LIBRARIÆ UNIVERS. JAGELL. CRACOV.
Inc 1067-1073
I V 51

B[e]kennen offenlich mit dyſem a
[v]on gotes genaden Römiſchem k
[v]mb alle aufleüfte zweiung
[v]nd verrichtet ſein ſinder mag
vnſer yegleichem alle vnſer
begriffen ſint vnd geſchrib
ſem wurdet So ſullen in ſil
[b]ekennen mag nach eine götl
d[e]r obgen[anten] herzog
[w]en der Stete zu dem
[m]it einander gerichtet ſein
brive beyderſeit geha
[de]n herzog Wenzlaw bey
digen herren hern karl v
[v]aterherrn ſeine bruder
ſagen herzogen also das
[g]e mit kuniglichem gew
Wir wollen ouch ſunderl
[v]nſern herren
doch vns dem egen[anten] her
[v]nd von vnſern mannen
[b]leiben Mit vrkund dicz bri
[na]ch dem Siben vnd fun

Iste liber legatus est pro libraria theologorum [illegible] collegii per [illegible] petrum de [illegible] [illegible] confessorem [illegible] ordinarium [illegible]

Incun. 1067–1073

Gersonis opera et aliorum ut in indice

Incun. 1067–

Bibl. [illegible]

Gerson de Simonia
Ancilla ex Homilij Hieronymi collecta
Gerson super Magnificat
Liber de [illegible] [illegible] [illegible]
Sermo Alberti Magni et Augustini de [illegible]

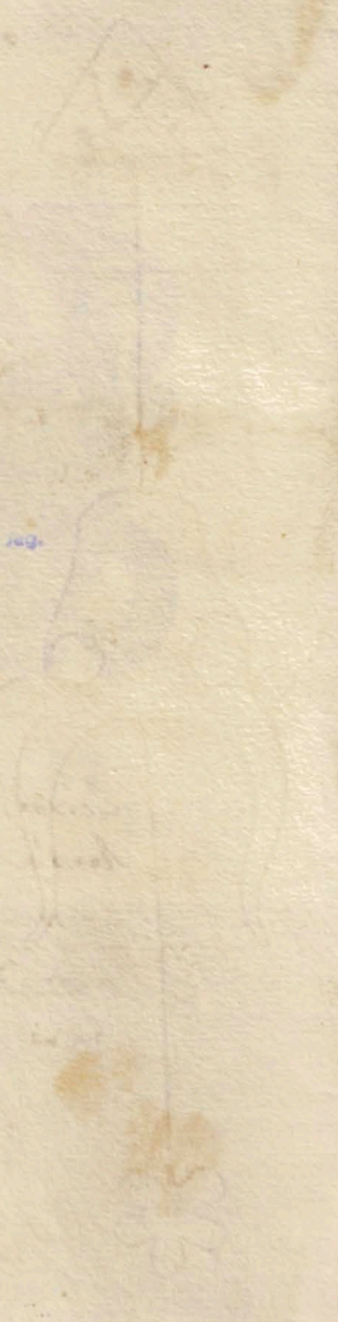

Bibl. Jag.

Inc. 1070 = BMC II 482

Aureola ex ſuauiſſimis ſalutiferiſqꝫ floribus glo̅ſi confeſſoris atqꝫ do=
ctoris eccleſie beati Jeronimi ad fabre contexta Feliciter incipit

Liber iſte a nõnullis flores Jeronimi nomi̅atur Et ne diuerſi
tas noīm quēpiam legenciū in errorem ducat Conſiderandū
erit ꝙ pn̄s liber ſub ea forma qua nūc ꝯtinetur a beato Jeronimo nō
eſt editus· ſed a quodam alio cuius nomen non inuenitur ex varys
ſcriptis & autoritatibus ipſius Jeronimi beati extitit· mgrāliter ꝯpi=
latus Nec moueat quē ſi nomen ꝯpilatoris ignoret ·Seneca enī te=
ſte non q̄s dicat· ſed quid dicatur attendend̄ eſt· verū id q̄d hic cō=
pilator dicit non de ſeipſo· ſed totū de codicibus memorati beati Je=
ronimi excerpſit Qꝫ aūt opuſculū illud a quibuſdā aureola ·ab alys
vero flores beati Jeronimi nūcupatur· nemī abſurdū videri debet·
Nam ꝗuis impoſicio noīm ſit volūtaria Si tn̄ ſit recta· noīa debēt
eſſe ꝯſona rebus· vt fit cū liber iſte aureola· aut eciā flores appellat̄
Quid enī aureola aliud eſt quā mentis ſpēale gaudiū veniens ex ope
ꝑcellenti & ꝓuilegiato ·Sed plerūqꝫ res abeffectu· aut eciā a fine
noīari ꝯſueuit vt hic fit Nam hui⁹ libelli doctr̄na efficit ſi q̄s eā ſe=
q̄tur vt aureolam tāquā finem ſibi debitū adipiſcatur Ex pn̄ti etenī
doctr̄na q̄uis vir eccl̄iaſticus & precipue diuīo officio aut religioni
quomōlibet mancipatus facile inueniet· ꝙ ſeruare· ꝗue vitare tenea
tur & debeat· vt aureolam valeat adipiſci Si aūt alicui hūc librum
flores beati Jeronimi libeat vocitare· nec id abſonū rei putet Cum
et ꝯpilator hui⁹ opis om̄a ſuauia floridaqꝫ dicta ac memoratu dig
na ad vitā eccl̄iaſticā & maxīe regularē ꝯferēcia in diūſis ac varys
voluībus & ſcriptis beati Jeronimi ſparſim repta in vnū collegerit·
ac ead̄ vt flores huic opi inſerēdos carpſit qua ꝑp̄t oēs viri eccl̄ia=
ſtici & potiſſimū religiōis amatores hūc librū tāꝗ ſingl̄are munus
amplecti· & eius doctr̄nam ſeq̄ dn̄t· ſi ſaltē aureolā adipiſci deſid̄ant
Hec Thomas Dorniberg de Mēmigen Decretorꝫ & arciū liberaliū
Doctor

Vt aūt ordo & materia dicendorꝫ facilius īueniri poterit autor hic
tytulos ſm̄ quos ipſe ꝓceſſurus ſit eo qui ſequitur modo ꝑmiſit

Ham, 8586

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

Sequũtur capitula ſuper regula ſanctiſſimi Jeronimi eccleſie doctoris eximy Et primo

De obediencia	Ca · i
De tribus gn̄ibus monachoꝝ ꝯmorãciũ in egypto	Ca · ii
De caſtitate	Ca · iii
De paupertate	Ca · iiij
De vtilitate paupertatis	Ca · v
De correctione & doctrina preſidentis	Ca · vi
De ſolitudine	Ca · vii
De laudibus & vtilitate heremi	Ca · viii
De periculo vite ſolitarie	Ca · ix
De periculo habitandi in vrbibus	Ca · x
De abſtinencia precipue a carnibus	Ca · xi
De abſtinencia antiquoꝝ phoꝝ ſacerdotũ & ſanctoꝝ	Ca · xii
De tempatis ieiunys	Ca · xiii
De contemplacione oracione & lectione	Ca · xiiii
De vigilys	Ca · xv
De veſtibus	Ca · xvi
De laboribus manuũ	Ca · xvii
De laude religionis & inductionis ad eam	Ca · xviii
De adulacõe detractõe & ꝑiculis huiꝰ vite vitandis	Ca · xix
De iuramẽto & vindicta mẽdacio & ſtultiloq̄o ꝓhibẽdis	Ca · xx
De paciencia & reconciliacõe ac mortuis non lugendis	Ca · xxi
De tribulacione & obprobys proferendis	ca · xxii
De timore vltimi iudicy	ca · xxiii
De virtute humilitatis & ſimplicitatis	ca · xxiiii
De humilitate criſti	ca · xxv
De iuſticia	ca · xxvi
De fide ſpe et timore	Ca · xxvii
De caritate & pace	ca · xxviii
De infirmis & pauperibus recreandis	Ca · xxix
De penitencia & miſericordia dei	Ca · xxx
Concluſio & finis regule	Ca · xxxi

Flores Jeronimi

FRatres kariſſimi non
queo quē mente con
cepi ore pferre ſmonem & cor
dis leticiam lingua non explicat
Hoc autem non ſolū ego pacior
qui cupio narrare que ſencio .
ſed eciā vt et vos mecū paciamī
plus exultantes in conſtiencia.
quā in eloquio pferentes . Cum
itaqꝫ nichil eſt Criſtiano felici⁹
cui pmittūtur regna celorum.
Nichil laborioſi⁹ qui de vita cot
tidie piclitatur Nichil eo forci⁹
qui vincit dyabolū Nichil imbe
cillius qui a carne ſupatur Vtri
uſqꝫ rei exempla ſunt plurima.
latro credidit in cruce. & ſtatim
meretur audire Amen dico tibi
hodie mecum eris in paradyſo.
Judas de apoſtolat⁹ faſtigio in
pdicōis tartarꝫ labitur . & nec
familiaritate cuiuy. nec intincti
one buccelle. nec oſtuli grā fran
gitur . ne quaſi hoīem tradat
quē filiū dei nouerat Nos quiſ
parua dimiſimus grandia poſſi
demus Centuplicato fenore xpi
promiſſa redduntur . Hec dici
mus non tam tibi quā alys ſub
tuo noīe vt pma te fili fronte
doceam⁹ magna cepiſſe Excelſa
ſectari. & adoleſcēcie ymmo pu
bertatis incentiua calcantem .
Perfecte etatis gradum ſtandē.
Scis enī dogma noſtrū hūilita
tis tenē faſtigiū . & p yma gra
dientes ad ſūma nos aſtendere .
Igitur ſanctus michi inuocan
dus eſt ſpiritus. vt hoc ſuo ſen
ſu ore meo defendat Non quidē
campū rethorici deſideram⁹ elo
quy Non dyaleticorꝫ tendicula.
Nec ariſtotilis ſpineta conquiri
m⁹. ſed ad ſanctarꝫ ſtripturarꝫ
grauitatem confugimus . Vbi
vulnerū vera medicina eſt . vbi
dolorꝫ certa remedia Verū quia
memoria labitur omniū que dix
erim⁹ deſideras ōmentariolum
fieri. vt obliuionem lectio con
ſoletur Ideo pauca que tibi reor
fore neceſſaria credidi ſubnectē
da Illo enī noſtra tendit oracio
vt quorꝫ vnus eſt labor . vnū &
premiū ſit . Nauigantes namqꝫ
mare rubrum. in quo optandum
nobis eſt. vt verus pharao cum
ſuo mergatur exercitu. multis
difficultatibus atqꝫ piculis ad
vrbem maximā pueniūt. vtroqꝫ
ſitore gētes vage. ymo belue ha
bitant ferociſſime ſemp ſollicite

ſemꝑ armate. tocius anni vehūt
cibaria latentibus ſaxis vadiſqȝ
duriſſimis plena ſūt om̄ia Quoꝝ
ſus iſta perſpicuū eſt. nam ſi ſe
culi negociatores tanta ſuſtinēt
vt ad incertas ꝑueniant. peritu
raſqȝ diuicias. & ſeruent cū aīe
diſtrim̄ie. que multis periculis
queſierūt Quid xp̄i negociatorē
faciendū eſt qui venditis omibꝫ
querit precioſiſſimam margari
tam. qui totis ſubſtancie ſue opi
bus emit agrum in quo reperiat
theſaurum. quē nec fur effodere
et latro nō poſſit auferre Noſſe
igitur oportet quid iuſſum ſit.
quid ne ꝓhibitum ſit. vt ſtiētes
vtrū qȝ ſeruemus Alioquin ante
ſtienciam mandati. impoſſibile
eſt noſſe quid fiat Et ego hec nō
integris rate vel met cibus qua
ſi ignarus fluctuū doctus nau
ta pre moneo. Sed quaſi nuper
e naufragio eiectꝰ in litus timē
da nauigaturis voce denūctio.
Cunctos tamen mei ſenſus affe
ctus vobis noto. Sed obſecro
vos vt conatus meos oracōibus
adiuuetis. vt dominꝰ & ſaluator
pro cauſa ſua reſpōdeat Veſtrū
itaqȝ eſt vt voluntatem ſequa
tur effectus. meum eſt vt velim
obſecracōm veſtrarū eſt vt ve
lim & poſſim Nam velle & cur
rere meum eſt. ſed ip̄m quoqȝ
meū ſine dei ſemper auxilio nō
erit meum. deus ſemper largi
tur. ſemperqȝ donaturus eſt.
nec michi ſufficit ꝙ ſemel de
dit. niſi ſemper dederit Si enī
duri iudicis ſentenciam. crebra
mulieris flexit peticio Quanto
magis paterna viſtera interpel
lacione ſedula molliūtur Sci
tote tamen ante om̄ia nobis nil
eſſe antiquiꝰ quā criſti iura ſer
uare. nec patrum transferre ter
minos. ſemperqȝ meminiſſe roma
nam fidem apl̄ico ore laudatam

De obediencia Capl̄m ꝑmū

Accipite ergo fili do
ctrinam noſtram ea
ſimplicitate & veritate qua di
cimus. quia non querimus ho
minum gloriam. deus teſtis eſt
Nec ad hoc loquimur vt huma
nas amicicias aucupemur. Nec
noſtre adulacionis ſermone. &
nos & alios decipiamus. Nec
vt nos aliquod apud homines
videamur. ſed vt apud deum ho
mines magna mereantur ꝛc.

Hoc eſt ita totum ꝙ apprehen
ſa manu inſinuare tibi cupio · &
vt ſimpliciter motū mētis mee
fateatur Nunc monachi in cuna
bula moreſ ꝗ diſtutim⁹ · Si vis
igitur ad vitam ingredi · ſerua p̄
cepta · hoc eſt ab omni illicito
q̄ꝛ prohibitus es recedas · & ad
omne bonū q̄d iuberis prompt⁹
accedas Reſpice ſanctum virum
pāmachiū · & feruentiſſime fidei
paulinū preſpiterum · qui non ſo
lum diuicias · ſed ſeipſos dn̄o ob
tulerūt · qui contra dyaboli ter
giuſacōem · nequaquā pellem ꝓ
pelle · ſed carnes & oſſa & aīas
ſuas ſuo dn̄o conſecrarūt · qui te
et exemplo & eloquio · i · et ope
et ligua poſſīt ad maiora pducē
Nobilis es & illi · ſed in xp̄o no
biliores Diues es & honoratus ·
et illi · pmmo ex diuitibus paup
es & inglorÿ · et idcirco diciores
et magis incliti · quia pro criſto
paupes & inhonorati · ꝯtempniſꝫ
aurū · ꝯtempſerūt & multi ph̄i
Non enī ſatis eſt pfecto & con
ſumato viro opes contempnere ·
pecuniam diſſipare & proicē ꝙ
in momēto & perdi & inueniri
poteſt · fecit hoc crato · fecerunt
plurimi quos vicioſiſſios legim⁹

Plus enī debet xp̄i diſtipulus p̄
ſtare · quā mūdi ph̄s · glorie aīal ·
et popularis aure atqꝫ rumorum
venale mancipiū Tibi non ſuffi
cit opes contempnē niſi & xp̄m
ſeq̄ris Teip̄m vult dn̄s hoſtiam
viuam placentē deo te inq̄ non
tua Et ideo varÿs temptacōib⁹
ꝯmouet · quia m̄ltis plagis & do
loribus eruditur iſrahel Et quē
diligit deus corripit ꝙ ſi teip̄m
dn̄o tederis · & apoſtolica virtu
te pfectus ſequi ceperis ſaluato
rem · tūc intelliges vbi fueris &
in exercitu xp̄i quā extremū te
nueris locū Vnde & propoſitū
monaſterÿ timeas vt dn̄m dili
gas vt parentem · credas tibi ſa
lutare quitq̄ ille p̄cepit nec de
maioris ſentencia iudices · cuius
officÿ eſt obedire & implere qꝫ
iuſſa ſunt · dicente moyſe Audi
iſrahel & tace · neqꝫ ipſe te doce
as · nulla ars abſqꝫ magiſtro di
ſtitur Eciam multa aīalia & fe
raꝝ greges ductores ſequūtur
ordine litterato Impator vnus
iudex vni⁹ ꝓuincie roma vt cō
dita eſt duos fratres ſimul habē
reges nō potuit & frincidio de
dicatur · In rebecce vtero eſau
et iacob bella geſſerunt ſinguli

eccl'iaꝝ epi · ſinguli archipꝛ̄ſbi-
teri · ſinguli archidyaconi · et
oīs oꝛdo eccl'iaſticus ſuis rectoꝛi-
ribus nititur In naui vnꝰ gub-
natoꝛ · In domo vnus dn̄s · In
quouis grandi exercitu vnius
ſignū̄ exſpectat̄ Et ne plura re-
plicando faſtidiū̄ legenti faciā̄ ·
Per hec oīa ad illud tendit oꝛō̄
vt doceā̄ te · non tuo arbitrio di-
mittendū · ſed viuē̄ debē̄ in mo-
naſterio ſub vniꝰ diſciplina pa-
tris ꝯſoꝛcioq̄ʒ mltoꝝ · vt ab alio
diſcas huilitatē̄ · ab alio paciēciā̄
hic te ſilenciū̄ · ille doceat man-
ſuetudinē̄ Non facias quod vis
ꝯmedas ꝙ iuberis · Habeas quā̄-
tum acceperis · operis tui penſū̄
perſoluas · ſubiciaris cui non vis
laſſus ad ſtratū̄ venias · Nec dū̄
expleto ſompno ſurgere compel-
laris · tantis occupatus negocys
nullis vacabis cogitacionibus ·
Et dum ab alio tranſis ad aliud
opuſq̄ʒ ſuccedit operi · Illud ſolū̄
mente retinebis ꝙ agere com-
pelleris Nam omni oblacione &
hoſtia precioſioꝛ eſt obtemperā̄-
cia mandatoꝝ · dicente ꝓpheta
Ecce obediencia melioꝛ eſt quā̄
ſacrificiū̄ · & ob audicio quā̄ ad-
eps arietū̄ · & alibi Iniciū̄ bone

vite facē̄ iuxta que precepta ſūt
a pud deum magiſq̄ʒ immolare
hoſtias · & alibi Qui conſeruat
legem multiplicat oblacionem ·
Sacrificiū̄ ſalutare eſt attendē̄
mandatis · & diſcedere ab omī
iniq̄tate Nec nobis blandiri de-
bemꝰ in factis viſionū̄ · ſi in ꝓ-
hibitoꝝ tranſgreſſione peccemꝰ
cū̄ tranſgreſſionis crimen bene
facti meritū̄ tollat · Q̄ʒ non mei
ſenſus aſſercio · ſed vtriuſq̄ʒ te-
ſtamēti exempla ꝓbant · Vbi in-
uenimꝰ eciā̄ dei amicos ob vniꝰ
ꝯtemptus erroꝛem · bonoꝝ retro
factoꝝ mūificēciā̄ ꝑdidiſſe · ſic
adam cū̄ diabulo facile credidit
ſeducē̄ti poſt familiaritatem &
colloquiū̄ dei vniꝰ pomi cupidi-
tate ſupatus ꝑdidit paradyſū̄ ·
Et q̄a ꝑ t̄nſgreſſioꝫ vnū̄ habē̄ ꝑ-
ſūpſit · mlta ſimul bona amiſit ·
Sic vxoꝛ loth poſt angeloꝝ ob-
ſeq̄a ꝯtra interdictū̄ retro aſpi-
ciē̄s in figmē̄tū̄ ſalis repē̄te ꝯmu-
tata eſt Quis hic pſūpcōīs ſpūs
qui tantā̄ in aīo nrō̄ opat̄ audaci-
ciā̄ · vt cū̄ ſctōs hoīes de leuibus
eciā̄ culpis videamꝰ eſſe punitos
Et nos cottidie in maioꝛibꝫ &
plꝰibus delinquē̄tes intactos in
media dampnacōē foꝛe credamꝰ

Quãꝗ leuꝫ nũquã ſit deũ eciam
in exiguo contempnere· qui non
tantum ad qualitatem peccati
reſpicit· ſed eciam ad ꝑſone cõ
temptum· propter quod homini
non ſolum videndum eſt quale
ſit quod iubetur· ſed quãtus ſit
ille q̃ iubet Excluditur hoc loco
vulgaris illa ſentencia qua ſibi
michi ſuo iudicio religioſi· & q̃
ſapientes ſibimet videntur dicẽ
ſolent Sufficit nobis vt nõ cri:
minalia peccata & maiora facia:
mus facilis eſt enĩ omiſſio mi
norꝫ delictorꝫ· qui dum aĩali ſa
piencia occupant animos ſpiri:
tualem intelligenciam & con:
ſuetudinem diuĩe legis ignorãt
Que ſepe peccatum oſtendit· qđ
nobis non videtur eſſe peccatum
et que illic impietatẽ facit vbi
nos opus pietatis oſtendimus·
Saul et ioſaphat reges fuerunt
populi iſrahel· et dum miſicor:
diam hys quos deus oderat pre
ſtiterunt dei offenſam in opere
pietatis incurrerunt Econ̄trio
phinees filij ꝗ leui graciam dei
humana cede & ſuorꝫ paricidio
meruerunt· Vides quantum ab
humanis ſenſibus per noſtram
impiciam diſtrepat diuina ſnĩa

vt nobis interdũ celeſtis iudicis
diſpenſacõꝫ neſtientibꝰ· iniuſta
videantur que per cauſaꝫ ſtĩam
iuſta ſatis & recte facta proban
tur et rurſũ ea que de noſtro iu:
dicio bona ꝓbantur Apud deũ
plerũꝗ reproba & in ingrata vi
dent̃ Quis hodie patris abrahe
exẽplo innoxiũ volens filiũ tru:
cidare hũano iudicio non crede
retur inſanus Econtra quis ta:
ctu arche domĩ ymitatus oſam
hominũ ſentencia dampnaretur
Conſideremꝰ igitur quantus ca
ſus ſit temere contempnentis·
cum tanta ruina eſſe dicitur in
negligencia obſequẽtis· vel quã
dampnacõem excepturos credi:
mus eſſe indeuotos· cũ tantam
reprobacõem deuoti exceperunt
Tepidum diſtipulum non amat
xp̄us qui vult meus eſſe diſtipu:
lus ait· abneget ſemetipm̃ ſibi·
et tollat crucẽ ſuã & ſeq̃tur me·
Beate itaꝗ ſũt ille aĩe que dorſũ
ſuũ curuauerũt vt ſuſtipiãt ſup
ſe ſeſſorẽ· & frena eius paciãtur
vt quocũꝗ voluerit flectat eas
Qđ enĩ magiſter p̄cepit obediẽ:
tis indiciũ eſt ſi demiſſo verſus
eũ audiat capite Si aũt vertat
tergum· ſignũ eſt ꝯtempnentis

¶ De tribus generibus
monachorum in egyp-
to commorancium.
Capitulum ſecūdum

Et quoniā monachoꝝ
fecimus mencōem. &
te ſtio libenter audire que ſctā
ſunt. aurem pauliſper accomoda
Tria ſunt in egypto genera mo
nachoꝝ Cenobite quos illi anſes
gentili ligua vocant Nos in cō
mune viuentes poſſumus appel-
lare Anachorite q̄ ſoli habitant
per deſerta. & ab eo ꝙ ꝓcul ab
homībus receſſerūt nūcupantur
Terciū genus eſt quod dicunt
Rennoth teterrimū atꝗ negle-
ctum. & quod in noſtra prouin
cia. aut ſolum. aut primū eſt.
Hy bini vel trini nec multo plu-
res ſimul habitant. ſuo arbitrio
et dictione viuentes. et de eo
ꝙ laborauerint. in mediū ꝑtes
conferunt vt habeant alimenta
comuīa Habitant autem ꝙ̄ plu-
rimū in vrbibus & caſtellis. &
quaſi ars ſit ſctā non vita. quit
quid vendiderint maioris eſt ꝑ̄
cy Inter hos ſepe ſunt iurgia.
quia ſuo viuentes cibo nō paciū
tur ſe alicui eſſe ſubiectos Reuā
ſolent certare ieiunys. & rem ſe
creti victorie faciūt. Apud hos
affectata ſunt omnia laxe mani
ce. calige follicantes. veſtis groſ
ſior. crebra ſuſpiria. viſitacio vir
ginū. detractio clericoꝝ. & ſi
quando dies feſtus aduenerit.
ſaturantur ad vomitum. Hys
igitur quaſi quibuſdam peſtibꝫ
extermīatis. veniamꝫ ad eos qui
plures ſunt. & in comune habitāt
id eſt quos vocari cenobitas di-
ximus Prima apud eos conſide
racio eſt obedire maioribus. &
quitquid iuſſerint facere diuiſi
ſunt per decurias atꝗ cēturias.
ita vt nouem hominibus preſit
decimus. & rurſum decem pre-
poſitos ſub ſe centeſimꝫ habeat
Manent ſeparati & ſeiūctis cel
lulis vſꝗ ad horam nonam vt in
ſtitutum eſt. Nemo pergit ad
alium. exceptis hys de cauſis.
quas diximus. vt ſi cogitacio-
nibus forte quis fluctuet. illius
conſoletur alloquys Poſt horam
nonam in cōmune concurritur.
pſalmi reſonant. ſcripture reci-
tantur ex more. & completis
oracionibus. cunctiſꝗ reſiden-
tibus. medius quem patrem vo
cant. incipit diſputare & cetera

Quo loquente tantum ſilencium
fit. vt nemo alium reſpicẽ. nemo
audeat excreare. dicẽtis laus eſt
in fletu audienciũ. Tacite vol-
uũtur per oꝛa lacrime. & nec in
ſingultus quidem erũpit doloꝛ.
Cũ vero de regno xp̄i. & de fu-
tura beatitudine. & de gl͛a ce-
perit anũciare futura. videas cũ-
ctos moderato ſuſpirio. & ocu-
los ad celũ leuantes intra ſe di-
cere Quis dabit michi pẽnas ſi-
cut columbe et volabo & requie-
ſcam Poſt hec conciliũ ſoluitur
et vnaqueqꝫ decuria cũ ſuo pa-
rente pergit ad menſam. ſtilicꝫ
quibus menſis per ſingulas eb-
domadas viciſſim mĩſtrant nul-
lus in cibo ſtrepitus eſt. Nemo
comedens loquitur viuitur pane
et leguminibus & oleribus. que
ſolo ſale condiũtur Vinũ tantũ
ſenes accipiũt. quibus cum par-
uulis ſepe fit prandiũ. vt alioꝝ
etas feſſa ſuſtentetur. alioꝝ non
frangatur incipiens De hinc cõ-
ſurgũt pariter. & hymno dicto
ad preſepia redeunt. ibiqꝫ vſqꝫ
ad veſperã cum ſuis vnuſquiſqꝫ
manet & dicit. Vidiſtis illũ &
illum quanta in ipſo gracia ſit.
quãtũ ſilenciũ. & ꝙ moderatꝰ
inceſſus Si infirmũ viderint cõ-
ſolantur. ſi in dei amoꝛe feruen-
tem coboꝛtantur ad ſtudiũ. Et
quia nocte extra oꝛacões publi-
cas in ſuo cubili vnuſquiſqꝫ vigi-
lat. circuũt cellulas ſinguloꝝ. &
aure appoſita ꝙ faciant diligẽ-
ter explorant Quẽ tardioꝛẽ de-
prehenderint non increpant ſed
diſſimilato quod noꝛũt. eum ſe-
pius viſitant. & prius incipiẽtes
ꝓuocant magis oꝛare ꝙ cogũt
Opus dei ſtatutum eſt. quod de-
cano redditum fertur ad ycono-
mũ. qui & ipſe per menſes patri
oĩm cum magno reddit timoꝛe
racõem A quo eciam cum cibi
facti fuerint deguſtantur Ieiu-
niũ tocius anni equale eſt. excep-
ta quadrageſima. in qua ſola cõ-
ceditur diſtrictius viuẽ Pente-
coſten cene mutantur in pran-
dia. quo & tradicõi eccleſiaſtice
ſatis faciant & ventrẽ cibo non
onerent duplicato Ad tercium
genus veniam quos anachoꝛitas
vocant. & qui de cenobys exeũ-
tes excepto pane & ſale ampliꝰ
ad deſerta nil ꝑferũt Huiꝰ vite
auctoꝛ paulus illuſtratoꝛ antho-
nius & vt ad ſupioꝛa oſtendam
Princeps iohãnes baptiſta fuit.

Talem vero virum · Jeremias
quoqꝫ propheta deſtribit dicens
Bonū eſt viro cum portauerit
iugum domini ab adoleſtencia
ſua · ſedebit ſolitariꝰ & tacebit
quoniam ſuſtulit ſuper ſe iugum
et dabit ꝑcucienti ſe maxillam
ſaturabitur obprobrys · quia nō
in ſempiternū abiciet dominus
horum laborem & conuerſacōem
in carne · non carnis · alio tempe
ſi volueris explicabo · Nunc ad
propoſitum redeamus · bonum
eſt obedire maioribus · parē per
fectis · & poſt regulas ſtriptura
rum vite tue tramitem ab alys
diſtere · nec preceptore vti peſſi
mo · ſtilicet preſūpcione tua

De caſtitate Caplm · iii ·

Mortificate inqꝫ Aplus
mēbra vrā que ſūt ſuꝑ
terrā Vn̄ ipſe poſtea cōſiderans
aiebat Viuo aūt · non iam ego ·
viuit vero in me xp̄s · qui morti
ficauit mēbra ſua · & in ymagīe
noctis ꝑ ambulauit · non dicē ti
mebit · factus ſum ſicut vter in
pruina Vn̄ idē apls caſtigabat
corpus ſuū · & in ſuitutē redige
bat · ne alys ꝑdicans ipſe reꝓbꝰ
inueniret̄ Corpiſqꝫ ex ꝑſona ge
ris hūani inflatus ardoribꝰ loq̄
bat̄ Miſer ego homo · q̄s me lib̄a
bit de corpe mortis huiꝰ Et itē
ſcio quoniā non habitat in me ·
hoc eſt in carne mea bonū Velle
enī adiacet michi vt faciā · aūt bo
nū nequaqꝫ Neqꝫ enī quod volo
bonū · ſed quod nolo malū · hoc
facio Et denuo · qui in carne ſūt
deo placē non poſſunt Vos autē
non eſtis in carne ſed in ſpiritu
Si tamen ſpūs dei habitat in vo
bis · vnde poſt cogitacōm dili
gentiſſimā caucōem · ieiuniorꝫ
tibi arma ſumenda ſunt · & ca
nendum cum dauid Humiliaui in
ieiunio aīam meam Matrem au
tem ita vide · ne ꝑ illam alias vi
dere cogaris · quarꝫ vultus cor
di tuo hereat · & tacitum viuat ·
ſub pectore vlnus · Ancillas vel
que illi in obſeqo ſunt · tibi ſcias
eſſe in inſidys · quia quāto vilior
earꝫ cōdicio · tanto facilior ruina
eſt Volo ergo te ꝓpter has cau
ſas non habitare cū mrē · & pre
cipue ne ipſam aut offēntē deli
catos cibos rēnuendo cōtriſtes ·
aut ſi accepis · oleū igni adicias
et inter frequenciam puellarꝫ · per
diem videas qd̄ nocte cogites ·

Adoleſtēciam tuam·nulla ſorde
ↄmacules·vt ad altare xp̄i·quaſi
de thalamo virgo ꝓcedas & ha
beas de foris bonū teſtimoniū·
licet de ceteris virtutibus·vt ſa
piencia·foꝛtitudine·iuſticia·hu
militate·manſuetudine & libera
litate·poſſint & alÿ iudicare·
Pudiciciam ſola nouit ↄſtiencia
et hūani oculi huiꝰ rei certi iu:
dices eſſe non poſſunt·femine
quoꝗ ſicꝗ nomen tuū noſtant·
vultum neſtiant·Nam iohānes
baptiſta ſanctam matrē habuit
pontificiſꝗ filius erat·& tamen
nec matris affectu·nec patris
opibus vincebatur·vt in domo
parentum cū piculo viuēt caſti:
tatis·viuebat in hēmo & oculis
deſiderantibꝰ xp̄m nichil aliud
dignabatur aſpicē·veſtis aſpera
zona pellizcea·Cibus locuſte·&
mel ſilueſtre Omīa virtuti & cō
tinencie preparata Vnde marti
rem quendam toꝛmenta non vi:
cerant·ſed ſupabat voluptas tā
dem celitus inſpiratus·preciſam
moꝛdens liguam·in oſtulātis ſe
faciē exſpuit & ſic libidinis ſen
ſum ſuccedens doloꝛis magnitu
do preripuit Nam quō qꝺ ignē
tetigerit ſtatim adhuritur Ita

viri tactus & femīe ſentit natu
ram ſuam·& diuerſitatem ſexus
intelligit Item quō poterit libi
dinem refrenare·qui nec manū
valet cohibere·nec liguam·ſed
et hoſpiciolum tuū nūquā mulie
rum pedes terant·Vide ne ſub
eodem tecto manſites·nec in p̄:
terita caſtitate confidas·quia
nec dauid ſanctioꝛ·nec ſampſo:
ne foꝛcioꝛ·nec ſalomone eſſe po:
tes ſapiencioꝛ Memento ſemꝑ
ꝙ paradyſi colonū de poſſeſſiōe
ſua mulier eiecerit·Egrotanti
aūt tibi ſanctꝰ quilibet aſſiſtat
frater·Nam ſtio quoſdā coꝛpe
ↄualuiſſe·& animo egrotare ce:
piſſe Pericl'oſe tibi miſtrat cuiꝰ
vultum freꝗter attendiſti·Si
tamen vidua a te viſitatur aut
virgo·nūquā domī ſolus intro:
eas·Solus cum ſola ſecreto &
abſꝗ arbitro vel teſte non ſede
as Tantaꝗ confabulandi fidu:
cia ſit·vt intrante alio·nec paue
as·nec erubeſtas Speculum enī
mentis eſt facies·& taciti oculi
coꝛdis fatentur archana·Tales
quoꝗ habeto ſocios·quoꝝ con:
tubernio non in fameris·non ve
ſte ſed moꝛibus oꝛnentur·& pu:
diciciam habitu polliceantur·

Corrumpunt bonos mores con-
fabulacões peſſime Caueto omẽs
ſuſpicões · & quitquid ꝓbabil'r
fingi poteſt · ne fingat' ante, de
vita Crebra munuſtula & ſuda
riola · & faſtiolas · & veſtes cri
applicitas · & oblates ac degu-
ſtatos cibos · blãdaſqꝫ & dulces
litterulas ſanctus amor non ha
bet Audi me · mel meum · lumen
meũ · meumqꝫ deſideriũ · xp̄us eſt
Omnes delicias & lepores · & ri
ſu dignas vrbanitates · & cete-
ras inepcias amatorꝝ · in ꝯme-
dys erubeſtimꝰ · & in ſeculi ho-
mĩbus deteſtamur · q̄ꝫ tomagis
in clericis & monachis · quorum
et ſacerdociũ ꝓpoſito · & ꝓpoſi
tũ ornatur ſacerdocio · Nec hoc
dico · qꝫ aut in te · aut in ſanctis
viris iſta formidem Sed qꝫ in
omĩ ꝓpoſito · & in omĩ gradu ·
et ſexu boni & mali reperiantur
malorꝝ qꝫ ꝯdempnacio laus bo-
norꝝ ſit Vide quid ꝓſint frena ·
a vicys nos retrahunt · introdu-
cũt ad virtutũ choros · & in xp̄o
mõte pulcherrimo · habitare nos
faciũt Quã diu in patria tua es ·
habeto cellulam ꝓ paradyſo · va-
ria ſtripturarꝝ poma de cerpe ·
hys vtere delicys · harum fruere

ꝯplexu Si ſtandaliſat te oculus
pes · manꝰ tua · ꝓice ea · nulli par
cas · vt ſoli pcas aĩe tue · Qui vi
derit inqꝫ dñs mł'rẽ ad ꝯcupi ·
eã · iam mechatus eſt eã in corde
ſuo Quis gl'abit' caſtũ ſe habẽ
cor Aſtra nõ ſũt mũda in ꝯſpe-
ctu dñi · q̄ꝫ tomagis hoĩes · quorꝝ
vita tẽptacio eſt Ve nobis miſe
ris · quociẽſqꝫ ꝯcupiſtimꝰ · tociẽs
fornicamur · inebriatus eſt inqꝫ
gladius meus in celo · multo am
plius in terra que ſpinas & tri-
bulos gñat Vas electõis in cu-
ius pectore xp̄us reſonat · mace-
rat corpus ſuũ · & tñ cernit na-
turalẽ carnis ardorẽ · ſue repug
nare ſñie · vt qd̄ nõ vult · hoc agẽ
ꝯpellat' · & tu te arbitris abſqꝫ
lapſu & vulnẽ poſſe ĩnſſire · niſi
omĩ cuſtodia ſeruaũis cor tuũ ·
Maxĩe cũ plurimi eciã ſi ꝯtinẽ
tes · iracũdi ſũt · ebrioſi · ꝓcaces ·
ſupbi · ex ꝯtinẽcia magis inflati
Percuſſores · maledici · cupidi · tu-
midi mł'tũ ſibi placẽtes vt iudi
ces ꝯtinẽciã qua ſe pſerũt incõ-
tinẽcie ſũmĩſtraſſe materiã · ſed
ille continens vere eſt · qui vniũ-
ſa membrorum officia a malis
affectibus ſubtrahit · & cogita
tum a tota nequicia compeſtit ·

Quanto plura ſunt que impug-
nant pudiciciam · tanto victorie
maiora ſūt premia Nam & ego
cum eſſem iuuenis & ſolitudinis
me deſerta vallarent incentiua
viciorū · ardoremꝗ; nature ferre
non poteram · que cum crebris
ieiunys frangerem · mens tamē
cogitacōibus eſtuabat · Ad quā
edomandem cuidam fratri qui
ex hebreis crediderat · me in diſ-
ſtiplinam dedi · vt poſt qn̄tiliani
acumīa grauitatem · frontonis ·
cyceroniſꝗ; fluuios · & lenitatem
pliny alphabetum diſterem ſtri-
dencia ꝗ; & anellancia verba me
ditarer Quid ibi laboris inſūp-
ſerim · quid ſuſtinuerim difficul-
tatis · quociens deſperauerim ·
quocienſꝗ; ceſſauerim · & conten
cione diſtendi rurſus inceperim
teſtis eſt tam conſtiencia mea q̄
paſſus ſum quā eorū qui mecum
duxerūt vitam Et gracias ago
dn̄o q̄ de amaro ſemīe litterarū
dulces fructus capio Prima igi
tur temptamenta clericorū ſunt
mulierū freq̄tes acceſſus Noci
uū genus femīa · ianua dyaboli ·
via iniquitatis Scorpionis per
cuſſio cum proximat ſtipula · ac
cendit ignem · flammigero igne

percutit femīa conſtienciam pa
riter habitantis · exuritꝗ; fūda-
menta monciū Ego iudico Si
cum viris femīe habitent viſta-
riū non deerit dyaboli Si allis-
gauerit quis ignem in ſinu ſuo
veſtimenta eius non ꝯburentur
Aut ſi quis ambulauit ſup car-
bones ignis · pedes ſuos non con
buret · michi crede toto corde cū
dn̄o habitare non poſſe · qui femi
narū acceſſibus copulantur Sed
dicis · qui ambulat ſimpliciter ·
ambulat confidenter · Bene &
argute · ſed & oportet bonū ha-
bere teſtimoniū ex hys qui foris
ſunt · licet coram deo recte ince
das · tamen coram homib⁹ bona
ꝓuidenda ſunt · quia aſtuciores
ſunt fily lucis · filys tenebrarum
Cum ergo a te hec gen⁹ nō am-
putatur · das reprehendentibus
te locū · ipſe te detrahenciū mor-
ſibus tradidiſti Nam inter ille-
cebras voluptatū eciam ferreas
mentes libido domat · que maio-
rem in virginibus patitur famē
dum dulcius putat omne quod
neſcit Narrant gentiliū fabule ·
cantib⁹ ſyrenarū nautas in ſaxa
precipites Et ad orphei cytharā
Arbores beſtiaſꝗ; ac ſilicū dura

mollita· difficile quoꝫ inter epu
las ſeruatur Pudicicia nitens cu
tis · ſordidum oſtendit animum
Licet quidā putent maioris eſſe
virtutis preſentem contempnē
voluptatem · tamen ego ſecuri:
oris arbitror continencie neſtire
quod querat · Remocio igitur
viri caſtitatis collocat arma· cō:
ſtruit in melioribus caſtra pudo
ris Tecla poſt temptacōem paſ
ſionis Antiochie cum paulo pro
hibetur pariter pergere · Nemo
miles cum vxore pergit ad bel:
lum Germīant femine ſpinas cū
viris habitantes arcbana men:
ciū acuto mucrone percuciunt ·
Nemo igitur inter ſerpentes &
ſtorpiones ſecurus ingreditur ·
et quia delectat venus excerpē
fructus dicimus aſſidue Libido
enī ſemper ſui relinꝙ penitudi:
nē· nūquā ſaciatur· & extincta
reaccenditur Vſu creſtit· nec ra
cioni paret· que impetu ducitur
Vnde virginitas in eo felicior ·
ꝙ carnis incentiua non nouit ·
Et viduitas in eo ſollicicior · ꝙ
preteritas animo recolit volup:
tates Viro enī luxurioſo verbū
caſtitatis offenſio eſt qui viuūt
in monaſterio · & quorum ſimu'

magnus eſt nūerus nūquā ſol
extra ꝓcedant De agmīe colum
bar· crebro accipiter vnā ſepat·
ꝙ ſtatim inuadit & lacerat · de
cui? carnibus & cruore ſaturet·
Morbide oues ſuum relinquunt
gregē· & luporꝫ faucibus deuorā
tur Karus ideo tibi ſit egreſſus
in puplicū Martires a te q̄rant
in cubiculo tuo Nūꝙ cauſa de:
erit ꝓcedēdi· ſi ſemꝑ qn̄ neceſſe
eſt ꝓceſſurus ſis · alliorꝫ vulnus
nrā ſit caucio · peſtilente flagel
lato ſtultus ſapiēcior erit Nam
eciā ea que hoīes ſibi eſtīant ſa:
lutaria deo volente verti vide:
mus in ꝑniciem · Intranq̄litate
enī tempeſtas oritur Nichil deo
ad: ſante ſecurum eſt Naturale
quoꝫ vnūquēꝙ eſt in ſuo ꝑicu:
lo de alio plus ſperare Si quādo
ſenſeris exteriorē hoīem florem
adoleſtencie ſuſpirare · & accep
to cibo cū te in lecto poſitum ·
dulcis libidinū pompa ꝯcuſſerit
Arripe ſtutū fidei in quo ignite
dyaboli extinguuntur ſagitte ·
Omnes enim adulterantes quaſi
clibanus corda eorꝫ · licet diffici
le eſt hūanam aīam non amare·
aliquid neceſſeꝙ eſt vt in quoſcū
ꝙ mens nrā trahatur affectus

Carnis igitur amor spūs amore
ſupetur· deſideriū de ſiderio re-
ſtringatur· quitqꝫ inde minui-
tur hinc creſcat Nō ſinas ergo
cogitacōem creſcē· dum paru9
eſt hoſtis interfice nequicia eli-
datur in ſemīe· Audi pſalmiſtā
Beatus qui allidet ꝑuulos ſuos
ad petrā Impoſſibile eſt in ſen-
ſum homīs non irruē motum·
et medullaꝝ calorem Ille tamē
laudatur· ille predicatur beatus
qui ſtatim cū ceperit cogitare·
interficit cogitatus· & allidit
eos ad petram· petra autem eſt
xpūs Nam fides pura morā non
patitur· cum apuerit ſtorpio·
illico conterendus eſt Ardētes
igitur dyaboli ſagitte ieiunioꝝ
et vigiliaꝝ frigore reſtringēde
ſunt· Erras nāqꝫ frater erras· ſi
putas vnquā xpianū ꝑſecucōem
non pati· tūc enī maxime oppū-
gnaris cum te oppūgnari neſcis
Nemo enī tāta firmitate ſufful-
tus· vt de ſtabilitate ſua debeat
eſſe ſecurus· dicente Aplo Qui
ſtat videat ne cadat· quoniam
nullus hoſtili exercitu obſidēte
ſecurus eſt Nam aduerſarius no
ſter tāquā leo rugiēs circuit alī
quid deuorare querēs· & tu pacē
putas Sedet in inſidijs cum di
uitibus in occultis· vt interficiat
innocentem· Quod de libidine
diximus referam9 ad auariciam
et ad omnia vicia que vitantur
ſolitudine Et idcirco vrbiū fre
quēcias declinamus· ne facē com
pellamur· que nos non tam na-
tura cogit quam voluntas

¶ De paupertate Capl'm· iiii·

QVondam diues adoleſ
ſcens oīa que in lege
precepta ſūt ſe impleſſe iactabat
Ad quē dn̄s in euangelio· Vnū
tibi inqꝫ deeſt Si vis perfectus
eſſe· vade & vende oīa que ha-
bes· & da pauperibus· & veni ſe-
quē me Qui oīa ſe feciſſe dice-
bat In primo certamīe diuicias
vincere non poteſt Vnde diffi-
cile intrāt diuites regna celoꝝ
que expeditos & alaꝝ leuitate
ſubnixos habitatores deſiderant
Vade inqꝫ & vende· non partem
ſubſtancie· ſed vniūſa que poſſi-
des· & da· non amicis· non con-
ſaguineis· non propinquis· non
vxori· non liberis· Plus aliquid
addam· nichil tibi ob metum in
opie reſeruabis· ne cum anania

dampneris et ſaphira. Sed da
cūcta paupibus. & fac amicos
de iniquo mām͡mona. qui te recipi
ant in eterna tabernacula. ne vt
me ſequaris vt dn̄m Nam om̄is
qui reliquerit domū. vel fratres.
aut ſorores. aut patrē. aut ma-
trem. aut vxorem. aut filios.
aut agros. ꝓpter nomen meum
centuplum accipiet. & vitā eter
nam poſſidebit. O quāta beati-
tudo ꝑ puis magna recipe. Et
etiā pro breuibꝰ. pro morituris
ſemꝑ viuencia. & habē deū de-
bitorem. In actibus apl'oꝝ qn̄
dn̄i noſtri adhuc calebat cruor.
et feruebat recēs in credentibꝰ
fides. vendebant om̄es poſſeſſi-
ones ſuas & precia eaꝝ ad apo
ſtoloꝝ deferebāt pedes. vt oſtē
derent pecunias eſſe calcandas.
dabaturqꝫ ſingulis prout cuiqꝫ
opus erat Vnde ananias & ſa-
phira diſpenſatores timidi. ymo
corde duplici. & ideo condemp
nati. quia poſt votū obtulerunt
quaſi ſua. & non eius cui ea vo-
uerant. Partemqꝫ ſibi iam alie-
ne ſubſtancie reſeruarūt. metuē
tes famem. quā vera fides nō ti
met. & preſentem meruere vin
dictam. non crudelitate ſn̄ie.

ſed correpcōis exemplo. Vende
igitur omnia & da pauperibus.
non diuitibus. non ad luxuriam
ſed ad neceſſitatem Siue ille ſa
cerdos. ſiue ꝯgnatus ſit & affi
nis Nichil aliud in eo ꝯſideres
niſi pauꝑtatem Quodqꝫ in egy
pcys monaſterys moris eſt. vt q̄
ſe deo vouerint ſeculo renūcian
tes om̄es delicias ſeculi ꝯculcāt
Sed vtinā qꝫ renūciamꝰ ſeculo
volūtas ſit non neceſſitas vt pau
ꝑtas habeat expedita gloriam.
non illata cruciatū Ceterū iux-
ta miſias huiꝰ tempis & vbiqꝫ
gladios feruentes. al's ſeuientes.
ſatis diues eſt qui pane non in-
diget. ac nimiū potēs eſt. qui ſer
uire non cogitur Multi enī edi
ficāt parietes & colūpnas eccl'ie
ſubſternūt marmora. nitēt auro
et ſplendent laquearia & gēmis
altare diſtinguitur. & miſtroꝝ
xp̄i nulla eſt electio. Nec vero
michi aliquis opponat diues in
iudea templū & mēſas lucernas
thuribula cyphos ꝛc̄. ex auro fa
bricata Tunc hec ꝓbabantur a
dn̄o. quādo ſacerdotes hoſtias
ymmolabant. & ſāguis pecudū
erat redēpcio peccatoꝝ. Quāqꝫ
hec om̄ia preceſſerūt in figura.

Nunc vero cum paupertatem do-
mus sue· paup dn̄s dedicauerit
cogitemus crucem· & diuicias
lutū putabim⁹ Sed nūc̄ tem-
pus eſt vt habitetis in domib⁹
laqueatis· i· ornatis & compo-
ſitis· & que non tam ad vſum
ſunt quā ad delicias inq̄ ꝓpheta
Nam habitaculm meū in quo fu-
erūt ſancta ſanctoꝝ· & cheru-
bin· & menſa ꝓpoſicōis· pluuys
rigabitur· ſqualebit ſolitudine
et ſole torrebit· que aūt vtilitas
parietes fulgē gēmis· & criſtū
in paupe· fame mori· iam non
ſunt tua que poſſides· diſpenſa-
cio tibi credita eſt· Caue ne q̄ſi
fidelis & famoſus quondā tuoꝝ
diſpenſatoꝝ alienam pecuniam
diſtribuendam accipias Nam ſo
crates ille thebanus homo· quon
dam ditiſſimus cum ad philozo-
phandum athenas pergēt magi
nū auri pondus abiecit· nec puta
uit ſe poſſe virtutes ſimul & di-
uicias poſſidere Et nos ſuffarci
nati auro xp̄m paupem ſeq̄mur
ſub p̄textu elemoſine priſtinis
opibus incūbantes Nam quom̄
poſſumus aliena fideliter diſtri-
buē qui noſtra timidi reſuam⁹
Intelligis quid loquor· dedit enī

tibi dn̄s in omnibus intellectum
preter victum & veſtitū & ma
nifeſtas neceſſitates· nichil cuiq̄
tribuas· ne filioꝝ panē comedāt
canes Tu ergo conſidera ne xp̄i
ſubſtanciam imprudenter effū-
das· i· ne immoderato· i· in di
ſtreto iudicio rem paupū· tri-
buas non paupibus· quod eſt ps
ſacrilegy Et ſcd̄m dictum pru
dentiſſimi viri liberalitate· libe
ralitas pēat Sūt quoq̄ qui pau
pibus parū tribuūt vt amplius
accipiant· & ſub pretextu ele-
moſine diuicias querūt· que ma-
gis venacio dicenda eſt quā ele-
moſina Sic beſtie· ſic aues· ſic
capiūtur & piſces· modicum in
hamo eſce ponitur· vt matrona
rū in eo ſacculi ꝓtrahant· Nos
aūt humiles atq̄ paupculi· nec
habem⁹ diuicias· nec oblatas di-
gnamur accipe balſamū piper
et poma palmarum· ruſtici non
emūt Qui enī volūt diuites fie-
ri· incidūt in teptacōes & laqum
dyaboli & deſideria multa· & p̄
ſertim quia etas optata cunctis
non vicinam mortem que debe-
tur mortalibus lege nature· ſed
caſſa ſpe ānoꝝ nobis ſpacia pol-
licetur Nemo enim tam fractis

viribus · et ſic decrepite ſenectu
tis eſt · vt non putet adhuc vnū
annū ſe eſſe victurū Verū quid
ago · fracta naui · de mercibus di
ſputo Non intelligim⁹ anxp̄m
appinquare · quē dn̄s ih̄us inter
ficiet ſpiritu oris ſui · iuuenis q̄
dem poteſt cito mori · ſed ſenex
viuē diu non poteſt Maxime
quia ad cpacōem etn̄itatis omē
qd in mūdo patimur · vna dies
appellari poteſt · non habitacōis
ſed pegrinacōis · Nam cottidie
morimur · cottidie cmutamur
et tamen eternos nos credim⁹
hoc ip̄m · qd dico · qd ſtribo · qd le
go · qd emendo · de vita mea tra-
hitur · Quot pūcta notarij · tot
meoꝝ dampna ſunt temporum ·
Omnes nāq; diuicie de iniquita
te deſtendūt · & niſi alter per-
diderit · alter īuenire nō poteſt
Vnde vulgata ſentencia michi
videtur eſſe veriſſima · q̄ diues ·
aut iniquus · aut iniqui heres Vi
des enī homines maria tranſire
ante potentum excubare fores ·
pati omnia que ſeruorum condi
cio vix patitur · vt diuicias con-
gregent · vt aliquā accipiant dig
nitatem Et poſt quā hoc fuerint
conſecuti · tradere ſe luxurie &

voluptatib⁹ & omni iniquitati
vt quod auaricia congregauit ·
luxuria conſumat · iſti ergo pro
laborib⁹ ſuis efficiūtur hoſpiciū
demonū · qui templum dei eſſe
debebant · fiūt tabernacula et hi-
opum Poſtquā enī ditati fuerīt
et per phas & nephas ad altiſſi
mū gradum conſtenderit · tūc
conſtiencia peccatorum ſuorum
ſemper mortem · ſemper iudiciū
formidabūt · & ad leuem febriū-
culam quaſi latrones in carcere
ita de eternis ſupplicijs ſuſpira-
bunt Diuites autē qui ingreſſi
ſunt regna celoꝝ · ipſis diuicijs
ad bona vtētes opa diuites eſſe
deſierūt · & diſpēſatores magis
dei q̄ diuites appellandi ſunt ·
Obſecro ergo te ne lucra ſeculi
queras in xp̄i milicia Negocia-
torē clericū · & ex inope diuitē
factū · & ex ignobili glōſū · q̄ſi
quandā peſtē fuge · & pſtim cū
ſtiam te toti renūciaſſe mūdo ·
et abiectis calcatiſq; delicijs ora
cioni · lectioni · & ieiunijs vaca
re cottidie Procuratores quoq;
et diſpenſatores domorum alie-
narum atq; villarum Clerici eſſe
non poſſunt qui proprias iuben
tur contempnere facultates 2ī ·

Auaricie itaq̧ malū tibi omnīo
vitandū eſt· non quo aliena non
appetas Hoc enim & publice le-
ges puniūt·ſed quo tua que tibi
ſunt aliena non ſerues Si in ali-
eno inq̄ fideles non fuiſtis· qđ
veſtrū eſt quis dabit vobis Sed
dicis iuuenis ſum delicatus· &
manibus meis laborare non poſ-
ſum· ſi ad ſenectam venero· ſi
egrotare cepero ·quis mei miſe-
rebitur Audi ad aplos loquētē
ihm·reſpicite volatilia celi ꝛc̄·
Si veſtis defuerit lilia ꝓponant
Si eſurieris beatos audies pau-
pes & eſurientes Si aliquis af-
flixerit doloꝛ· legito illud apli
ꝓpter hoc· Complaceo michi in
infirmitatibus meis· Illud aūt
ꝙ derelicta milicia·caſtraſti te
ꝓpter regna celoꝝ· quid aliud
eſt quā ꝙ ꝑfectā ſecutus es vitā
Perfectus aūt ſeruus xp̄i·nil p̄-
ter xp̄m habet· aut ſi p̄ter xp̄m
q̄ habet·ꝑfectus non eſt ·Igit̄
vt concludam ſi ꝑfectus es·cur
bona patn̄a deſideras diuinis·
Euangeliū vocibus tonat· non
poteſtis duobus dn̄is ſeruire Et
audet quiſquā mendacem xp̄m
facē·māmone & dn̄o ſeruiendo·
Qui dicit ſe in xp̄m credē debꝫ
quō ille ambulauit·ſic ambulare
Affatim diues eſt ·qui cum xp̄o
pauper eſt Nam ſerui dei qui di-
ebus & noctibꝰ ſeruiūt dn̄o ſuo
qui in terꝛa poſiti angeloꝝ· ymi-
tantur ↄuſacōez· & nichil aliud
loquūtur niſi qđ ad laudes dei
ꝑtinet· habentes victū & veſtī-
tū· hys gaudet diuicys·qui plus
habē nolūt·ſi tamen ſeruāt ꝓ o-
ſitū Aliocꝗ̄ ſi amplius deſidant
hys quoq̧ que neceſſaria ſunt ꝓ-
bantur indigni Quitquid tamē
coꝛpa noſtra defendere poteſt
et hūane ſuccurrē imbecillitati
quos nudos natura ꝓfudit· hoc
vna appellanda eſt tuīca Si er-
go deſideras eſſe qđ ꝓpheta eſt·
qđ xp̄us eſt· da pauꝑibus quo
neceſſitas ſuſtentetur· non quo
opes augeantur Et ſi quid plus
habes quā tibi ad victū veſtitū
q̧ neceſſariū eſt Illud eroga in
illo debitoꝛem te eſſe noueris·
Nam aliena rapē ↄuincitur qui
vltra neceſſaria ſibi retinē cona-
tur Clerici quoq̧ qui de bonis
parentū ſuſtentari p̄nt· ſi quod
pauꝑum eſt accipiūt ſacrilegiū
profecto ↄmittūt· Sit etenim
hoſtis antiquus maius ↄtinēcie
quā nūmoꝛum eſſe certamen ꝛc̄·

Facile nãq₃ abicitur quod heret
extrinſecus · inteſtinũ bellũ pe-
ricl'oſius eſt Zacheꝰ diues erat
apl'i paupes · & quãtum ad di-
uicias nichil quãtum ad volun-
tatem totum mũdum relinque-
runt Si offeramꝰ xp̄o opes cũ
anima noſtra libenter ſuſtipiet·
Si aũt que foris ſunt deo · que
intus dyabulo damus · non eſt
equa ꝑticio · Nolo igitur ꝙ ea
tantum offeras que poteſt fur
rapere · hoſtis inuadere · ꝓſtrip-
cio tollere · & que ad inſtar vn-
daꝝ & fluctuũ et ſuccedẽtibus
ſibi domĩs occupantur · & que
velis nolis in morte dimiſſurus
es Illud offer quod nullus tibi
poſſit hoſtis auferre Nam au-
rum deponẽ incipienciũ eſt · nõ
ꝑfectoꝝ · ſed ſeip̄m offerre deo
ꝓprie xp̄ianoꝝ eſt Nec enĩ yma-
ginem crucifixi portare poteſt ·
niſi qui in hoc ſeculo ſe nudum
mortuũq₃ reddiderit Infinita
nãq₃ deſtripturis exempla ſup-
petitant · que auariciam docent
eſſe fugiendam Verum quid añ
non plures annos geſtum ſit re-
feram Quidam ex fratribus pa-
cior magis quã auarior · neſtiens
triginta argẽteis dñm venditũ
centum ſolidos quos lina texen-
do acquiſierat moriens derelin-
quid Initum eſt inter monaca-
hos concilium · nam in eodem
loco circiter quinq₃ milia diuiſis
cellulis habitabant Quid facto
opus eſſet Aly pauperibus diſtri-
buendos eſſe dicebant · Aly dan-
dos eccleſie · nonnulli parentibus
remittendos · Macharius vero
& pachomius et yſidorus & ce-
teri · quos patres vocant · ſancto
in eis loquente ſpiritu decreue-
runt infodiendos eſſe cum eodẽ
dicentes · Pecunia tua tecum
ſit in perdicionem · Neq₃ hoc
crudeliter quiſquã putet eſſe fa-
ctum Tantus cũctos per totã
egyptum terror inuaſit · vt vnũ
ſolidum detinuiſſe ſit criminis ·
Radix omniũ malorum eſt aua-
ricia · ideo & ab apl'o ydolorum
ſeruitus appellatur Non quidẽ
occidꝫ fame animam iuſtam do-
minus · iunior fui & ſenui · & nõ
vidi iuſtum derelictum · nec ſe-
men eius querẽ panem Helyas
coruis miniſtrantibus paſtitur ·
Vidua ſareptena ipſa cum filys
nocte peritura · ꝓꝓhetam paſtit eſu-
riens · & mirũ in modũ capſate cõ-
pleto qui alendus venerat alit ·

Petrus apłus inq̄ꝫ · Argentum et aurum non habeo · qđ aūt habeo hoc tibi do ſurge & ambula in nomīe ihesu At nūc mlti licet ſermone taceant · opere loquūtur · fidem & miſericordiā non habeo · qđ aūt habeo · argētum & aurū · hoc non do tibi · Audi iacob quid in ſua oracōe poſtulet Si fuerit dn̄s meus mecum · & ſuauit me in via hac p quā iter facio · & dederit michi panem ad mādućandū & veſtē ad veſtiendū · tantū neceſſaria deprecatus eſt · Vnde & latrones ad ſanctū hylarionē · quid faces ſi latrones ad te venirent · quibus reſpendit · nudus latrones non timet · At illi · occidi poſſes · poſſum inq̄ꝫ · ſed non timeo · quia ſum mori paratus Cui9 alij mirentur ſigna & portenta que fecit · mirentur mirabilem abſtinēciam · ſtienciam & humilitatem · Ego aūt nil tam ſtypeo · q̄ꝫ gl'az et honorē calcare potuiſſe quia difficile factū eſt glam virtute ſupare · & ab hys d ligi quos pcedas Cum ergo xp̄i gaudeas libertate · ac ꝑte modū in domate conſtitutus fr̄s · non debes ad tollendū tunicā tecto deſcendē

Nec reſpicere poſt tergum · nec aratri ſemel arrepti ſtiuā dimittere Sed ſi fieri poteſt ymitare ioſeph Et egyptie dn̄e palliū derelinquē vt nudus ſeq̄ris dn̄m ſaluatorem · qui dicit in euang · Niſi quis tulerit crucem ſuam · et ſecutus me fuerit · non poteſt meus eſſe diſcipulus Proice ſarcinam ſeculi · ne queras diuicias que camelorꝫ grauitatibus comparantur Nudus & leuis ad celum volane alas virtutum tuarꝫ auri deprimant pondera vt impleas ſacculum · quē dn̄s euacuare precepit Si igitur qui hn̄t · poſſeſſiones & diuicias Iubent omnia vendere & dare paupib9 & ſic ſequi ſaluatorē Dignacio tua non debet querē quod erogaturus es Vidua illa in euāgelio paupcula · que duo minuta in gazophilaciū miſit · cūctis prefertur diuitibus · quia totū qđ habuit dedit Et tu igitur eroganda non queras vt fortiſſimū tyrūculm ſuū xp̄us agnoſcat · vt letus tibi de longiſſima regione venienti occurrat pater · vt ſtolam tribuat · vt donet anulum · vt ymolet pro te vitulum ſaginatum

¶ De vtilitate pauptatis Ca · v ·

PAuper vero ita conſo-
landus eſt · vt ſciat in
pauptate magis ſibi bona conſi-
deranda Et primo quidem q̄ a
deo illi ſit vtiliter ꝓuiſum Pre
ſciat enī deū infirmitatem eius
ꝯſideraſſe & ſciſſe q̄ diuiciaꝝ
ſarcinam & ſollicitudinem ferre
non poſſet Deinde ſciat quātas
temptacōes · & q̄ta ꝑicula trāſſi-
erit nomīe pauptatis · ſi afflue̅-
cia deeſt que freq̄nter contraria
eſt · ad animi tamen diuicias q̄-
cicius al's q̄tātocius ſine impe-
dimento in pauptate trāſſitur
Certe qualibus malis careat cō-
ſideret Caret inuidia emlacōn
inſidys dolo · ſupbia contencōn
Et hys que homībus in hoc ſe-
culo diuicie ſolent ꝯflare Fluxu
enī rerum & vbertate copiaꝝ ·
animꝰ ſoluitur · vigor mentis in-
fringitur · virtus corꝑis eneruat̄
At in pauptate non laſciua ꝯui-
uia · non turpes potacōes · omīa
ſobria · omīa rigida · omīa huī-
lia · omīa abiecta · quoniā ꝯſtīa
pura & virtute ſūt plena Nam
habūdans ex īneys facultatibꝰ
non facile ad diuicias animi · i ·
ad virtutes huius mundi diues
accedit Filius enim dei difficile
dicens diuitē intrare regnū ce-
loꝝ · vtiq̄ȝ intelligit pauperem
facilius · & ne ſe ob pauptatem
alienū eſſe a cura dei eſtimet ·
ꝓpha teſtat̄ dicens · & paupem
et diuitem ego feci · & ꝓ omni-
bus equalis michi cura eſt Non
eſt enī deus ꝑſonaꝝ acceptor ·
nec pro illo ſe curam gerē ꝓfi-
tetur tantū qui in ſeculo diui-
cys pollet Sed pro omībus &
pro paupibus curā ſuſtinet re-
muneraturus quē inuenerit aut
in diuicys huīlem · aut in paup-
tate pacientē Diſtribucio velu-
ti tocius corꝑis hūani & miſte-
riū queritur ſinguloꝝ Conſide-
ret homīs corpus eſſe vnū quid̄
corpus · ſed plurima mēbra · non
quidē omīa ſūt oculus aut pes
aut reliqua mēbra Sic ſicut ait
aplus doctor genciū in fide &
v̄itate que inferiora ſūt mēbra ·
maiorē hys tribuiꝰ honorē · Et
queadmod̄ virtus ſinglo ꝝ mē-
broꝝ in ſuo ordine atq̄ȝ officio
demrātur · ita in tociꝰ hūani ge-
nīs corpe veluti mior pauptas
& diuicie collocant̄ vt diuicys
hūanitas dei examīe ꝓbetur ·

Exultare debet pauper. & deo
grās agē. quia multis patrimo-
nij nexibus liberatus. in die ꝓ-
bacōis non grauatur ꝯpedibus
facultatū facilius liber ſequitur
diſcipulus dn̄m nullis nexibus
implicatus Non deſit eciam ab
ipſo in quantū poteſt mīa iuſta
in egenos. quia ſicut iuſtus ef-
ficitur de frugalitate in inferi-
oribus & non habentibus prero
gatoꝛ non vexatur ne ipſe defici
at Cum in vſu ſancte ad miſtra
cōis habeat ꝓmptiſſimam volū
tatem. Nichil enī ſibi deerit.
non capiat in hoc ſeculo diues fi
eri ne mala plurima ſibi acq̄rat
Dicente & monente glōſo Pau-
lo habentes victum & veſtitum
hijs contenti ſimus Jmmo ſi ve
ra fide & ꝓpter ſalutem credere
optauit celeſtes ſibi diuicias co
optet & oparet quas vnuſquiſq
et mīa & reliquis bonis actibus
compat & aſſumit Temꝑalib9
enī etnā ſunt preponenda Cadu
cis ſtabilia. ſollicitis ſecurioꝛa.
periculoſis libera. & in honori-
ficis clarioꝛa Igitur cum xp̄us
dixit Primū querite regnū dei.
et hec om̄ia apponentur vobis.
nulli dubiū foꝛe credo. hijs copiā
neceſſariaꝝ rerum in terris non
de futuram. quibus celeſtia pre-
parāt Vnde hijs monitis & di-
ues temperetur. & pauper ſubleue
tur Difficile quoq potentes no
biles & diuites. & multo hijs dif
ficilius eloq̄ntes credūt deo. ob
cecatur nāq mens eoꝝ diuicijs
opibus atq luxuria. & circūdati
vicijs non pn̄t videre virtutes.
Felix ergo qui non in diuicijs.
non in ſapiencia. non in poten-
cia ſeculari. & eloquēcia. ſed in
xp̄i paſſionibus gl̄atur At nic
hil miſerius quā deū ꝓpter nū-
mū contempnē Ideo quē ſenſe-
ris ſemper aut crebro de nūmis
loq̄ntem inſtitoꝛē habeto poci9
quā monachum

De correctōe & doctrina preſidentis Capl̄m. vi.

Rectoꝛ quoq honoꝛe ſup
preſſo equalem ſe ſubdi
tis bene viuentibus deputet. &
erga perverſos iura rectitudinis
nō exercē foꝛmidet Nam liquet
ꝙ omēs homines natura genuit
equales. ſed varietate meritoꝝ.
oꝛdine alios alijs culpa poſtpo-
ſuit Sed & arguūt negligētes

rectores eccleſie dei · ob quorum
incuriam perit omnis decor po
puli criſtiani · Cum nec in me-
ditacione legis diuine · nec in
cultu pietatis · nec in ſacrarum
virtutum exercicio laborare co-
nentur · Tunc etenim doctrina
rectorum ſanitas eſt · cum do-
ctrina & vita conſenciunt Sed
nec putent ſua doctrīa & ſapiā
ſed dei auxilio pacem eccleſijs
ſuis redditam · qui ſi ſuū ſerua
uerint gradū · ſunt quaſi domus
dei · & quaſi angelus dn̄i · Sed
ſi plus cupiūt videri alꝰs noſſe ·
quā ceteri qn̄qꝫ patēt veritatis
regulam non tenere · Magiſter
quoqꝫ diſtipulum corrigit · quē
ardencioris cernit ingenij Nam
medicus ſi curare ceſſauerit de-
ſperat · quoniam non eſt paruī
apud dn̄m meriti · bn̄ filios edu-
care Rectorꝫ quoqꝫ eſt vt labo-
ranciū nouīnt ſudorem vel lap-
ſis manū porrigē · vel errantibus
iter oſtendere Sed nec glieris
ꝙ multos diſtipulos habeas · fi-
lius dei docuit in iudea · & du-
odecim tantum apl̄i illum ſeq̄-
bantur Phariſeorum autem do
ctrine omnis populus applaude
bat · ledit diſtipulus magiſtrū ·

ſi per negligenciam ſuā p̄cepta
eiuſqꝫ laborem diſperdat · Ideo
non ſit in eis pene diuerſitas q̄-
bus precepta ſunt paria Nulliꝰ
perſonam accipias quātumcūqꝫ
ſit potens vel nobilis · ſi pecca-
uerit corripe eum Nam confuſi
onem ſequitur ignominia · ig-
nominiam correpcio · correpci-
onem conſolacio · conſolacionē
ſalus · Vera enim amicicia quod
ſentit diſſimulare non debet · nō
eſt crudelitas pro deo crimina
punire ſed pietas Nil tamē cru
delius · nilqꝫ miſerius inueniri
poteſt · quā vt timore mortis pro
prie · nec ſalutem filiorum aude
ant defendere · Docente autem
te in eccleſia · non clamor popu
li · ſed gemitus ſuſtitetur · lacri
me auditorum laudes tue ſint ·
Sermo preſpiteri ſtripturarum
lectione conditus ſit · Vnde &
apoſtolus precipit · Sermo ve
ſter ſit ſale conditus · ꝙ ſi infa
tuetur foras proicitur · & p̄dit
nominis dignitatē · Nam ſicut
victoria domini triumphus ſer
uorum eſt · ſic magiſtri erudi-
cio diſtipulorum profectus Ni-
ſi enim caput ſanum ſit omnia
membra erunt inuicio & cetera

Quando doctrina non erit in ec
cleſys·intelligim⁹ ꝑire pudiciciã
am·caſtitatem mori·& omẽs ob
ire virtutes·quia non ꝯmederũt
verbum dñi Tũc ſtriptura erit
vtilis audientib⁹·Cũ abſq; xp̃o
non dicitur Cũ abſq; patre non
ꝓferatur·Tum ſine ſpiritu ſctõ
non eam inſinuat ille qui predi-
cat·ſed difficile dignus preco
virtutum xp̃i inueniri poteſt·
qui in anũciãdis illis non ſuam
ſed eius querat gloriã quẽ pre-
dicat·confuſio quoq; & igno-
minia eſt Jheſum crucifixum
pauꝑem & eſurientem farſis pre
dicare corꝑibus·& ieiuniorꝫ do
ctrinã per rubentes buccas tu-
menciaq; ora ꝓferre Non con-
fũdant ergo opera ſermonẽ tuũ
ne cũ in eccl̃ia loquaris tacit⁹
quiſq; reſpondeat Cur hec que
dicis·ipſe nõ facis·accuſare aua
riciam eciam latro poteſt·ſacer
dotis vox cum mente ꝯcordet·
Nam quõ poteſt preſes eccleſie
aufferre malum de medio eius·
qui in delictum ſimile corruerit
At qua libertate corripit peccã
tem cum tacitus ipſe ſibi reſpõ-
deat eadem ſe admiſiſſe que cor
ripit Perdit enim auctoritatem

docendi cuius opere ſermo de-
ſtruitur Et illud tuly· apud ar-
tis eſt docẽ quod facias·vene-
racõi michi ſemꝑ fuit non ver-
boſa ruſticitas·ſed ſancta ſim-
plicitas qui enĩ in ſmone ymi-
tari ſe dicit ap̃los·prius ymite
tur virtutes & vitam illorꝫ in
quibus loquẽdi ſimplicitatẽ ex-
cuſabat ſancti nõis magnitudo
Non enĩ facit eccleſiaſtica dig
nitas xp̃ianũ·nec eſt facile ſta
re loco pauli·tenẽ gradũ petri·
iam cũ xp̃o regnanciũ·ne forte
veniat angelus·qui ſtindat velũ
templi tui·qui candelabrũ tuũ
de loco ſuo moueat Igitur edi-
ficaturus turrim futuri operis
ſumptus computa Sicuti non
iheroſolimis fuiſſe·ſed iheroſoli
mis bene vixiſſe laudandum eſt
Prius ergo faciam⁹·& ſic doce-
am⁹·ne doctrine auctoritas caſſis
operibus deſtruat Nam de elo-
quẽtibus & ꝓnũciãtibus plenus
eſt orbis·loquũtur que neſtiũt·
docent que non dedicerũt·ma-
giſtri fiũt cũ diſtipuli ante non
fuerint·Sed nec ad ſtribendũ
cito proſilias & leui ducaris in
ſania·multoq; tempe diſte q̄
doceas·& ſic non temeritate

quorumdam doceas q̄d neſtias
Et ante diſte · q̄d dicturus es ·
Nam qui ſapientū verba crebro
audire & intelligere negligit ·
vitam ſuam gubernare non no
uit quātomagis nec alioꝝ re-
gimī preficiendus eſt · igitur ſe
riū eſſe te conuenit Atq; ira in
omnibus per docē · vt quicumq;
audiūt · ꝯuſacōe tua magis quā
ſermone ꝓficiant quoniāquid̄
non in ſermone eſt regnū dei ·
ſed in virtute · ſed nec ſtatī mł
titudinis acquieſtamꝰ iudicio ·
ſed electi in p̄ncipatū noſtamꝰ
menſuram noſtrā & huīliemur
ſub potenti manu dei · Reuera
nil fedius p̄ceptore furioſo · qui
cū debeat eſſe manſuetus & eru
ditus · econtra torno vultu · tre
mentibus labys rugata fronte ·
effrenatis ꝯuiuys · facie inter pal
lorem ruboremq; variata · clamo
re perſtrepit · & errantes non tā
a bono retrahit · q̄ ad malū ſe-
uicia ſua p̄cipitat Licet non q̄
aliqn̄ iraſtit̄ iracūdus eſt Sed
ille qui crebro hac paſſione ſupa
tur · ſuntq; multi docentes ea q̄
non oportet turpis lucri gracia
qui totas domos ſubuertūt · &
putant queſtum eſſe pietatem ·

Quodq; plerumq; accidit · vt ha
beamꝰ pugnas legis · non ob de-
ſideriū veritatis · ſed obiactan-
ciam glorie · dū apud audientes
docti volumꝰ eſtimari feſtino
igitur gradu pergamꝰ ad ma-
giſtros · & eoꝝ teramꝰ limīa &
p̄cepta virtutū ac miſteria ſtri-
pturaꝝ vincula putemꝰ etīa

De ſolitudine Capl̄m · vii ·

Verū vt ſimpl̄r motum
mentis fatear ꝯſidans
& ꝓpoſitū tuū & ardorē quo ſe
culo renūciaſti drās in locis ar-
bitror Si vrbibꝰ & freq̄ncia vr
biū delicta in agello habites · &
xp̄m in ſolitudine q̄ras · & ores
ſolus in mōte cū ihu ſctōꝝq; lo
coꝝ tantū · in ciuitatibus ꝓfrua
ris id eſt vt vrbe careas · & ꝓpo
ſitum monachi non amittas · lo
quor non de epīs · non de preſpi-
teris · non de clericis quoꝝ alia
cauſa eſt · & alia monachi · Cle-
rici oues paſtūt · ego paſtor Sz
de monacho loquor q̄ p̄ciū poſ-
ſeſſionū ſuaꝝ ad pedes apl̄oꝝ
poſuit docēs pecuniaz eſſe calcan
dā · vt huīliter et ſecreto victi-
tans ſp̄ ꝯtēpnat q̄d ſel ꝯtēpſit

Nam ſūme ſtulticie eſt renūcia
re ſeculo dimittē patriam · vrbes
deſerē monachū profiteri · & in-
ter maiores populos pgē viuē
Quia igitur frater me interro-
gas · per quā viam incedere de-
beas · reuelata tecū facie loquar ·
Si officiū vis exercē preſpiteri
Si epatus te vel opus vel onus
forte delectat · viue in vrbibus ·
et caſtellis · & alioꝝ ſalutem fac
lucrū anime tue · Sin aūt cupis
eſſe qđ diceris monachus · i · ſo-
lus · ꝙ facis in vrbibus Que vti
ꝗ non ſūt ſoloꝝ habitacula · ſed
multoꝝ · habet vnūqđꝗ ꝓpoſitū
pncipes ſuos Romani duces ymi-
tentur · camillos · fabricios · regu-
los · ſcipiones · Phi ꝓponāt ſibi
pittagoram · ſocratem · platonē ·
ariſtotilem · Poete emulentur ·
homerū · virgilium · menandrum
terenciū · hyſtorici · thucididem ·
ſaluſtiū · herodoctū · liuiū · orato-
res · liſiam · graccos · demoſtenem
tulliū · & vt ad veſtra veniam⁹
epī & preſpiteri habeant ad ex-
emplum aplos & aplicos viros
quoꝝ honorem poſſidentes habē
meant & meritū · Nos aūt ha-
bemus propoſiti noſtri princi-
pes · paulum · anthoniū · iulianū ·
hylarionem · machariū · & vt ad
ſtripturaꝝ auctoritatem redeā
Noſter pnceps helyſeus · noſter
helyas · noſtri duces fily ꝓphaꝝ
qui habitabant in agris & ſoli-
tudine & faciebant ſibi taber-
nacula ꝓpe fluenta iordanis De
hys ſunt · & illi fily rechab · qui
vinū & ſiceram non bibebant ·
et morabantur in tentorys Qui
dei per ieremiam voce laudant
et ꝓmittitur eis · ꝙ nō deficiat
de ſtirpe eoꝝ vir ſtās corā dn̄o
Interpretare igitur vocabulum
monachi · hoc eſt nomen tuum ·
Quid facis in turba · qui ſolus es
Non tibi eadem cauſa eſt · que
ceteris · quoꝗ nemo ꝓpheta in
patria ſua honorem habet Nam
vbi honor non eſt · ibi contemp-
tus eſt · vbi contemptus · ibi fre
quēter iniuria · vbi iniuria · ibi
et indignacio · vbi indignacio ·
ibi quies nulla · vbi quies nō eſt
ibi mens ſepe a ꝓpoſito reduci-
tur Vbi autem per inquietudi-
nē aliquid auffertur ex ſtudio
min⁹ fit ab eo qđ tollit · & vbi
minus eſt · perfectum dici non
poteſt Ex hac ſupputacōne illa
ſūma naſtitur monachum perfe
ctum in pria ſua eſſe non poſſe ·

Perfectum autem eſſe nolle de-
linquē eſt Vbi aūt ego nūc ſū
non ſolū quid agatur in patria
ſed an ipſa pria pſiſtat ignoꝛo
ymmo nec michi ꝯcedit̄ vnꝰ an
gulus hēmi Cottidie expoſtoꝛ
fidē q̄ſi ſine fide renatus ſim ·

De laudibus & vtilitate heremi Capl̄m · viii ·

Quid igitur agis tu fra-
ter in ſeculo · qui maioꝛ
es mūdo Pauptatē times · bea-
tos paupes xp̄us appellat · La-
boꝛe terꝛeris · ſed nemo atleta ſi
ne ſudoꝛibus coꝛonabit̄ De ci-
bo cogitas · ſed fides famem non
timet ſup nudam metuis humū
exeſa ieiunys mēbra collidere ·
Sed dn̄s tecū iacet · ſqualidi ca-
pitis hoꝛret inculta ceſaries Sȝ
caput tuū xp̄s eſt · infinita here
mi vaſtitas terꝛet · ſed tu pady
ſum mente deambula Quociens
cūq̄ȝ illuc mente ꝯſtenderis to-
ciens in hēmo non eris O deſer
tū xp̄i floꝛibus vernans O ſoli-
tudo in qua illi naſtūtur lapides
De quibus in Apockalipſi · ciui-
tas magni regis extruitur · O
hēmꝰ familiari deo gaudens ꝛc̄

Ad que eciam et illud apoſtoli ·
Non ſunt condigne paſſiones
huius tempoꝛis ad futuram glo
riam que reuelabitur in nobis ·
Cur enim timido animo criſti-
anus es · Filius enim hominis
non habet vbi caput ſuū reclinet
Et tu amplas poꝛticus & ingen
cia tectoꝛum ſpacia metiris ꝛc̄ ·
Hēditatem exſpectans ſeculi ·
cohēs xp̄i eſſe non poteris Nu-
dos amatheremꝰ · coꝛpus aſſue
tū tuīca · loꝛice onus non fert ·
Caput opertum lintheo · galeam
recuſat Mollem ocio manū · du
rus exaſperat capulus · ſed cur
inquis pergis ad heremū videlȝ
vt te non audiam · non videam
vt tuo furoꝛe non mouear · vt
tua bella non paciar · ne me ca-
piat oculus meretricis · ne foꝛ-
ma pulcherꝛima ad illicitos du-
cat amplexus Reſpondebis hoc
non eſt pugnare · ſed fugere ·
ſta in acie · aduerſarys armatꝰ
obſiſte · vt poſtquā viceris co-
roneris · Fateoꝛ imbecillitatem
meam · nolo ſpe pugnare victo-
rie · ne perdam aliquando vi-
ctoꝛiam · ſi fugero gladium de-
uitaui · ſi ſtetero · aut vincen-
dum michi eſt · aut cadendum

Quid autem neceſſe eſt certa di
mittere · & incerta ſectari · aut
ſtuto aut pedibus mors vitāda
eſt Tu qui pugnas & ſuparí po
tes & vincē Ego cū fugero nō
vincor in eo ꝙ fugio · ſed ideo
fugio ne vincar Nulla ſecuritas
eſt vicino ſerpente dormire · po
teſt fieri vt me non mordeat ·
tamen fieri poteſt vt aliqn̄ me
mordeat fuga enī non infideli
tatis · ſed prudencie indiciū eſt ·
Ne fruſtra nos offeramꝰ piclis
Sed nuper egypti deſerta vidi
ſti · intuitus es angelicā familiā
quāti ibi flores ſunt · quāta ſpi
ritualibus gēmis prata vernan
cia Vidiſti ſerta quibus domiꝰ
coronat̄ Ille tibi in pectore ig
nis exeſtuet Illa cottidie cogi
ta tracta ꝯſidera · & q̄ſi quodā
carcere tentus exclama Heu me
quia prolongata eſt ꝑegrinacio
mea · & in paradyſo mente tran
ſtendens tociēs in terra nō eris
quociens terrena deſpexeris Ea
dem nobis certe cum hys qui ha
bitant per deſerta condicio eſt ·
Idem oculi tottidem & manus
yſdem infirmitatibus · vel virtu
tibus ſubiacemus Si te aque po
tus vexat · quāti nobiles nō dicā

vina neſciūt · ſed & carnes igno
rant · & infuſo tantum legumīe
ſuſtentantur Si balnearꝫ te la
uacra ſollicitant · quāti principes
ciuitatū · ſiue ob culpam ꝓpriam
ſiue ob inuidiam ad inſulas de
portati · ſiue etnō ꝑmio · futuraꝗ̄
mercede abſq̄ balneis ꝑſeuerāt
Nemo id neceſſitate pati non
poteſt · qđ ꝓ deo pati volūtate
detrectat · habebis cellulam que
te ſolum capiet · ymmo non eris
ſolus Angelica tecū turba ver
ſabitur · tot ſocy · quot ſancti le
ges euangeliū fabulabitur tecū
ihesus replicabis apl̄os vel ꝓphe
tas · nūquid talem aliū poteris
tuis ſermonibꝰ habē conſortem
Terra ſumꝰ & cinis · & ꝑ omīa
mōmēta de noſtra ſalute ſuſpē
ſi continuo in puluēm diſſoluen
di Quid retractamꝰ facē de ne
ceſſitate virtutem Certe qn̄ꝗ̄
morienđ eſt quā cito mūdi de
relinquemꝰ anguſtias Et ſi for
te ob ꝯtinenciam qđ tn̄ raro ac
cidit dolere ſtomachum eſtuare
febribus ceperimꝰ · ꝑpetue vite
ingreſſuri ianuam morbum pu
temus Quāti enī in medys opi
bus · & inter inſulas conſulatus
repentina morte ſubtracti ſunt ·

Quid ergo deſideramus vrbiū
frequēciā · qui de ſingularitate
cenſemur · Michi enī oppidum
carcer · & ſolitudo paradyſus eſt
Secularium quoqꝫ & maxime po
tentū ꝯſorcia deuita Quid tibi
neceſſe eſt illa ſepius videre · quo
rum contemptu monachus eſſe
cepiſti Nam monachum ſolitu
do facit non publicum

De piculo vite ſolitarie Ca · ix

Monachi eciam nūc mo
res diſtutimꝰ · qui iu
gum criſti collo ſuo impoſuit ·
Primūqꝫ tractandū eſt vtrum
ſolus an cum alijs in monaſterio
viuē debeas Michi placꝫ vt ha
beas ſctōꝝ ꝯtuberniū · nec abſqꝫ
ductore ingrediaris viam · quā
nūquā ingreſſus es Statim qꝫ
tibi in partem alteram declinā
dum ſit · & errori pateas · pluſqꝫ
aut minꝰ ambules · qꝫ neceſſe eſt
Et currens laſſeris moramqꝫ faci
ens obdormias in ſolitudine ci
to ſurrepit ſupbia · & ſi parūp
ieiunauit hoīemqꝫ non viderit ·
putat ſe alicuiꝰ momenti Obli
tuſqꝫ ſui vnde quo venerit intꝰ
corde · ligua foris vagatᷣ · iudicat
contra apoſtoli voluntatem ali
enos ſeruos · quo gula popoſte
rit · porrigit manus · dormit qꝫ
tū voluit nullū veretur Omnes
ſe inferiores putat crebriuſqꝫ in
vrbibus quā in cellula eſt · & in
ter fratres ſimulat verecundiā
qui plateaꝝ turbis colliditur ·
Quid igitur ſolitariam vitā re
prehendimꝰ Minīe quippe qꝫ
ſepe laudauīꝰ licet vt prefertur
ſolitaria vita periculoſa eſt · ne
abſtracti ab hominū frequēcia ·
ſordidis & impijs cogitacōibus
pateant · & pleni arrogancie &
ſupcilij cūctos deſpiciāt · armēt ·
qꝫ liguas ſuas · vel clericis · vel
monachis detrahendo Sed de
ludo monaſterioꝝ huiuſcemodi
volumꝰ egredi milites quos hē
mi dura rudimenta non terreāt
qui ſpēm ſue ꝯuſacōis multo tē
pore dederint Qui oīm fuerunt
mīmi · vt pmi oīm fierent quos
nec eſuries aliqñ · nec ſaturitas
ſupauit · qui pauptate letātur ·
Quoꝝ habitus · ſermo · vultus · in
ceſſus doctrina eſt virtutum O
quociens in hēmo ꝯſtitutus in
illa vaſta ſolitudine que exuſta
ſolis ardoribus horridum mo
nachis preſtat habitaculum rē ·

Putaui me romanis intereſſe de
licijs Sedebam ſolus quia ama
ritudine repletus erā · horrebant
ſacco mēbra deformia · & ſquali
da cutis ſitū ethiopiſſe carnis
obduxerat · cottidie lacrime ·
cottidie gemitus · Et ſi qn̄ me
repugnantem ſompnꝰ imminēs
oppreſſiſſet · nuda humo vix oſſa
hēncia collidebā · De cibis vero
et potu taceam Cum eciam lan
guentes monachi ibi aqua frigi
da vtantur · & coctū aliquid ac
cepiſſe luxuria ſit Jlle igitur ego ·
qui ob gehenne metum tali me
carcē dampnauerā Scorpionū
tantum ſocius & feraꝝ · ſepe ta
men choreis intereram puellaꝝ
Pallebant ora ieiunijs · & mens
deſiderijs eſtuabat · in frigido
corpe & ante hominem ſicca iam
carne pmortua · ſola libidinū in
cendia bulliebāt Jtaqȝ omī aux
ilio deſtitutus · ad ihesu iacebam
pedes · rigabam lacrimis · crine
tergebam · & repugnantem car
nem ebdomadaꝝ inedia ſubiu
gabam Non depudet te infelici
tatis mee qn̄ pocius plango me
non eſſe qd fuerim · quoniam po
cius plango non eſſe qd fueris ·
memini me clamantē diem crebro

iunxiſſe cum nocte · nec prius a
pectoris ceſſaſſe verberibus quā
dn̄o impante rediret tranquilli
tas · ipſam quoqȝ cellulam quaſi
cogitacōm meaꝝ conſciam per
timeſcebam · & michimet iratꝰ
et rigidus ſolus deſerta penetra
bam Sicubi concaua vallium ·
aſpera monciū · rupium abrupta
cernebam · ibi mee erat oracōis
locus · ibi illud miſerime carnis
ergaſtulū collocabam Et vt mi
chi teſtis eſt dn̄s · poſt multas
lacrimas · poſt celo oculos inhe
rentes · non nūqꝫ videbar michi
intereſſe agminibus angeloꝝ · &
letus gaudenſqȝ cantabam Poſt
te in odorem vngentoꝝ tuoꝝ
curremus · Dicam & aliud qd in
egypto viderim Grecus erat ad
oleſcēs in cenobio · qui nulla cō
tinencia · nulla opis magnitudī
ne flāmam poterat carnis extin
guē Hūc piclitantē · pater mo
naſterij hac arte ſeruauit · impꝫ
at viro cuidā graui · vt iurgijs
atqȝ conuicijs inſectaretur hoīem
Et poſt irrogatā iniuriam · pmꝰ
veniret ad querimonias Voca
ti teſtes pro eo loquebātur · quī
contumeliam fecerat · Flere ille
contra mendaciū cepit · Solus

pater defenſionem ſuam callide
oppone̅ ſtuduit · ne habũdanci
ori triſticia abſorberetur frater
Quid multa ita annus ductus
eſt quo expleto interrogat̃ ado
leſcens ſup cogitacõibus priſti:
nis · an adhuc moleſtie aliquid
ſuſtine̅t · Pape inqꝫ michi viue̅
non licet & fornicari libet · hic ſi
ſolus fuiſſet · quo adiutorio ſupe
raſſet Sunt enĩ meliores duo ·
quã vnus · & ſi alter ceciderit ·
ab altero fulciet̃ funiculus tri
plex nõ facile rũpitur · & frater
frẽm adiuuans exaltabitur Vi
di ego quoſdã qui poſtquã re:
nũciauerũt ſeculo · veſtimentis
dũtaxat & vocis ꝓfeſſione Nã
rebus nichil de priſtina ꝯũſacõe
mutarũt Res familiaris magis
aucta quã ĩminuta eadẽ miſte:
ria ſeruulorꝝ · idem apparatus cõ
uiuy · & nomen ſibi vendicant
ſolitary Quidam vero pauperes
ſunt & tenui ſubſtanciola viden
turqꝫ ſibi ſtioli · pomparꝝ fercu:
lis ſimiles ꝓcedũt ad publicum
vt caninam exerceant facũdiam
Sunt eciam qui humore cellularꝝ
ĩmoderatiſqꝫ ieiunys Tedio ſo
litudinis · ac nimia lectõe · dum
diebus ac noctibus auribꝰ ſuis

perſonant · vertuntur in melan:
coliam & ypocratis magis fo:
mentis quã noſtris monitis in:
digent Pleriqꝫ artibus & nego
ciacõibus priſtinis care̅ nõ poſ:
ſunt · mutatiſqꝫ nomibus inſti:
torꝝ · eadem exercent comercia ·
Non victũ & veſtitũ qđ apl'us
p̃cipit · ſed maiora quã ſeculi ho
mĩes emolumenta ſectantes &
ſub religionis tytulo exercẽt in
iuſta compendia & honor no:
mis xp̃iani magis fraudẽ facit
quã patitur Que pudet dicere ·
ſed neceſſe eſt vt ſaltẽ ſic ad no:
ſtrũ erubeſtamꝰ dedecus publi
ce extendentes manus · p̃anis au
rum tegimꝰ · & contra omniũ
opinionem plenis ſacculis mor:
rimur diuites · qui quaſi pauꝑes
viximꝰ Tibi cũ in monaſterio
fueris · hec face̅ nõ licebit · & mo
leſtente paulatim conſuetudine
qđ p̃mũ cogebaris velle incipies
et delectabit te labor tuus Ob:
lituſqꝫ preteritorꝝ ſemꝑ priora
ſectaberis · nequaquã ꝯſiderans ·
quid aly mali faciant · ſed quid
boni tu facere debeas Nec vero
peccanciũ ducaris multitudine
Nec te ꝑeũciũ turba ſollicitet ·
vt tacitus cogites Quid ergo

omnes peribunt·qui in vrbibus
habitant Ecce illi feruntur ſuis
rebus·miſtrant eccleſys·adeunt
balneas·vngenta non ſpernūt·
et tamen in oīm oꝛe verſantur·
Ad qđ & ante reſpondi·& nunc
breuiter reſpondebo in preſenti
opuſtulo·me non de clericis di-
ſputare·ſed monachum inſtru-
ere·alias inſtituere

¶ De periculo habitandi in vrbibus Capl'm·x·

Conſidera obſecro ſatis
eſſe difficile·locum ſte-
phani implere vel pauli· & in
euangelio·aꝶs angelico ſtare mi-
ſterio·precioſum margaritū eſt
ſed cito frangitur·fractūqꝫ in-
ſtaurari non poteſt Nauis quā-
uis ſit rudis & ſolidis confixa
clauis tumenteſqꝫ fluctus tabu-
lata non ſenciant·Cito tamen
ſi ꝑiculoſe nauigat ꝑ foꝛatur·&
licet plenis ventis lucroſius ad
optata ꝑueniat·tamē magis ſe-
cura ſunt que & tranquilla ſunt
Et vt apicius loquar·plus te ꝙ
dicis habē mercedē· ſi in media
vrbe ꝯſiſtens monachoꝝ victi-
tes vita Et ſunt vera que dicis
ſed non tam facile explent̄ ope
quā dicto Nam ſi aliquis te de
optimatibꝰ inuitat ad prandiū
certe aut eūdum tibi eſt aut ne-
gandum·Si peris·aut eyſdem
veſteris cibis·aut alys·ſi alys cō-
uinaꝝ offendūtur oculi·ſi eyſdē
perit abſtinencia Qꝛ ſi ire nolu-
eris·tūc miſer ꝯmederis in prā-
dio Ad ſingulas quaſqꝫ phialas
et delibuta melle vina potaberis
Alius in tuū vultū cauillabitur
ille inceſſum irꝛidebit·hic habi-
tū & ymitatoꝛes foꝛſitan iudeo-
rum·nōne inquiēt·hic eſt filiꝰ
fabri·nōne fratres eius & ſoꝛo-
res apud nos ſunt Ego illū me-
mini ante tot ferme ānos illud
feciſſe turpe·dixiſſe turpiꝰ Aliꝰ
furem clamabit·& tecū ſe ſtele-
ris finget eſſe ꝑticipem·omnia
prandia ꝑiter conſonabunt·&
in te temulentū ꝯuiuiū diſſolue-
tur Qꝛ ſi vllis abſtinueris car-
nibus·& non crebro balnea fre-
quētes·tūc vero per omēs co-
lumpnas manichei tibi tytulus
aſtribetur Si volucrum eduliū
refutaueris & tenellas colūbas
craſſoſqꝫ turtures expetenti gut-
turi durioꝛ dn̄s denegaūis ſacri-
legy crimē affigit̄ ſtatiqꝫ ayunt

Hy ſunt qui creatorem mundi
condempnant · in vſus noſtros
facta ſunt omĩa Audiui domĩo
teſte · non mencior quẽdam in
ſuam gulam diſertum cũ rumo-
re cognoſteret me cibis eſtulen-
cioribus abſtinere dicere Nũꝙ
porcellus ideo factus eſt vt roga
tus in ſenatu ſentenciam dicẽt
Quo videlicet me ſtulticie con-
dempnaret · qui me putaret · ea
que ſunt in vſus creata nõ ſumẽ
Qꝫ ſi pulla fuerit tunica · eciam
preteriũciũ digitis denotaberis
ac ſi niſi formoſus fueris ſanctꝰ
eſſe non poſſis Hec & iſtius mo
di cum vitam in vrbibus lacẽnt
bonam · quid facies frater in me
dio · aut vicys aut anathemati
colla ſubmittes id eſt · aut ſecta
beris que ſunt aduerſa continen
cie · aut ſi facere nolueris · ipſe
dampnaberis Pretermitto cre-
bras ſalutaciones · obſequia ma-
tronarum variaſqꝫ illecebras ·
quibus eciam rigidiſſimi molli-
untur animi · & ſireneo cantu ·
ad naufragium pertrahuntur ·
Nunc autem illud affirmo · ꝙ
eciam ſi iſta non eſſent ad com-
paracionem tam ingentis boni ·
minora deſerẽ deberes Cum enĩ
tanta reperimus in celo · parua
et caduca queſiſſe nos doleamus
in terra · Ambicio namqꝫ poten
cia magnitudo vrbis · videre &
videri · ſalutare & ſalutari · lau
dare · detrahere vel audire pro-
loqui · & tantam hominũ frequẽ
ciam ſaltem inuitum videre · a
propoſito monachorum · & a q̃-
ete aliena ſunt Aut enim vide-
mus ad nos venientes · & ſilen-
cium perdimus · Aut ſi non vi-
demus & ſuperbie arguimur · in
terdum vt viſitantibus redda-
mꝰ vices ad ſuperbas fores per
gimus · inter liguas rodencium
miſtrorum poſtes ingredimur
deauratos In criſti vero villa ·
vt diximus totum ruſticitas ·
Itaqꝫ propter occupaciones aut
nobis claudendũ eſt oſtiũ · aut
ſcripturaꝝ ꝓpter quas aperiẽde
ſunt fores ſtudia relinqꝫda Hys
igitur racõibus inuitati multi
pħoꝝ reliq̃rũt freqꝫcias vrbiũ &
ortulos ſuburbanos · vbi ager ir
riguus & arboꝝ come & ſuſur
rus auiũ fontis ſpeclm riuꝰ im-
murmurãs & mlte oclꝛoꝝ auri
ũ ꝑ illecebre ne ꝑ luxũ & hñdan
ciã copiaꝝ aĩe fortitudo molle-
ſcẽt et eiꝰ pudicicia ꝯſtuprareẽ

Inutile quippe eſt crebro videre
per que aliqn̄ captus ſis. & eoꝝ
re expimēto omittē quib9 dif
ficulter careas Nam quos ſecl'i
carcer includit. nūc ira. nūc aua
ricia. nūc libido. nūc varioꝝ in
centiua vicioꝝ ꝑtrahūt ad ruinā
Ideoq3 obtēnde ſūt animi volu
ptates. relinqn̄da delectacionū
ſtudia quoniā hec circūciſiōis
eſt veritas. nō figura. nitend9 in
ſūma vt natalib9 amputatis. cō
ūſacio nrā tendat ad celū q8 fi
et. ſi ludi. ſi ioc9. ſi ꝯuiuia. ſi ſer
mo pene familiariū deſrāt. et que
circūcidūtur areſtāt. nō viſu. nō
au. nō tact. aut ſapore capi. &
in natura corpis. naturā corpeā
nō habē Nam ſi velim9 deſpicē
q8 ſum9 mēmur in meli9 eſſe q3
ſum9 Igit nō temē nos offera
m9 piculis. ſed quātū in nobis
eſt inſidias declinemus

De abſtinencia & precipue a carnibus Capl'm. xi.

Saluator noſter attendite inq3 vobis ne forte
grauentur corda veſtra crapula
et ebrietate. & curis hui9 vite
Modicus enī ac temꝑatus cib9
et carni & anime vtilis eſt 2r.
balneaꝝ fomenta non queras.
qui calorem corpis ieiunioꝝ cu
pis frigore extinguē. que & ipſa
moderata ſint. ne nimia debilitēt
ſtomachū. & maiorem refectio
nem poſtencia erūpant incrudi
tatem. que parens libidinū eſt.
Ayūt enī medici. & qui de hūa
noꝝ corpoꝝ ſtripſere naturis.
pcipueq3 Galien9 in libris quo
rū tytulus eſt yſcynon pueroꝝ
et iuuenū ac pfecte etatis viro
rū mlierūq3 corpa inſito calore
ferue. & noxios eſſe hys etatib9
cibos qui calorem augeant ſani
tatiq3 ꝯducē. frigida queq3 in
eſu & potu ſumē. ſicut econtra
rio ſenibus qui pituita laborant
et frigore calidos cibos & vete
ra vina ꝓdeſſe Et eciā comic9
cui9 finis eſt hūanos mores noſ
ſe atq3 deſtribē dixit Sine cerē
et libero friget venus. nichil ita
q3 ſtias ꝯducē xp̄ianis adoleſtē
tul' vt eſū olerū Nam ardor cor
poꝝ frigidiorib9 epul' tēꝑād9
eſt Nobis enī nō corpm cultus
ſed aīe vigor q̄rit. q̄ carnis in
firmitate fit forcior Inde eſt q3
nonnulli vitam pudicam appe
tentes in medio itinē corruūt.

dum ſolam abſtinenciam carniū
ſufficere putant· & legumībus
onerant ſtomachum· que mode
rate parceqꝫ ſumpta īnoxia ſūt
Et vt quod ſencio loquar·nichil
ſic inflāmat corpora & tytillat
membra genitalia· ſicut indige
ſtus cibus ructuſqꝫ conuulſus·
Quod enī ſemīariū voluptatum
eſt venenū puta· Eſt autē eſus
carniū ſemniarium libidinis Et
non ſolū m de carnibus loquor·
ſed in ipſis legumībus inflancia
et grauia declinanda ſunt Para
cus cibus.& venter eſuriens trī
duanis ieiunys prefertur Multo
enī melius eſt cottidie parū q̄
raro ſatis ſumere Pluuia iila op
tima eſt que ſenſim deſtēdit in
terras Subitus & nimius yma
ber preceps arua ſubuertit Re
fectio itaqꝫ ſaturitatem fugiat
Nichil prodeſt biduo triduoqꝫ
tranſmiſſo vacuū portare ven
trem· ſi pariter obruatur· ſi cō
penſetur ſaturitate ieiuniū Illi
co mens completa torpeſtit &
irrigata corporis humore· ſpinas
germīat libidinū Plures quoqꝫ
ſunt qui cum vino ſint ſobry·cī
boꝝ tamen largitate ebry ſunt
Omēs enī qui ebrietatē ſectant

fily belial vocātur Nam venter
mero eſtuans facile deſpumat in
libidinem Vnde noe ebrietate
nudauit femora·& loth quē ſo
doma non vicerat· vina vicerūt
Venter quoqꝫ plenꝰ facile diſpu
tat de ieiunys ·Qui enī criſtum
deſiderat· & illo veſtitur pane
non querit magnopere de quā
precioſis cibis ſtercus conficiat
Quitqꝫ poſt gulam nō ſentitur
idem ſit quod pānis & legumīa
Omne enī quod in hoc mūdo la
borant homīes· ore quaſi conſuī
tur & attritum dentibus ventrī
traditur dirigendū· & tam diu
tribuit voluptatem·quā diu gut
ture detinetur Cum vero in al
uū tranſierit·deſinit inter cibos
eſſe diſtancia ·Nec hoc dicimus
q̄ negemus piſtus· ſed quomō
nupcys virginitatem ita ſatura
ti ieiunia pferimꝰ Sed nec ideo
te carnes veſti non putes ſi ſuū
lepoꝝ atqꝫ ceruoꝝ & quadrupe
dum animanciū eſtulenciam re
probas Non enī hec pedū nūero
ſed ſuauitate guſtus vendicantē
Scimus āb apoſtolo dictū Oīs
creatura dei bona que cū grāꝝ
actōe pcipiē· ſed idem loquitē·
Bonū eſt cārnē non mādūcare

Comedant carnes qui carni ſer-
uiũt·quoꝝ feruoꝛ deſpumat in
coytũ·eoꝝ eciam inteſtina car-
nibus repleant͛ Tu vero nichil
neceſſe habes aliud niſi pſeuera
re ieiuniũ palloꝛ & ſoꝛdes gẽme
tue ſint Igitur cum michi dixe
ris cur poꝛcus creatus eſt· ſtatī
tibi reſpõdebo pueroꝝ moꝛe cer
tanciũ· cur vipere ſtoꝛpy· nec
deum ſupfluoꝝ iudicabis artifi
cem· cũ plurime & beſtie & vo
lucres ſint quas tue fauces recu
ſent Sed ne contencioſum hoc
et pũgnax magis videatur eſſe
quã verum · Audi idcirco ſues
et apros & reliquas ãnimantes
creatas· vt milites atlethe nau-
te metalloꝛumqꝫ foſſoꝛes· & ce
teri duro opere mancipati habe
rent cibos quibus foꝛtitudo coꝛ
poꝝ neceſſaria eſt· qui poꝛtant
arma & cibaria q̃ pũgnis & cal-
cibus ſua inuicem mẽbra debili-
tant·qui remos trahũt·quoꝝ la
tera ad clamandum dicendũqꝫ
ſunt valida qui ſubũtũt montes
et ſub ſudo id eſt ſerenc·& ym-
bribus doꝛmiũt Sed quid ad
nos quoꝝ ↄuerſacio in celis eſt
Ceterũ noſtra religio non atle-
tham·non nautas·non milites·

non foſſoꝛes·ſed ſapiencie erudit
ſectatoꝛẽ qui ſe dei cultui dedi
cauit· & ſtit cur creatus ſit·cur
verſetur in mũdo quo abire fe-
ſtinet Vnde & apl'us loquitur·
Quãdo infirmoꝛ tũc potens ſũ·
et ſi exterioꝛ noſter homo coꝛrũ
pitur·ſed interioꝛ renouatur ·de
die in diem· & cupio diſſolui &
eſſe cũ xp̃o· & carnis curam ne
feceritis Qꝫ que ſine q̃tuoꝛ ſen-
ſibus viuẽ poſſumus · i · ſine a-
ſpectu·auditu & odoꝛatu atqꝫ
complexu ·Abſqꝫ guſtu autem
et cibis impoſſibile eſt humanũ
coꝛpus ſubſiſtẽ Adeſſe ergo de-
bet racio vt tales & tantas ſu-
mamus eſtas quibus non oneret͛
coꝛpus·nec libertas aĩe pregra-
uetur Quia ſi ↄmedend eſt· &
deambuland & doꝛmiend & di
gẽnd· & poſtea inflatis venis
incentina libidinũ ſuſtentantur
Sunt quidem ſenſus noſtri poꝛ
te·p q̃s ad aĩam nr̃ãm ſeculi blã
dimẽta deſtẽdũt·Per q̃s ſenſus
carnis introeũt · p q̃s niſi latc·
al's ſtrage facta viã virtutibus
quadã impietate fecerim⁹ Nũ-
q̃ꝫ ad regẽ pietatis pũenire po
terimus Dicat enim vnuſquiſqꝫ
quo dolet ego loquoꝛ ↄſtiaꝫ meã

Scio michi abſtinenciam & no
cuiſſe intermiſſā & ꝓfuiſſe repe
titā Nec tales ergo accipiamus
cibos · quos aut difficulter dige
rē · aut ꝯmeſtos magno ꝑatos ·
et ꝑditos laboꝛe doleamꝰ Oleꝝ
et pomoꝝ ac leguminū & facil
lioꝛ apparatꝰ eſt · et arte impen
dyſqꝫ cocoꝝ nō indiget · & ſine
cura ſuſtentat hūanū genꝰ · mo
derateqꝫ ſūptus · nec auide deuo
rat̄ · qđ irꝛitamentū gule nō ha
bet · leuioꝛe digeſtiōe decoquitur
Nemo enī vno & duobus cibis ·
hyſqꝫ vilibus vſqꝫ ad inflacōem
vētris onerat̄ · que diūſitate car
niū & ſapoꝛis delectacōe ꝯcipit̄
et ad eſū ſui expleta eſurie quaſi
captiuos trahūt Vñ & moꝛbi ex
ſaturitate nimia ꝯcitant̄ m̄tiqꝫ
impaciencie gule vomitu reme
diātur · & quod turpiter ingeſſi
ſerunt · turpius egerunt Poſtqꝫ
enim venit criſtus in fine tempo
rum · & reuoluit o & alpha · id
eſt finem & principium vt in
ꝑ̄ma etate · nec circumcidimur
nec repudium dare permittitur
nec carnes ꝯmedimus · ypocras
in anphoꝛiſimis docet Craſſa &
obeſa coꝛpoꝛa que creſcendi mē
ſuram impleuerunt · niſi cito
oblacōe ſaguinis minuantur · pa
raliſim & peſſima moꝛboꝛum ge
nera parere Et idcirco eſſe ne
ceſſariam deprecionē vt rurſus
habeant in que poſſint creſcere
Non enim manere in vno ſtatu
naturam coꝛpoꝛum ſed aut cre
ſcere ſemper aut decreſcere · nec
poſſe viuere animal niſi creſcēdi
capax ſit Vnde & galienus ille
doctiſſimus ypocratis interpres
atlethas quoꝛum vita & ars ſa
gina eſt · dicit in exhoꝛtacione
medicine Nec viuē poſſe diu nec
ſanos eſſe anīaſqꝫ eoꝝ ita nimio
ſaguine & adipibus quaſi luto
in volutas · nichil tenue · nichil
celeſte · ſed ſemper de carnibus
et victu & vētris ingluuie cogi
tare Dyogenes tyrānos & ſubū
ſoꝛes vrbiū bellaqꝫ vel hoſtilia
vel ciuilia nō ꝓ ſimplici victu
olerū pomoꝝqꝫ · ſed ꝓ carnibꝰ
et epulaꝝ delicys aſſꝛit excitari
Quꝫ qꝫ iurandū ſit · epicurus volup
tatis aſſertoꝛ omnes libros ſuos
repleuit oleribus & pomis & vi
libus cibis dicens ita eſſe viuendū
Quia carnes & exq̄ſite epule in
genti cura & miſeria ꝑ̄ꝑantur ·
maioꝛemqꝫ penam habeant inq̄
rendo q̄ voluptatē in abutēdo

Bibere et comedere non delicia-
rum ardorē debet excitare. ſed
ſitim famemq̄ reſtringē qui car-
nibus veſtūtur indigē. eciā hys
que ſunt carniū Qui aūt ſimpli-
ci victu vtūtur. eos carnes non
requirē Sapiencie quoq̄ operā
dare non poſſimꝰ. ſi menſe ha-
būdanciam cogitemus. que labo-
re nimio & cura indiget. Cito
expletur nature neceſſitas. frigꝰ
et fames ſimplici veſtitu & cibo
expelli poteſt. delicie & epularꝝ
varietas fomenta ſunt auaricie
Ꝙ ſi quis eſtimat & habūdan-
ciam ciboꝝ pocionūq̄ ſe ꝑfrui
et vacare poſſe ſapiencie. hoc eſt
verſari inter delicias. & deliciarꝝ
vicys nō teneri. ſeipſum decipit.
Senſus noſter illud cogitat qđ
videt audit odoratur guſtat at-
trectat. & ad eius trahitur ap-
petitū. cuius capitur voluptate.
difficile ymmo impoſſibile eſt de-
licys & voluptatibus affluentes
non ea que gerimus cogitare.
Fruſtraq̄ quidam ſimulant ſal-
ua fide & pudicicia & integri-
tate mentis ſe abuti voluptati-
bus. cū contra naturam ſit. cor-
pus voluptatum ſine voluptate
perfrui Senſus corporum quaſi
equi ſunt ſine racione currentes
Anima vero in aurige modum
retinet frena currenciū. grandis
exultacio anime eſt cum paruo
contentus fueris. mūdum habē
ſub pedibus. & omnem eius po-
tenciam epulas & libidines ꝓpt
quas diuicie comparantur vili-
bus mutare cibis & groſſiori tu-
nica compenſare Tolle epularꝝ
et libidinis luxuriam. nemo que-
ret diuicias. quarum vſus aut in
ventre aut ſub ventre eſt. Qui
egrotat non aliter recipit ſani-
tatē. niſi tenui cibo & caſtiga-
cōe victus Quibus ergo cibis
recipitur ſanitas. hys & conſer-
uari poteſt ne quis putet mor-
bos oleribus concitari. Si aūt
vires olera non miſtrant. ſtilicʒ
vires que naſcuntur. & aluntur
ex carnibus Quid neceſſe eſt ſa-
pienti viro & philoſopho criſti-
tantam habere fortitudinem.
que atlethis & militibus neceſ-
ſaria eſt quam cum habuerit ad
vicia prouocet Illi arbitrantur
carnes ſanitati ꝯgruas. qui vo-
lūt abuti libidine. & in ſtenū de-
merſi voluptatū ad coytū ſemꝑ
exeſtuant xp̄iano ſanitas abſq̄
viribus nimys neceſſaria eſt cū.

Nec turbare nos debet · ſi rari
ſint huius propoſiti ſectatores·
quia rari ſunt et amici boni & fi
deles & pudici & continentes
ſempq; virtus rara eſt Legim⁹
quoſdam morbo articulorum &
podagre humoribus laborantes
proſtripcōe bonoꝝ ad ſimplicem
menſam · & paupes cibos reda-
ctos conualuiſſe Caruerant enī
ſollicitudine diſpenſande domus
et epulaꝝ largitate · que & cor-
pus frangūt & animam irridet·
Oracius appetitum ciborum quī
conſūpti relinquūt pnīam Sed
eciā ex viliſſimis cibis vitanda
ſacietas eſt Nichil enī ita obru
it aīam vt plenus venter & eſtu
ans · & huc illucq; ſe vertens &
in ructus vel in crepitus vento-
rum efflacōe reſpirans · Quale
aūt illud ieiuniū aut qualis refe
ctio poſt ieiuniū cum pridianis
epulis diſtendimur · & guttur
noſtrū mediatoriū efficitur la
ſtiuioꝝ dūq; volum⁹ ꝓlixioris
inedie famem querē · tantum vo
ram⁹ quātum vix alterius diei
nox digerat Itaq; non tam ie-
iuniū appellandū eſt ꝙ crapula
ac fetens & moleſta digeſtio

De abſtinencia philoſophoꝝ
ſacerdotum gentiliū & quo-
rumdam xp̄ianoꝝ Ca · xii ·

Dicearchys in libris anti
quitatū & deſtripcione
grecie refert · Sub ſaturno cū
omīa hum⁹ fūderet nullū ꝯme-
diſſe carnes · ſed vniuerſos vix-
iſſe frugibus & pomis que ſpon-
te terra gignebat Cēmō quoq;
ſtoycus vir eloqtiſſim⁹ · narrat
de vita antiquoꝝ egypti ſacer-
dotū ꝙ omībus mūdi negocys
curiſq; poſtpoſitis · ſemp in tē-
plo fuerint · & rerū naturas cau
ſaſq; ac racōes ſyderū ꝯtempla-
ti ſint · nūꝙ ſe mulieribus mi-
ſtuerint · nūꝙ ꝯgnatos & ꝓpī-
quos · nec liberos quidē viderint
Et ex eo tempore quo cepiſſent
diuio cultui deſeruire Carnibus
et vino ſe ſemp abſtinuerint ꝓp-
ter tenuitatem ſenſus · & max-
ime ꝓpter appetitus libidinis ·
qui ex hys cibis & ex hac pocio
ne naſcuntur Pane raro veſte-
bantur ne onerarent ſtomachū ·
et ſi quando ꝯmedebant tonſū
pariter yſopum ſumebant in ci-
bo · vt eſtam grauiorē illius ca-
lore decoquerent Oleum tantū

in oleribus nouerant Verum &
ipſum parum ꝓpter nauſeam &
aſperitatem guſtus leniendum·
Quid loquar inquam de volatilibus
cum oua quoque pro carnibus vi
tauerint· & lac pro ſaguine quo
rum alterum carnes liquidas· al
terum ſaguine eſſe dicebant co-
lore mutato Cubile eis de folys
palmarum cõtextum erat· ſtabellũ
acclive ex vna parte obliquũ in
terra pro puluillo capitis ſuppo
nebant bidui triduique inediam
ſuſtinentes & humores corporis
qui naſcũtur ex ocio & manſi-
one vnius loci nimia victus ca-
ſtigacione ſiccabant Item ioſe-
phus in ſcd'a iudaice captiuita-
tis hyſtoria· & in· xviii· antiq
tatũ libro tria deſcribit dogma
ta iudeorum· phariſeos· saduceos
oſſeos· quorum nouiſſimos miris
effert laudibus· quod & vxoribus
et vino & carnibus ſemꝑ abſti-
nuerint· & cottidianũ ieiuniũ
verterint in naturã Super quorum
vita et cibo· philo vir doctiſſi-
mus ꝓpriũ volumen edidit De-
bilius eciam narrat apud parſas
tria genera magorum· quorum pri-
mos qui ſunt doctiſſimi & eloq-
tiſſimi· excepta farina & olere

nichil amplius in cibo ſumere·
Orpheus quoque in carmine ſuo
eſum carniũ penitus deteſtatur
Pyctagore eciam· ſocratis· anti-
ſtenis· & reliquorum frugalitatẽ
referrem ad confuſionem nr̃am
niſi & longum eſſet & ꝓprij ope
ris indigeret· vt qui pauꝑtatẽ
apoſtolorum et crucis duriciem
aut neſciũt aut contempnunt·
ymitentur ſaltem gentiliũ par-
citatem· Ad ea autẽ venio que
a ſella poſt duodecimũ annũ ſu-
dore proprio elegit arripuit te-
nuit cepit impleuit Vnius cel-
lule clauſa anguſtys latitudine·
paradyſi fruebatur Idem terre
ſolum & oracionis locus extitit
et quietis Ieiuniũ pro ludo ha-
buit· inediam pro refectione·
Et cum non veſcendi deſideriũ
ſed eam humana confectio ad
cibum traheret· Pane & ſale &
aqua frigida concitabat magis
eſuriem quã reſtringebat & ope
rabatur manibus ſuis ſciẽs ſcri-
ptum eſſe· qui non operatur nõ
manducet Et ita ad quinquage
nariam peruenit etatem· vt nõ
doloret ſtomachus· non viſcerũ
cruentaretur incuria· non ſicca
humus iacencia mẽbra cõtingẽt·

Non ſacco aſperata cutis.fetorẽ
aliquẽ ſitũ ꝙ contraheret .Sed
ſano corpe animo ſanior ſolitu:
dinem putaret eſſe delicias & in
vrbe turbida inueniret heremũ
monachoꝝ Paulo quoqꝫ cibum
et veſtimenta palma prebebat.
et ne cui impoſſibile videatur.
Iheſum teſtor & angelos eius.
ꝙ in ea parte her̃mi que iuxta
ſyriam ſarzacenis ↄiũgitur Mo
nachum vidi. qui per.xxx.an:
nos incluſus.ordeacio pane &
luculenta aqua viuebat.Alter in
cyſterna veteri q̃rtoqꝫ caricis per
dies ſingulos ſuſtentabat̃ Vñ
ſi michi dominus opcionem da
ret.multo magis eligẽm tuni:
cam pauli cũ meritis eius. quã
regum purpuras cũ regnis ſuis.
Quid nos ventris animalia vnqꝫ
fecim⁹ tale.quos ſi vel ſecunda
hora legentes inuenerit.oſtita:
mus manu faciẽ defricantes con
tinem⁹ ſtomachũ.& quaſi poſt
mltũ laborẽ mdialibus rurſum
negocys occupamur ꝑtermitto
prandia.quibus mens onerata ꝑ
mit̃ Pudet dicẽ frequẽciã ſalutã:
di.qua aũt ipſi cottidie ad alios
ꝑgim⁹.aut ad nos venientes ce
teros expectam⁹ Deinceps itur
ad verba ſermo teritur lacerant̃.
abſentes.vita aliena deſtribitur
et mordentes iuicẽ ↄſuĩmur ab
ĩuicẽ Tales nos cibus occupat.
et dimittit Cũ vero amici rece
ſſerint rõcinia ſupputam⁹.Tũ
ira pſonã leonis nobis inducit.
Tũ cura ſupflua in ãnos pluri:
mos duratã ꝑcogitat .Nec re:
cordamur euãgely dicẽtis Stul
te hac nocte auffẽnt aĩam tuã a
te que aũt ꝑpaſti cuius erũt.
Nec ꝯo hoc dicẽs ↄtẽpno cibos
quos deus creauit ad vtendũ cũ
grãꝝ actõe.ſed iuuenibus incẽ
tiua eſſe aſſero voluptatũ. Non
ethnei ignes.non vulcana tell⁹
non veſeolus.olympuſqꝫ.tantis
ardorib⁹ eſtuãt.vt iuueniles me
dulle vino plene dapibus inflã:
mate Auaricia calcat̃ a pleriſqꝫ
et cũ marſupio deponit̃ maledi
cã liguã indictũ emẽdat ſilẽciũ
Cultus corpis & habitus veſtiũ
vni⁹ hore ſpacio ↄmutant̃ omĩa
alia pctã extrĩſeca ſũt.& qd fo:
ris eſt facile abicit̃.ſola libido
inſita eſt.& quadã lege nature
in coytũ geſtit erũpẽ Grandis
igitur virtutis eſt & ſollicite di
ligencie ſupare quod natus ſis.
et in carne non carnalr viuere.

De temperatis ieiunijs Capitulum · xiiii ·

TAntum tibi ieiunioꝝ impone · quantum ferre potes · Diuerſus eſt eni̅ hominu̅ ſtomachus · alij amaris · alij dulcibus · alij auſterioribus · alij lenibus delectantur cibis · Ideo non tibi immoderata imperamus ieiunia et enormem ciboꝝ abſtinenciam · quibus corpora delicata franguntur · Philoſophorum quoqꝫ ſentencia eſt · moderatas eciam virtutes · excedentes modum atqꝫ menſuram inter vicia reputari Vnde et vnꝰ de ſeptem ſapientibus ait Ne quid nimis · noui enim ego in vtroqꝫ ſexu per nimiam abſtine̅ciam · cerebri ſanitatem in quibuſdam fuiſſe vexatam · precipue qui in humidis & frigidis habitauere cellulis · ita vt neſtirent quid agerent · quoue ſe verte̅nt quid loqui · quidue tacere deberent Sic ergo debes ieiunare · vt non palpites · et reſpirare vix poſſis · ſed vt fracto corporis appetitu · nec in lectione · nec in pſalmis · nec in vigilijs ſolito ꝙ minus facias In ieiunio non perfecta virtus · ſed ceterarum virtutum fundamentum eſt · & ſanctificacio et pudicicia ſine q̄ nemo videbit deum · Nam xp̄us pro animi voluntate om̄ia in acceptum refert Diſplicent namqꝫ michi in teneris maxime etatibus · longa & immoderata ieiunia · quibus iu̅guntur ebdomades · & dum oleum in cibo ac poma vetantur Experimento didici · aſellum in via · cum laſſus fuerit diuerticula querere · Hoc enim in perpetuo ieiunio preceptum eſt · vt longo itinere vires per pedes ſuperentur · ne in prima manſione currentes corruamus in medijs Ceterum in quadrageſima continencie vela pandenda ſunt · & tota aurige retinacula equis laxanda properantibus qua̅qua̅ alia ſit condicio ſecularium · alia monachorum · Secularis homo in quadrageſima ventris ingluuiem decoquid et in coclearum more̅ ſuo victitans ſucco futuris dapibus & lagine aqualitulum parat · Monachꝰ ſic in quadrageſima ſuos dimittat equos vt ſibi meminerit ſp̄ eſſe currend̄ Finitus labor maior · infinitꝰ moderacior eſt

Ibi enim reſpiramus· hic ꝑpe
tuo incedimꝰ Sic tamen ꝯme-
das· vt ſtatim poſt cibū poſſis·
legē· orare· & pſallere Ideo ſint
tibi caſta ſimplicia moderata·
et non ſuꝑſticioſa ieiunia Sed
quid ꝓdeſt oleo nō veſci· & mo
leſtias quaſdam difficultateſq;
ciboꝝ querē Caritas piꝑ nuces
palmaꝝ fructus· ſimilam & mel
totamq; ortoꝝ culturā vexamꝰ
vt cibario pane non veſcamur·
et dū delicias ſectamur a reg-
no celoꝝ retrahimur Nec ſi bi-
duo aut triduo ieiunaueris· pu-
tes te non ieiunantibus eſſe me
liorem Tu ieiunas & iraſceris
ille comedit & forte blanditur·
Tu vexacōem mentis & ventris
eſuriē rixando digeris· ille mo
deraciꝰ alitur· & deo grās agit
Vnde cottidie clamat Yſaias·
Non tale ieiuniū elegi dicit do
minus· Et iterum in diebus ie-
iunioꝝ veſtroꝝ inueniūtur vo-
lūtates veſtre· & omnes qui ſub
poteſtate veſtra ſunt ſtimulatis
in iudicijs· & litibus ieiunatis·
et ꝑcutitis pūgnis humilem vt qd
diu ieiunatis Quale illud poteſt
eſſe ieiuniū cuius iram non diſ-
cā nox occupat· ſed lūa integra
derelinq; Teipſum conſiderans
noli in alterius ruina· ſed in tuo
opere gloriari Nec illorum tibi
exempla proponas· qui carnis cu
ram facientes· poſſeſſionū reddi
tus· & cottidianas domus im-
penſas ſupputant Nec enim vn
decim criſti apoſtoli· iude ꝓdi
cione ſunt fracti Nec philego·
et allexandro faciēte naufragiū
ceteri a curſu fidei ſubſtiterunt
Conuiuia quoq; tibi ſunt vitan
da ſeculariū maxime eorum qui
honoribus tument· Docet eſopi
fabula plenum nimis ventrem·
per anguſtū foramen egredi non
valere· Quoſcumq; namq; for-
moſos calamiſtratos· crine com
poſitos· vel buccis rubentibus
videris· de armēto iouiniani ſūt
Inter quos ſues grūniūt· de no-
ſtro grege triſtes· pallidi ſordi-
dati· & quaſi peregrini huius
ſeculi· licet ſermonem taceant·
habitu loquūtur & geſtu· Heu
michi quia peregrinacio mea ꝓ
longata eſt & cetera· Vnde &
ſaccus & ieiunium arma ſunt pe
nitencie· & auxilia peccatorum
Et ſi eduobus neceſſarijs vnum
eſt ſubtrahendū magis eligam
ieiunium abſq; ſacco· q̄ ſaccum

abſq ieiunio At vero hy quib9 pn̄ia precipitur conſequēter ad ieiuniū ſaccū copulat Non quid ſanat oculū quod calcaneo adhi betur · Ieiunio poſſeſſiones cor poris · oracōe peſtes ſanande ſūt mentis Ideo per ieiuniū oſten ditur nos poſſe redire in para dyſum Vnde per ſaturitatē fu eramus eiecti Nam ieiuniū cu rat vulnera delinq̄ntis curatoſq ſanctificat

De contemplacione oracione et lectione Capl'm · xiiii ·

SI monachus eſſe vis nō videri · habeto curā non reifamiliaris · cui9 renūciacione hoc eſſe cepiſti · ſed anime tue · Ama ſciam ſcripturarū · & vicia carnis non amabis · corpus pa riter animuſq tendant ad deū Sic teipm̄ in celo animo geſti ente precurras · vt dum corpe moraris in terra · iam ad xp̄m mente puenias Aſueſtas quoq ad oracōes & pſalmos nocte cō ſurgere · mane ympnos canere · tercia · ſexta · nona hora ſtare in acie quaſi bellatorem xp̄i Ac cenſaq lucerna reddē ſacrificiū veſpertinū Sic dies tranſeat · ſic nox inueniat laborantem · Oracioni lectio · lectioni ſucce dat oracio · precipue quia ea que ſancti faciūt in conſpectu dei fa ciunt · & pleniorem dei ſcienciā accipiūt · & plenius diuinis im buti ſunt diſciplinis Si tamen egrotus et eſtuās febribus aquā frigidam poſtulet & dicat ad medicum · Vim pacior · crucior · vror · examinor · vſquequo medi ce clamabo · & non exaudies · & reſpondeat ſapientiſſimus & cle mentiſſimus medicus · ſcio quo tempore debeo dare quod poſtu las · non miſereor modo quia mi ſericordia iſta crudelitas eſt · & voluntas tua contra te petit · Itaq dominus noſter ſciens clemencie ſue pondera & menſu ras interdum non exaudiet cla mantem vt eum probet · & ma gis prouocet ad rogandum · & quaſi igne excoctum iuſtiorem et puriorem faciat Ad oracōem te nocte conſurgente · non indi geſtio cibi ructum faciat · ſed inanitas Nam quidam vir inter paſtores eximius · ſicut fum9 in quid fugat apes · ſic indigeſta ructacio auertit & abicit ſpiri tus ſancti cariſmata Ructus ē

Ructus aūt ꝯrie dꝫ indigeſtio
cibi & ꝯcoctaꝝ eſtaꝝ inuentū
efflacio Quō ergo iuxta q̄litatē
ciboꝝ de ſtomacho ructus erū-
pit. & vel boni vel mali odoris
flatus indiciū eſt Jta interiores
hoīs cogitacōes verba ꝓferunt
et ex habūdancia cordis os loq̄
tur Juſtus ꝯmedens replet ani
mā ſuam. cūq̄ ſacris doctrīis fu
erit ſaciatus de boni cordis the-
ſauro profert ea que bona ſunt.
Crebrius lege ac diſce quā plu-
rima. & tenenti te codicē ſom
pnus obrepat. & cadentem fa-
ciē pagina ſancta ſuſcipiat. Et
quāq̄ apl'us ſemꝑ orare nos iu-
beat. & ſanctus eciā ipſe ſomp-
nus oracio ſit. tn̄ diuiſas orādi
horas debem⁹ habē. vt ſi aliquo
fuerimus opē detenti. ipm̄ nos
ad officiū tempus admoneat.
Nec cibi ante ſumant̄. niſi orōe
p̄miſſa. nec recedatur a menſa.
niſi referantur gracie creatori.
Egrediētes hoſpiciū armet ora
cio. & regredientibus occurrat
oracio antequā ſeſſio Nec prius
corpuſculum requieſcat. quā aīa
paſcatur Ad oēm actū. ad oēm
inceſſum. manus pingat crucem
dn̄icis diebus oracioni & lectōi

vaces. quod quidem & omī tem
pore completis opuſculis facias
Cottidie aliq̄ de ſcripturis di-
catur. Prouidendum eſt eciam
vt diem ſolempnem. non tam ci
boꝝ habūdācia quā ſpiritus ex
ultacōe celebremus. quia valde
abſurdum eſt nimia ſaturitate
martirē honorare velle. quē ſci
as deo ieiunys placuiſſe. Sacer-
dotes quoq̄ pro omnibus orare
debent & ſolent. preſertim quo
rum elemoſinas oblacōeſq̄ reci
piūt Sepe in manibus tuis di-
uina ſit lectio. & crebre oracōes
vt omēs cogitacōm ſagitte qui
bus adoleſcencia percuti ſolet.
Huiuſcemodi clypeo repellātur
quoniā difficile eſt. ymmo im-
poſſibile ꝑturbacōm inicys. al's
vicys carē quēpiam Nam freq̄s
lectio & cottidiana meditacio
ſolet labor magis eſſe mentis q̄
carnis Quō enī q̄d manu & cor
pore fit. manus & corporis labo
re completur Jta quod ad lecti
onem pertinet. magis mentis
eſt labor Littere namq̄ marſu-
piū non ſequūtur. ſudores tamē
comites ſunt & laboris. ſocie ie
iuniorum & non ſaturitatis cō
tinencie. non luxurie & cetera.

Vnde quidam oꝛigenis diſcipu-
lus dixit Nũquã ſe cibum oꝛige
ne preſente ſine lectione ſũpſiſſe
Nũꝗꝫ eueniſſe ſompnũ·niſi vnus
e fratribus ſacris lr̃is ꝑſonarent
Edentes aũt cucullis capita ſua
velent·ne alter alterum aſpiciat
manducantem · nec loqui ꝗꝙquã
liceat dum manducant Igitur
quando comederis cogita ꝙ ſta
tim tibi oꝛandum illico & legẽ-
dum ſit · De ſcripturis ſanctis
habeto fixum verſuũ numerum
Illud penſum domĩo tuo redde
nec ante quieti mẽbra concedas
quã calatũ pectoꝛis tui hoc ſub
tegmine impleuis Poſt ſanctas
ſcripturas doctoꝝ hominũ tra
ctatus lege·eoꝝ dumtaxat quo
rum fides nota eſt Quoniã eru
dicio timoꝛem creat imperícia
confidenciam · Sed tunc ſcrip-
tura proderit legenti · ſi quod
legerit opere compleatur Illoꝝ
igitur tractatibus delecteris ·
illoꝝ ingenys in quoꝝ libris pi-
etas fidei non vacillat · Ceteros
ſic lege vt magis iudices quam
ſequaris · caueas om̃ia apocrifa ·
et ſi quã ea non ad dogmatũ ve-
ritatem legere volueris Scias
non eoꝛum eſſe quoꝛum titulis

prenotantur · multaꝗꝫ in hys ad
mixta vicioſa · nec grandis eſſe
prudencie · aurũ in luto querere
Quid enĩ facit cum pſalterio oꝛa
cius · cum euangelys maro · cũ
aplo cycero Que ſecuritas alias
ſocietas lucis ad tenebras · ne er
go legas phos · oꝛatoꝛes · poetas ·
nec in eoꝝ lectione requieſcas ·
nec nobis blandiamur · ſi hys que
ſunt ſcripta non credimus · cum
alioꝝ conſciencia vulneret̃ vt pu
temur ꝓbare que dum legimus
non reꝓbam9 Abſit ergo vt de
oꝛe xp̃iano ſonet iupiter omp̃s ·
et mi hercule · & mi caſtoꝛ & ce
tera magis poꝛtenta ꝙ̃ numĩa ·
ac nunc eciam ſacerdotes dei
omiſſis euangelys & prophetis
videmus Comedias legere · ama
toꝛia buccolicoꝛum verſuũ ver-
ba cantare · tenere virgiliũ · & id
quod in pueris neceſſitatis eſt ·
crimen in ſe facere voluptatis ·
ſciencia autem pietatis eſt · noſſe
legere ſcripturas prophetas in-
telligere · euãgelio credere · apo
ſtolos nõ ignorare · nec putem9
in verbis ſcripturaꝝ eſſe euan-
geliũ · ſed in ſenſu · non in ſuper
ficie · ſed in medulla · nõ in ſ̃mo
nũ folys · ſed in radice racionis

Si quid autem ignoras· ſi quid
de ſcripturis dubitas · interro-
ga eum quē vita ꝯmendat Ex-
cuſat etas· fama non reꝓbat· aut
ſi non eſt qui poſſit exponē Me
lius eſt aliquid neſcire· quā cum
ꝑiculo diſcē Memento quia in
medio laqueoꝝ ambulas Malo
enī apud te verecūdiam parūꝑ
quā cauſam ꝑclitari Qui tamē
qđ nouit interrogat· non modo
diſcendi· ſed ſtudio ꝯgnoſcendi
an nouerit ille qui reſponſurus
eſt in ſil'itudinē phariſeoꝝ non
quaſi diſcipulus· ſed quaſi temp
tator accedit Pleriq; eciam de
tractoꝝ· dū verba ſacri eloquij
pluſquā debent diſcuciūt in car-
nalem intellectū cadūt · In di-
uinis aūt ſcriptis & libris me-
lius eſt obſcura relinquē vt ſūt
quā aliquid temē· vel praue mu-
tare qđ neſcias Sunt quoq; nō
nulli qui rugata fronte demiſſo
ſupcilio verbiſq; trutinatis au-
ctoritatem ſibi doctoꝝ vendi-
cant Non' q ipſi dignū aliquid
arrogancia nouīnt· ſed q ſimpli-
ces frēs quedā videntur ſui ꝯpa
cōe neſcire Euenit eciā interdū
vt cū modicū ſcīe quis habuerit
elatus in ſupbiam· diſcē deſiſtat

Et paulatim eo q nichil addit
ſubtrahit · vt vacuū diſciplinis
pectus remaneat ferrūq; quod
acutum fuerat eberetur · Sed
et iam ꝓpham horrē eloquentis
eſt Non xp̄m ſapē ſapientis in
iuriā feciſſe virtutis· aliena poſſi
dere potencie· innocentem circū
uenire aſtucie huīlem deſpexiſſe
nobilitatis· ſic erroribus plena
ſunt omīa · & ad hoc vſq; veri-
tas obſcurat · vt in mortis gre-
mio iacuiſſe beatitudo dicatur ·
Nobis vero nil placet niſi quod
eccl'iaſticū eſt · & qđ publice in
eccl'ia dicē nō timem⁹ In hys
tamen ita nos facē ſolem⁹ Qñ
enī phos legim⁹ · qñ in manus
nrās libri veniūt ſapiencie ſecu
laris· ſi quid in eis vtile repim⁹
ad noſtrū dogma ꝯuertimus· ſi
quid vero ſupfluū· de ydolis· de
amore· de curis ſeculariū rerum
hec radimus · hys caluiciū indu
cimus · hec vnguiū more ferro
acutiſſimo deſecamus Referam
namq; tibi mee infelicitatis hy
ſtoriam Cum aūt annos pluri-
mos domo parentibus ſororib⁹
cognatis · & qđ hys difficilius
eſt conſuetudine lauciōris cibi ·
ꝓpter celoꝝ me regna caſtraſſē

et iheroſolimam militaturus p
gẽm· bibliotheca quã michi ro:
me ſũmo ſtudio ac labore confe:
ceram· carẽ non poteram Itaqꝫ
miſer ego lecturus tulliũ ieiu:
nabam Et poſt noctiũ crebras
vigilyas· poſt lacrimas que mic:
hi pteritoꝝ pctõꝝ recordacõe
ex intimis viſteribus fluebant·
Plato ſumebatur in manibus·
Si quando in memetipſo reuer:
ſus · pphetas legẽ cepiſſem· ſmo
horrebat incultus · & quia lumẽ
cecis oculis non videbam · non
oculoꝝ putabam culpã eſſe · ſed
ſolis Dumqꝫ ita me antiqu⁹ ſer
pens illudẽt· in media ferme q:
drageſime medullis infuſa febris
corpus ĩuaſit exhauſtũ Et ſine
vlla requie qd dictu quoqꝫ incre
dibile · ſic infelicia mẽbra depa:
ſta eſt · vt vix oſſibus hererem·
Interim parabantur exequie &
vitalis anime calor toto frigeſtẽ
te iam corpe in ſolo tantum re:
pente pectuſculo palpitabat ·
Tunc ſubito raptus in ſpiritu·
ad tribunal iudicis ptrahor· vbi
tantũ lumĩs erat & excircũſtã:
ciã claritate fulgoris vt piect⁹
in terram ſurſum aſpicẽ non au
dẽm Interrogatus condicõem
criſtianũ me eſſe reſpondi & ille
qui preſidebat mentiris ait Ci:
ceronianus es· non xpianus· vbi
enĩ eſt theſaurus tuus· ibi eſt &
cor tuũ Illico obmutui & inter
verbera · nam cedi me iuſſerat ·
Ego ↄſtiencie magis igne torq:
bar· illũ mecũ verſiclm repetẽs
In inferno aũt quis ↄfitebitur
tibi Clamare tum als tñ cepi ·
et eiulans dicẽ Miſerẽ mei do
mĩe· miſerẽ mei · Hec vox inter
flagella reſonabat · tandem ad
preſidentis genua pvoluti qui
aſtiterant pcabant vt veniam
tribuẽt Adoleſtencie & errori
locũ pnĩe ↄmodaret Exactur⁹
deinde cruciatũ ſi gentiliũ lit:
teraꝝ aliquãdo libros legiſſem
Ego qui in tanto ↄſtrictus ar:
ticulo vellem eciã maiora pro.
mittẽ · deierare cepi & nomen
eius obteſtans dicẽ Dñe ſi vnqꝫ
habuero codices ſeculares · aut
ſi legero te negaui · in hec ſacra:
menti verba dimiſſus revertor·
a ſupis & mirantibus cunctis·
oculos aperui· tanto lacrimaꝝ·
ymbre pfuſus· vt eciã incredulis
fidem facẽm ex dolore Nec vo
ſapor ille fuerat inanis aut vana
ſompnia quibus ſepe dilndimur

Teſte eſt tribunal illud ante qd
iacui·iudiciũ teſte eſt qd timui
vltra michi nũq̄ꝫ contingat ta:
lem incidere queſtionẽ Nam fa
teoꝛ vulneribus habuiſſe me ple
nas ſtapulas plagas ſenſiſſe per
ſompniũ Et tanto de hinc ſtu:
dio diuĩa legiſſe · quãto moꝛta:
lia ante non legeram Quodꝫ p̄
ter pſalmoꝝ & oꝛacõis oꝛdinem
qd tibi hoꝛa tercia·ſexta·nona·
ad veſperũ media nocte ac ma:
ne ſemp̱ eſt excercendũ · ſtatue
quot hoꝛis ſanctam ſtripturam
ediſte debeas · quãto tempe le:
ge non ad laboꝛem · ſed ad dele
ctacõem & inſtructõem anime·
Cumqꝫ hec finieris ſpacia & fre:
q̄ter te ad figendũ genua ſolli
citudo animi ſuſtitauerit · Aut
texenda compone que texta ſũt
reſpice · que erꝛata reprehende·
que ſunt facienda conſtitue Si
tantis operũ varietatibus fueris
occupatus · nũquã tibi dies lon
gi erũt Sed quãuis eſtiuis ten
dantur ſolibus breues videbunt
quibus aliquid operis p̄termiſſũ
eſt Hec obſeruans teip̄m ſalua:
bis et alios·& eris magiſter ſan
cte ↄũſacõis · multoꝝ qꝫ caſtita
tem · lucrũ tuũ facies Dicas &

pſalmũ in oꝛdine tuo · in quo nõ
dulcedo vocis · ſed mentis que:
rat Scribente ap̱l̄o·pſallã ſpũ
pſallam & mente · legerat enim
p̄ceptũ · pſallite ſapienter · nam
clamoꝛ in ſtripturis non vocis
eſt·ſed coꝛdis Sed & nũq̄ꝫ ver
boꝝ multitudine flecti deus vt
homo poteſt · non enĩ verbis tã:
tum · ſed coꝛde oꝛandus eſt deꝰ
Melioꝛ eſt ſeptem pſalmoꝝ de:
cantacio cum coꝛdis puritate ac
ſerenitate & ſpiritali hilaritate
quãtocius pſaltery modulacio ·
cum anxitate coꝛdis atqꝫ triſti
cia Cantoꝛ quoqꝫ pellat vt nox
ius ac fidicinas & pſalterias &
iſtius modi·quaſi moꝛtifera ſy:
renaꝝ carmĩa tuis pro turba ex
edibus Sic aut erudienda eſt
anima · que futura eſt templum
dei · vt nichil aliud diſtat audi:
re·nichil loq̄·niſi qd ad timoꝛem
dei p̱tinet · turpia nõ intelligat
cãtica mũdi ignoꝛet Nõ ſũt ↄtẽp
nẽda q̄ſi p̱ua ſint·ſine q̄bꝰ mag
na ↄſtare non p̄nt Greca narrat
hyſtoꝛia·allexãdrũ potẽtiſſimũ
regẽ oꝛbiſqꝫ dñatoꝛẽ & in moꝛi
bꝰ & inceſſu leonidis pedagogi
ſui·nõ potuiſſe carẽ vicys quibꝰ
adhuc p̱uulus fuerat infectus·

Demonū itaqꝫ cibus eſt carmina
poetaꝝ·ſecularis ſapīa·rethori:
coꝝ pompa verborum ·Nec ſua
homīes ſuauitate delectant Et
dū aures verſibus dulci modula
cōe currentibus capiunt·animū
quoqꝫ penetrant·& pectoris in:
tima·aꝪs in terna deuincūt Ve:
rum vbicūqꝫ ſummo ſtudio fu:
erint·ac labore perlecta ·nichil
aliud niſi inanem ſonū & ſmo:
nū ſtrepitū ſuis lectoribus tri:
buūt Nulla ibi ſaturitas verita
tis ·nulla iuſticie refectio repit̄
Studioſi eaꝝ in fame veri vir:
tutūqꝫ penuria pſeuēant Michi
aūt cure non eſt quid ariſtotiꝪ
ſed quid paulus doceat ·Ornat
enī doctrīam dei·qui ea que con:
dicōi ſue apta ſunt facit Et ecō
trario ofūdit illam·cui cōdicio
ſua diſplicet Monachus aūt nō
doctoris ſed plangentis habꝫ of
ficiū·qui vel ſe vel mūdm lugeat
et dn̄i pauidus preſtoletur ad:
uentū Qui ſciens imbecillitatem
ſuam·et vas fragile qđ portat·
timet offendere·ne impingat &
corruat atqꝫ frangat̄ Seqꝫ mo
nachū eſſe·non loqndo & diſtur
lando·ſed tacēdo & ſedendo no
uerit Sit quoqꝫ tibi ſmo ſilens

et ſilenciū loqns·nec citus·nec
tardus inceſſus ·At vnuſquiſqꝫ
qn̄ ad omuīonem ingredit̄ cum
cuculla tantū accedat Habeant
ergo q̄ volūt ſuas opes vaſe ge:
mīato·aꝪs gēmato bibant ſeri:
co niteāt plauſu ppꝪi delectent̄
et p varias voluptates diuicias
ſuas vincē neqant Noſtre diui:
cie ſūt in lege dei meditari die
ac nocte pulſare ianuā·& ſeculi
fluctus dn̄o pēute calcare Pre:
parem⁹ igit̄ nobis fortitudine
aſſumam⁹ nobis pfectū robur
vt inter erroꝝ tenebras & ofu
ſioꝫ noctis ſtīa xp̄i lumē apiat·
dieſqꝫ noſter nubem habeat pte
gentē·vt hys ducibus ad terrā
ſctām puenire valeam⁹ ·Quid
enī erudicōe melius·quid ſuaui⁹
diſciplina·quid dulcius domino
Sit autem nobis ouiuiū xp̄us
lectio xp̄us·quies xp̄us·cogi:
tacio xp̄us ·Que enī poteſt eſſe
vita ſine ſciencia ſcripturarum
per quā eciam ipſe xp̄us agno:
ſcitur qui tibi·que mella ſunt
dulciora·q̄ dei ſcire prudenciā
Sapiens quoqꝫ nūquā ſolus eſt
habꝫ ſecum omēs qui boni ſunt
& fuerunt·& animum liberum
quocumqꝫ vult transfert ꝛc̄

Quod corpore non poteſt · cogi-
tacōe ꝯplectitur · & ſi hoīm in-
opia fuerit · loquitur cū deo · nec
vnq̄ minus eſt ſolus · quā cū ſo-
lus fuerit Prima namq̄ ſapiēcia
eſt caruiſſe ſtulticia · ſed ſtulti-
cia caruiſſe non poteſt · niſi qui
intellexerit illam Sed vera qui-
dē ſapīa eſt Impfectū ſe noſſe
ac vt ſic loquar cūctoꝝ in carne
iuſtoꝝ impfecta perfectio eſt ·
Parū tn̄ eſt ſcire qd̄ neſcias · ſed
prudentis hoīs eſt noſſe men-
ſuram ſuam · quā qui ignorauit ·
quāto ampliora ſcierit · al's queſi-
erit · tāto magis ad inferiora col-
labitur Diſcamus igitur in ter-
ris · quorum nobis ſciencia per-
ſeueret in celis

¶ De vigilÿs Ca · xv ·

Signū eſt fratres aptūq̄
ꝯſus ſatiſq̄ ꝯueniens de ſcīs
vigilÿs nūc dicē & ꝓferre ſermo-
nem quando ipſa lucubracio exi-
giť a ſollicitis nox ecce eſt ca-
ligo corporibus · non ſolū hoīes
ſed eciam cūctas in ſompno de-
tinet animantes · vt reformatis
viribus per ſoporem poſſint diu-
turnos labores ſuſtinere viuen-
tes Bonus deus qui ita ꝓſpexit
ita conſtituit · vt homo exiturꝰ
ad opus ſuū & ad opacōem ſuā
vſq̄ ad veſperū habe't vicarium
tempus in quo a duris laboribus
et multa fatigacōe requieſcē p-
ſtitit Nouimus autem multos
homines · vt aut maioribus ſuis
placeant · aut ſi aliq̄ pecualiter
poſſint noctis pticulā ad aliqd̄
opuſculū ſegregare · id ꝓ lucro
ducere · qd̄ furati de ſopore ſuo
operari potuerint · A ſalomone
vero laudatur & femina que pen-
ſat lanificiū ad lucernam · & vi-
gilanter exercet Addidit eciā
q̄ ex hoc laus viro eius in por-
tis & gloria magna naſcatur ·
Quod ſi in carnalibus inſtrumē-
tis id eſt veſtitui aut victui ne-
ceſſarÿs qui vigilat non reprehē-
ditur · ymmo laudatur · mirari
me fateor eſſe aliquos · qui ſacras
vigilias tam ſpirituali opere fru-
ctuoſas oracionibus & ympnis
lectōibuſq̄ fecūdas vt ſupfluas
eſtimant aut ocioſas · aut quod
hÿs deterius importunas Et qui-
dē ſi ſint hoīes a religione nrā
alieni qui iſta ſic ſenciūt Nō eſt
mirū · quō enī ꝓphanis religio-
ſa placē poſſunt quibus ſi place-
rent noſtri eſſent quod ſumus ·

Si vero noſtri ſunt · quos vigi
liarum ſalutifer actus offendit vt
nichil de hys deterius ſuſpicer·
aut pigri ſunt · aut ſompniculo
ſi · aut quod hys eſt proximum · ſenes
ſunt·aut infirmi Si pigri ſunt
erubeſtant ·quia illis inſonant
prouerbia ſalomonis Vade ad
formicam o piger & emulare vias
eius · ſi ſompniculoſi ſunt expergiſtantur · ſtriptura proclamante
o piger quouſque dormis quando
autem de ſompno ſurgis · modicum
quidem dormis · modicum ſedes·
puſillum vero complecteris manibus
pectus Si autem ſenex es·quis te
compellit vt vigiles quamquam & non
compulſus·pro etate vigilas ·Et ſi
ſtare non potes· ſed tuam cogitas
impoſſibilitatem·non debes
iuuenes & valentes ad tuum reuocare
torporem · quos propter varias
temptacões iuuentutis ſeipſos
propenſoribus macerare decet
vigilys Nam atlethe ſuis incitatoribus
forciores ſunt · & tamen
monet debilior · pugnat ille qui
forcior eſt· maxime quia & ſcti
corruunt ſi fuerint negligentes
et pctores priſtinum recipiunt gradum
· ſi ſordes fletibus lauerint ·
Hoc ideo dico vt te non terreant
eciam deſtendentes· ſed proocent
aſtendentes Nil tam facile quam ocioſum
et dormientem de aliorum labore &
vigilys diſputare ·Si vero infirmus
es membris quod facere non potes
noli reprehendere·ymo riga & tu ſecundum
prophetam lacrimis ſtratum tuum & dic
Si memor fui tui ſuper ſtratum meum
Iniunge eciam vigilantibus vt te
precibus ſuis iuuent·quo adiutus
a dño ſuper lectum doloris tui canere
poſſis Et quicquam mearis dicere
In matutinis meditabor in te ·
quia fui ·adiu · meus Alioquin ſtultum
& ſatis extraneum eſt·vt qua ipſi
currere non valemus·bene currentibus
derogemus Nam & ſi non
poſſumus debemus congratulari potentibus
Sicut enim de conſenſu
malicie participantur cum facientibus
pena· ſic participacio gloriae ſperanda
eſt de conſenſione bonitatis
Alios enim effectus coronat·alios
voluntas pia letificat·nec ſane omnino
onoſum vel difficile videri debet.
Delicatis eciam corporibus in ſeptimana
duarum noctium · i · ſabbati ·
atque dñice porcões aliquam dei miniſterio
deputare Iſta enim quaſi purificacio
eſt dierum quicque vel noctium
quibus ſtupore carnali ingraueſtimus
aut mundanis actibus aſſolitamur·

Nec erubeſcat aliq̄s in bono ſtu
dio ſanctitatis · cum non erube
ſcant impꝓbi in perpetrãdo oꝑe
feditatis Merito ergo ſcripta
in ꝓuerbys ingerit · Eſt ꝯfuſio
que ducit ad peccatum In bono
enĩ oꝑe ꝯfundi peccatũ eſt · ſi=
cut in malo faciendo non ꝯfũdi
ꝑnicies eſt Si ſanctus es · ama
vigilias · vt theſaurũ tuũ vigilã=
do cuſtodias · & ipſe in ſctĩtate
ſerueris Si peccatoꝛ es · magis
cura vt vigilando & oꝛãdo pur=
geris · dum tonſo pectoꝛe freq̃
ci⁹ clamas Ab ocultis meis mũ
da me · & ab alienis parce ſeruo
tuo Guſtandum enĩ videtur q̃a
ſuauis eſt dñs · ſicut ſcriptũ eſt ·
Qui ergo guſtauit intelligit &
ſentit quãtum pondus ꝑectoꝛis
vigilando deponit · quãtus men
tis ſtupoꝛ excutitur · quãta lux
animã vigilantis & oꝛantis illu
ſtrat · que gracia · que viſitacio
mẽbra vniuerſa letificat · Vigi=
lando timoꝛ omnis excluditur ·
fiducia naſcitur · caro macerat̃
vicia tabeſcũt · caritas roboꝛat̃ ·
recedit ſtulticia · accedit prudẽ
cia · mens acuitur · erroꝛ obtun
ditur · criminũ caput dyabolus
gladio ſpiritus vulnerat̃ · Quid
hac vtilitate magis neceſſariũ ·
Quid iſtis lucris ꝯmodi⁹ Quid
hac dilectõe ſuaui⁹ Quid hac fe
licitate beaci⁹ Teſte eciã ꝓpha
qui in pĩcipio pſalmoꝝ ſuoꝝ be
atũ virũ deſcribens ſũmã btitu
dinẽ eius in hoc verſiculo collo=
cauit · ſed in lege dei meditatur
die ac nocte Bona quidem diu=
turna meditacio · ſed efficacioꝛ
eſt nocturna Quia per diem ne
ceſſitates varie obſtrepunt · occu
paciones diſtrahunt mentem ·
ſenſum duplex cura diſpergit ·
Nox autem quieta · nox ſecreta
opoꝛtuna ſe prebet oꝛantibus · ap
tiſſima vigilantibus · dum car=
nalibus occupacionibus expedi=
tum collectumq̃ ſenſum totum
hominem diuinis conſpectibus
ſiſtit Curandum eſt eciam ne
minietate cibi vel potus vigila=
turi pectus oneretur · ne crudi=
tates eructantes ex crapula nõ
ſolũ ipi nobis · ſed eciã grẽ ſpũs
indigni iudicemur Ergo tanq̃
diuĩo facturi miſterio ante nos
ꝑ abſtinẽciã pare debem⁹ vt nõ
grauati expedici⁹ vigilare poſ=
ſumus Cogitacio quoq̃ mala
pellatur · ne male vigilantes oꝛa
cio fiat · ſicut legitur in peccatũ

Sunt enī et ex maligno vigilie
ſicut in ꝓuerbys legit̄ Ablatus
eſt ſompnus ab oculis eoꝝ · non
enī dormiūt inq̄ꝫ niſi male fece:
rint Abſint abſint ab hoc ꝯuen
tu tales vigilie Sit pocius vigi
lanciū pectus clauſum dyaboli
aptū xp̄o · vt q̄ꝫ labys ſonamus
corde teneam⁹ Tūc erūt accep
tabiles nr̄e vigilie · tūc ꝑnocta
cio ſalutaris · ſi ꝯpetētı diligē:
cia & deuocōe ſincera miſteriū
noſtrū diuīs obtutibus offerat̄

De veſtibus Caplm · xvi ·

Iſta tunica veſtiaris ·
vilis tuīca ꝯtemptū ſe:
culi ꝓbet · itaq̄ꝫ dūtaxat ne ani
m⁹ tuus tumeat · ne habitus ſer
moq̄ꝫ diſſenciat Nam veſtis ip̄a
vilis & pulla animi tacentis in:
diciū eſt Qui enī mollibus veſti
ūtur in domibus regū ſūt Ta:
les nāq̄ꝫ veſtes habeas q̄bus pel
lat̄ frigus · non quibus veſtita
corpa nudent̄ · q̄ nec ſint ſatis
mūde · nec ſordide & nulla diu̇
ſitate notabiles · q̄a nec affectate
ſordes · nec exq̄ſite mūdicie ꝯue
niūt xp̄iano Sed nec hoc ip̄m
tibi iactanciam gn̄et · q̄ꝑ ſeculi
iactanciam ꝯtempſiſti · Nec co:
gitacio tacita ſubrepat · vt quia
forſan in auratis veſtibus placē
deſiſti · placē coneris in ſordidis
Nichil enī intulim⁹ in hūc mū
dū · nec auferre quid poſſumus
At nūc pleroſq̄ꝫ videas armaria
ſtipare veſtibus · tuīcas mutare
cottidie · & tn̄ tineas non poſſe
ſupare · & q̄ religioſior eſt vnū
exterit veſtimentū & plenis ar
chis pānos ꝯ̄bit Inficiūtur mē
brane colore purpureo · aurū liq̄
ſtit in lr̄is gēmis codices veſti
ūtur · & nudus ante fores xp̄us
emorit̄ Nulla enī tuīca min⁹ cū
humi iacuit ſordidat̄ Sit cīgu
lū laneū tota ſimplicitate puriſ:
ſimū · & q̄d poſſit aſtringē ve:
ſtimēta magis q̄ꝑ ſtindē Idem
ſemꝑ habitus neglecta mūdicies
inculta veſtis · & cult⁹ ip̄e ſine
cultu Plumaꝝ quoq̄ꝫ mollicies
iuuenilia mēbra non foueat

De laboribus manuū Ca · xvii ·

Nec vacet mēs tua varys
ꝑturbacōib⁹ · q̄ ſi pecto
ri inſedint dn̄abūtur tui & de:
ducēt te ad delictū maxim̄ Fa:
cito aliq̄ꝫ opis vt ſꝑ te dyabol⁹

d · iiii ·

inueniat occupatū. Si apoſtoli
hn̄tes ptātem de euāgelio viuē.
laborant manibus ſuis. ne quē
grauarent & alys tribuebant re
frigeria. quoꝝ pro ſpūalibus de
bebant metere carnalia. cur tu
in vſus tuos ſucceſſura non pre
pares. vel fiſtellam texe iūco vel
caniſtrū lentis flecte viminibus
Seratur hum⁹ areole equo limi
te diuidantur. in quibus cū ole
rum iactata fuerint ſemina. vel
plante per ordinem poſite aque
ducantur irrigue inſerantur in
fructuoſe arbores vel gēmis vel
ſurculis. vt paruo poſt tempore
laboris tui dulcia poma decer
pas. Apū fabricare aluearia. ad
quas te mittūt ſalomonis ꝓuer
bia. Et monaſterioꝝ ordinem
ac egregiam diſtiplinam in par
uis diſte corporibus. Texantur
et lyna pro capiendis piſtibus.
Scribant̄ libri vt et man⁹ ope
tur cibū. & aīa lectōe ſaturetur
Nam in deſiderys eſt omīs oci
oſus. Egypcioꝝ monaſteria hūc
morē tenent vt nullū abſq; ope
et labore ſuſtipiant. non tā ꝓp
ter victus neceſſaria. ꝙ ꝓpter
aīe ſalutē. ne vagetur ꝑniciosis
cogitacōibs. & inſtar fornicātis

iheruſalem omni tranſſeunti di
uaricet pedes ſuos. Nec idcirco
tibi ab ope ceſſandū eſt. q̄a deo
ꝓpicio nulla re indiges. ſed ideo
cū omībus laborandū eſt vt per
occaſionē opis nichil aliud co
gites niſi qđ ad dn̄i ptineat ſer
uitutē. Simpliciter loquar quā
uis oēm cenſum tuū in paupes
diſtribueris. Nichil apud xp̄m
erit p̄cioſius ꝙ qđ manibs tuis
ipſe ꝯfeceris. Sudore etenī &
labore nimio ad vbertatem fru
ctuū peruenimus

De laude religionis & inductōe ad eam Capl̄m. xviii.

Exterius quidem mona
ſteria multa a te ꝑ in
ſulas dalmacie ſctōꝝ numerus
ſuſtentat̄. Sed melius faceres.
ſi & ipſe ſanctus inter ſanctos
viuēs. Difficile ymmo impoſſibi
le eſt vt & pn̄tibs q̄s & futuris
fruat̄ bonis. vt & hic ventrem &
ibi mentē impleat. & de delicys
tranſeat ad delicias. vt vtroq;
ſeculo p̄mus ſit. & in terra. &
in celo appareat gl̄oſus. Qđ aūt
aſſeris melius eos facē qui vtan
tur rebus ſuis & paulatī fruct⁹

poſſeſſionū paupꝫbus diuidant·
ꝙ illos qui poſſeſſionibus venū-
datis ſemel omīa largiant̄· non
a me· ſed a dn̄o rn̄detur Si vis
ꝑfectus eſſe vade ꝛc̄ ·Nec a ſuo
ſtudio monachi detrahendi ſūt
liguis viperinis & morſu ſeuiſ-
ſimo quibus argumētaris & di
cis Si omēs ſe clauſerint & fu
erint in ſolitudine· q̄s celebrabit
eccl'ias· q̄s ſeculares homīes lu-
crifaciet· q̄s peccantes ad virtu
tes poterit cohortari· Hoc enī
mō· ſi omēs tecū fatui ſint· ſa-
piens eſſe q̄s poterit· Si virgi-
nes omēs fuerint· nupcie nō erūt
interibit genus hūanū Sed ra-
ra eſt virtus· nec a pluribus ap
petitur Et vtinā hoc omēs eſſēt
quod pauci De quibus dicitur·
Multi vocati· pauci vero electi
Ideo licet paruulus ex collo pē
deat nepos· licet ſparſo crine ac
ſtiſſis veſtibus Vbera quibꝰ te
nutrierat mater oſtendat· licꝫ
in limīe pater iaceat Per calca-
to perge patre· & ſiccis oculis
ad vexillum crucis euola ſolum
pietatis genus eſt in hac re eſſe
crudelem Gladium tenet hoſtis
vt me ꝑimat· & ego de matris
lacrimis cogitabo· delicatus es
frater kiriſſime ſi hic vis gau-
dere cum ſeculo· & poſtea reg-
nare cum criſto· multa nos facē
cogit affectus· & dum propin-
quitatem reſpicimus corporum
et corporis & anime offendimꝰ
creatorem Qui amat patrē aut
matrem ſuper criſtum· non eſt
deo dignus Vnde diſtipulus ad
ſepulturam patris ire deſiderās
Saluatoris prohibetur imperio
quāti monachorum dum patris
matriſqꝫ miſerētur· ſuas animas
perdiderunt ſuper patre & ma-
tre pollui nobis non licet quāto
magis ſupꝫ fratre· ſororibus con-
ſobrinis· familia & fuulis· genꝰ
regale & ſacerdotale ſumꝰ Illū
attendamꝰ patrē qui nūꝙ mo
ritur· & qui ideo viuēs mortuꝰ
eſt vt nos mortuos viuificaret·
Sola cauſa pietatis eſt· vbi nul
la carnis noticia eſt Honora pa
trem tuū· ſi te a vero patre non
ſeꝑat Tam diu ſtito carnis co-
pulā ꝙ diu ille ſuū nouit creato
rem Alioqn̄ dauid ꝓthinꝰ tibi
canet Obliuiſtē populum tuū &
domū pr̄is tui & ocupiſtet rex
decorē tuū quoniā ipſe eſt dn̄s
deꝰ tuꝰ Grāde ꝓmiū obliti pn
tis q̄a ocupiſtet rex decorē tuū

Solent enī miſeri pn̄tes & non
plene fidei xp̄iani deformes . &
aliquo mēbro debiles filios . q̄a
dignos mr̄ionio non inueniūt .
religiōi tradē Sed ſi tu pfect⁹
eſſe deſideras Exi cum abraham
de pr̄ia tua . & de cognacōe tua
et perge quo neſtis Et ſi habes
ſubam . vende & da paupibus .
ſi non habes grandi onē es libe:
ratus Nudū xp̄m nudus ſequē
Durum grande & difficile . ſed
magna ſunt p̄mia . Magis enim
quilibet labor ſuſtipitur . ſi ante
oculos p̄ponatur ipſius laboris
vtilitas . Sed & nauigantibus
longe ſerenitatis ſpem pollicet̄
nauis valida & diuturna tem:
peſtas Sectemur igit̄ nos ſal:
tem mulierculas . nos ſexus do
ceat infirmior quāti diuicys p
iter & nobilitate pollentes . nolo
eorꝫ vocabula dicē . ne adulari
videar . relictis facultatibus pi:
gnoribuſq; ꝯtemptis . hoc factu
facile iudicarūt quod tu ꝯrio
putas timore difficile Vnde ha
beto in hys ſimplicitatem colū
be . ne cuiq; machineris dolos &
ſerpentis aſtuciam . ne aliorum
ſupplanteris inſidys Non multū
diſtat in vicio vel decipere vel
decipi poſſe criſtianū At illa tibi
ad hoc de varys floribus lumen
exornet Coluber ad bibendum
veniens in qua venenū deponit
ne eum veneriū aqua concreta .
alias concretum occidat . Nus:
dum homīem timet . caput tan
tum celat ſuū quando percutit̄
vbi ſtit mortem ſuam Serpens
quidem ſi calamo percuciatur .
moritur . ſi vero iterum percuci
atur confirmatur Hyemali tem
pore infirmior efficit̄ . & a ſen:
tibus deuincit̄ Igitur ante hye
mem circa ſe ſegetes colligit .
vt illi eſtam prebeant Anguis
quando ſenuerit perdit aſpectū
et ſi voluerit redire ad iuuentu
tem . ieiunat xl . diebus vt lax:
etur pellis . & ſic auguſtū fora:
men pquirit vt dū nititur inde
exire pellem ſenectutis dimit:
tat Pellicaui cū ſuos a ſerpente
filios mortuos īueniūt lugēt &
ſe ad ſua latera pcuciūt & ſan:
guīe excuſſo ad corpa mortuo:
rū ſic reuiuiſtūt Aquila quoq;
qn̄ ſenuit grauant̄ eius pēne &
oculi . & q̄rit fontē & erigit pē
nas & colligit in ſe calorē & ſic
ocl'i ipi⁹ ſanant̄ & in fōtē ſe ter
mergit & ita ad iuuētutē redit

Multa in ſcripturis dicūtur · q̄
videntur eſſe incredibilia · & tñ
vera ſūt Nichil enī ibi dicas im
poſſibile · vbi adeſt virtus altiſſi-
mi Nil de hūana fragilitate co-
gites · vbi plenitudo adeſt dei
tatis Sed quid te ad iugū dn̄i
p̄ntis vite ꝓuocare conor exem
plis · cum nullum pene ſciamus
fuiſſe ſanctorum · qui ꝓcelloſum
huius temporis agonē abſq̄ tri
bulacōe & tempeſtate tranſierit
Sic etenī bellator vulneris dolo
rem aut contempnit aut neſcit ·
dum viuacitatis ſenſibus ſolam
videtur cogitare victoriam Et
qui hyemis tēpe vadit ad bal-
nea prius aſperitatē vigoris nu-
dus pacienter excipit quia eum
futura calefactio conſolatur om
niū fere creaturarum difficile ex
ultacio aliqua niſi merore preeā
et ſuccedit · Sit ergo tanta in
nobis futuroꝝ fides vt admodū
non ſenciamus nos illa ſuſtinere
que patimur · ſed ea pocius arbi
tremur nos obtinē que credimꝰ
Quāta apud deū merces ſi in p̄-
ſenti homīes p̄ciū non ſperarent
Quātis ſudoribꝰ hereditas caſſa
experitur Minori p̄cio margari
ta xp̄i emi poterit · finis milicie

tue erit regnum · non terre ēt
tempis · ſed etnitatis & celi Ni-
chil eſt fili qđ poſſit aut debeat
preferri ei qui eſt verus dn̄s · &
verus pater & impator etnus ·
Cui enī rectius noſtram vitam
impendimꝰ · q̄ illi a quo ipſam
accepimꝰ · & cui eam vſq̄ ad fi
nē debemꝰ · quia ipſius bn̄ficio
viuimꝰ · Vn̄ ſi maluerimꝰ ma-
gis ceſari militare q̄ xp̄o · po-
ſtea non ad xp̄m · ſed ad gehēnā
t̄nſfēmur Igit̄ nec affectū nec
patriā · nec honores · nec diuicias
deo p̄ferre debemꝰ · q̄a ſcriptū
eſt p̄terit huiꝰ mūdi figura · &
qui hūc mūdm dilexerint cū mū-
do peribūt Illi ergo militemus
qui militantibꝰ ſibi gl̄am vite
etne honorē regni celeſtis diui-
cias hēditatis ſue & diuīe cog-
nicōis ɔſorciū ꝓ bēne largitur ·
Nam nullus rex terrenus tociꝰ
terre dn̄s eſt · Xp̄us aūt tocius
mūdi dn̄s eſt · quia omnia per
xp̄m facta ſunt Et quia regnū
celoꝝ vim patitur · & violenti
rapiūt illud · talis violencia deo
grata eſt · que nemīem ɔcutit ·
nulliꝰ dampno innitit̄ In hanc
rapinā manꝰ tuas mitte que cri
mē non habet & ɔfert ſalutem ·

Sollicitudines enī noſtre carna
les q̄to carioꝛes ſūt · tāto plus
nos diſtruciāt · & fatigant Ac
ꝓinde nūq̄ꝫ in carnalibus affe-
ctōibus ita requieſcit animꝰ vt
cruciatu careat · dū neceſſitudi-
nes ſuas · aut bonas amet cum
amittēdi metu · aut malas odit
cū amittēdi voto in vtroqꝫ ſu-
ſtinēdis miſerys ſemꝑ obnoxiꝰ
eſt Cominuta igitꝰ in melius vi
tā tuā · vt etn̄o deo incipias mili
tare · & deū habeas ꝓtectoꝛem
Sūt tn̄ multi qui non metu pe-
naꝝ · ſed bn̄dictōm & reꝓmiſſi
onū deſidio veniūt ad ſalutem ·
Nichil enī eſt dignus q̄ꝫ vt ho-
mo ſit auctoꝛis ymitatoꝛ · & ſm
modū ꝓꝓrie facultatis diuini ſit
opis executoꝛ Nam q̄ edē vult
nucleū opoꝛtet vt frangat nucē
Alias enī rectius fuerat hoīem
ſubiſſe ꝯiugiū & ambulaſſe per
plana · quā ad altioꝛa tendentē
in profundum inferni cadere

De adulacōe & detrāctōe vitāda
et ꝑiculis huius vite Ca · xix ·

Non credas laudatoꝛibꝰ
tuis · ymmo irriſoꝛibus
aurem non libenter accomodes

Omnis falſa ꝑdicacio ſectatur
lucra & gl'am q̄rit hūanam · vt
per gl'am naſtantur compendia
laudent te eſurienciū viſtera ·
non ructanciū opulenta ꝯuiuia
Adulatoꝛ quippe blandus inimi
cus eſt · naturali ducimur malo ·
adulatoꝛibus noſtris libenter fa
uemus Quāqꝫ nos rn̄deamꝰ in-
dignos & calidus ruboꝛ oꝛa ꝑ-
fundat · tn̄ ad laudem ſuam in-
trīſecus letatur anima Sed ve-
ritas angulos non amat · nec q̄-
rit ſuſurꝛones Laus quippe iu-
ſtos cruciat · iniquos exaltat ·
Sed iuſtos dū cruciat purgat ·
iniquos dum letificat reprobos
monſtrat · Nulli detrahas · nec
in eo te ſanctum putes Si ce-
teros laceres · accuſamꝰ ſepe qđ
facimꝰ · & contra noſmetipſos
diſti in noſtra vicia inuehimur
Muti de eloquentibus iudican
tes Nūquā ergo huiuſcemodi
hominibus appliceris Ne declines
coꝛ tuū in verba malicie · & au-
dias ſedens aduerſum fratrem
tuū loquebaris · & aduerſus fi-
liū matris tue ponebas ſcandalū
Et apercius in eccleſiaſte Sicut
moꝛdet ſerpens in ſilencio · ſic
qui fratri ſuo in oculto detrahit ·

Sed dicis ipſe non detraho·ſed
alys loquẽtibus quid facere poſſū
Ad excuſandas excuſaciones in
peccatis iſta ꝑtendimus ·Xp̄us
arte nō deluditur Nequaq̄ mea
ſed apoſtoli ſentencia eſt·noli-
te errare deus non irridetur·ille
in corde· nos videmus in facie·
Salomon loquitur in ꝓuerbys·
ventus aquilo diſſipat nubes &
vultus triſtis linguas detrahen
ciū Sicut enī ſagitta ſi mittatᷓ
contra duram materiā· non nūꝗ
quā īmittentem reũtitur & vul
nerat vulnerantem Juxta illud
facti ſunt michi in arcum prauū
Et alibi·qui mittit in altū lapi-
dem·recidit in capud eius Jta
detractor cū triſtem viderit fa
ciem audientis·ymmo ne audi
entis quidem·ſed obturātis au-
res ſuas·ne audiat iudiciū ſang-
uinis·Jllico conticeſtit pallit vul
tus·herent labia·ſaliua ſiccatur·
Vnde idem vir ſapiens cū detra
ctoribus inquit ·non commiſtearis·
quoniā repente veniet perdicio
eorum & ruinam vtriuſq; quis no
uit·tam ſtilicet eius qui loquitᷓ
quā illius qui audit loquentem·
Et thymotheo &c aduerſus pre-
ſpiterū accuſacōꝫ cito ne recepcis

Peccantem autem coram omni-
bus argue·vt ceteri metum ha
beant·Non eſt facile de ꝑfecta
etate credendū quā & vita pre-
terita defendit & honorat voca
bulum dignitatis Si me igitur
vis corrigi delinquẽtem·Aperte
increpa tantū occulte ne mordeꝭ
as Corripiet me iuſtus in miſe-
ricordia & increpabit me Oleū
autē pctōris non impiguet caput
meū Nam in ꝯpacōe duorum ma
lorum leuiꝰ malum eſt aperte pec-
care q̄ ſilare & fingē ſctītatē
Quid vulneribus tuis ꝓdeſt·ſi
et ego fuero vulneratus· an ſo-
laciū ꝑcuſſi eſt·amicū ſecū vi-
dere morientē·Quid enī michi
ꝓdeſt·ſi alys mala mea referas·
ſi me neſtiēte·pctīs meis·ymmo
de tctōibus tuis aliū vulnēs·&
cū certatim omībus narres·ſic
ſingulis loquaris q̄ſi nulli alteri
dixeris Hoc non eſt me emēda
re·ſed vicio tuo ſatiſfacē Prece
pit enī dn̄s peccantes in nos ar-
gui debere ſecreto·vel adhibito
teſte Et ſi audire noluint refer-
ri ad eccliaꝫ habendoſq; in malo ꝑ
tinaces q̄ſi ethnicos & publica-
nos Nā ingenia libalr educata
faciliꝰ vecūdia q̄ metus ſupat

Et quos tormenta non vincunt
interdū vincit pudor. licet m̄lto
melius eſt timore penaꝝ emen:
dare peccata ꝙ̄ ſpe ꝓſperoꝝ di
uīe ſubiacē ſnīe Qui enī non ſen
ſerit deū per beneficia. ſenciet ꝑ
ſupplicia Ceterū grande pecca:
tū eſt odiſſe corripientē maxīe
ſi te non odio. ſed amore corripi
at Contra nos aūt omīs ꝯſonat
chorus. & latrant vniūſa ſubſel:
lia Iūgūtur & noſtri ordinis. q̄
et rodūtur & rodūt adūſus nos
loq̄ces. pro ſe muti q̄ſi ipſi aliud
ſint quā monachi. & non quitq̄d
in monachos d̄r redūdet in cle:
ricos. qui p̄rēs ſunt monachoꝝ
Detrimentū pecoris paſtoris ig
nomina eſt. ſicut eregione illi⁹
monachi vita laudanda eſt. qui
veñacōi habet ſacerdotes xp̄i.
et non detrahit gradui. per ꝗ̄
factus eſt xp̄ianus Nam quādo
inimicis prebem⁹ bn̄ficia ipoꝝ
maliciam noſtra bonitate ſuꝑa
m⁹ & mollim⁹ duriciem. & ira
tum animū ad beniuolenciam
flectim⁹ Sed nec ille abſq̄ in:
uidie infeſtacōe eſſe poterit. qui
ſoli deo placē geſtierit Inuidia
enī non tam hūanas amicicias.
quā ſolam iuſticiam ꝑſequitur.

Qui inuidus eſt aliena felicitate
torquetur quoniam virtus ſemꝑ
īuidie patet Difficile quoq̄ eua
dit oppbria. cui eſt amica iu:
ſticia. ymmo ſi quis pie viuē vo
luerit iniqui protinus irriſione
blaſphemant Nec quoq̄ conſue
tudo eſt detrahentis. vt malum
ſuū ſemper velit negando gemi
nare. & dicere ſe aut non feciſſe
quod fecit. aut bono operatum
eſſe zelo Nimirum ergo ſi con̄
me paruū homūculum immūde
ſues grūniant. & pedibus mar
garitas conculcent. meq̄ ꝓcul
ab vrbibus foro litibus turbiſq̄
remotum. ſic latētem reperit in
uidia Tantum enī me diligūt
heretici ꝙ ſine me eſſe non poſ:
ſunt Omittam perſonas rebus
tantum & criminibus eſſe reſpon
dendum Nil cauſe prodeſt ma:
ledicentibus maledicere. & ad:
uerſarios talione mordere cum
preceptum ſit. malum pro ma
lo non reddi. Vnde non de ad
uerſario victoriam. ſed contra
mendacium querimus verita:
tem. Sed nec timeamus odia
ſubire quorumdam. Non enim
debemus hominibus placere.
ſed deo At ſtitore me nūquam

hereticis pepcisse · ſed omni ſtu
dio pegiſſe vt hoſtes ecclie mei
fiēnt hoſtes Vnde meam iniuri
am pacienter tuli impietatē ɔ̄t
deū ferre non potui · latrant ca:
nes ꝑ dn̄is ſuis · & tu me non
vis latrare pro xp̄o · Sed falſus
rumor cito opprimit̄ · & vita po
ſterior iudicat de priore ſieri qui
dem non poteſt vt abſq; morſu
hoīm vite hui9 curricula quis ꝑ
tranſeat Malorꝝ enī ſolaciū eſt
bonos carpē dum peccanciū mł
titudine putant culpam minui
pctōꝝ Sed tn̄ cito ignis ſtipu
le conquieſcit · et exundans flā
ma deficientibus nutrimentis
paulatim emoritur Nam ſi ante
anno preterito fama mētita eſt
Aut ſi certe verum dixit · ceſſet
viciū · ceſſabit & rumor Prima
nam ꝙ virtus monachi eſt ɔtem
pnē hoīm iudicia · igitur non ti
mebo hoīm iudiciū habiturus
iudicem meū Cupiūt enī vicini
non ſuam · ſed alienam diſcutē
vitam · ſed qui amicus eſt · eciā
praua recta iudicat Inuēti enī
ſunt ſcioli tantū ad detrahendū
qui eo ſe doctos oſtētare velint
Si cūctorꝝ vitam lacerent · ſed
nichil deo clauſū eſt & tenebre

lucent apud eum ſuge & tu in
quibus poteſt male conuerſacōis
eſſe ſuſpicio Ne paratum habeas
illud · ſufficit michi conſciencia
mea · non curo quid de me loqꝫ
tur homīes Et certe apoſtolus
ꝓuidebat bona · non ſolū coram
deo · ſed eciam coram homībus
ne per illū nomen dei blaſphema
retur in gentibus · nec volebat
ſe iudicari ab infideli conſciēcia
Si ſcandaliſat incꝑ eſca fratrē ·
in eternū carnes non manducā
bo Tolle igitur occaſionem · vo
lentibus occaſionem Nam caſti
gare videtur alium quiſquis ab
eius ɔuerſacione diſſentit · Sic
et nos in iſta ꝓuincia edificato
monaſterio & diuerſorio prope
ſtructo · ne forte & mō ioſeph
cum maria bethleem veniens nō
inueniat hoſpiciū Tantis de to
to orbe confluentibus turbis ob
ruimur monachorum · vt nec ce
ptum opus deſerere · nec ſupra
vires ferre valeam9 · Vnde quia
nobis illud de euangelio conti:
git · vt future turris non ante
computaremus impenſas · com
pulſi ſumus fratrem paulianum
ad patriam mittere vt ſemiru:
tas villulas que barbarorum ꝛc̄ ·

que barbaroꝝ manus effugerūt et ꝑntū ꝯmuniū cinēs vendēt. ne ceptū ſctōꝝ miſteriū de ven tes. riſum maledicis & emulis ꝓbeamꝰ Vn̄ om̄ia plena ꝑiclis. om̄ia plena ſunt laq̄is. incitāt cu piditates. inſidiantur illecebre. blandiūtur lucra. dampna deter rent. amare ſūt oblocꝗciū ligue nec ſemꝑ veracia ſūt oꝛa laudā ciū. inde ſeuit odiū. hinc deci pit officiū Et facilius eſt vitare diſtoꝛdem q̄ꝫ declinare fallacem ſilua ſuccreſtit. vt poſtea recida tur. ideo ager ſerit̄. vt metat̄. Jam plenus eſt oꝛbis. terꝛa nos non capit. cottidie bella ſecant moꝛbi ſubtrahūt. naufragia ab ſoꝛbent & nichilomiꝰ detrahi mus & litigamꝰ Vides quocꝫ in eccl̄ia imperitiſſimos quoſcꝫ floꝛē. & q̄a nutrierūt frontis au daciā. & volubilitatē lingue con ſecuti ſunt. dū non recogitāt ꝙ loquant̄ prudentes ſe & erudi tos arbitrant̄. maxime ſi vulgi fauoꝛē habuerint. qui magis di ctis leuioꝛibꝰ ꝯmouent̄ Et ecō t̄rio vides eruditū virū latē in obſturo. & ꝑſecuccēs pati. & non ſolū in populo grām nō ha bē. ꝟ inopia & egeſtate tabeſtē

Hec autem fiunt quia non eſt in preſenti meritoꝛum retribu cio. ſed in futuro

De iuramento vindicta menda cio & ſtultiloq̄o ꝓhibēdis Ca. .xx.

DIxiſti enī infalloꝛ. iure te mala malis reddere. et cū iurantibus iurare debere. Quia aliq̄n iurauit dn̄s. aut ma la malis reſtituit Scio ꝑmū nō oīa nobis ꝯuenire ſ̄uis. que dn̄o ꝯueniūt. ne in ꝯꝑacōe faml̄oꝝ dn̄i videat̄ iniuria Alioq̄n foꝛſi tan reclamare incipimꝰ Cur nō euirgībus. ſed alys ml̄ribꝰ g̃na mur. aut cur moꝛtui noſtri die tercia nō reſurgūt Jurauit ſtio ſepe dn̄s q̄ nos iurare ꝓhibuit. Nec ſtatim ex hoc temē blaſphe mare debemus ꝙ alios vetuerit q̄d dn̄s ipſe faciebat. q̄a dici no bis poteſt. iurauit dn̄s q̄ſi dn̄s quē iurare nemo ꝓhibebat No bis q̄ſi ſ̄uis iurare non licet qui dn̄i noſtri lege iurare vetamur Verū ne in eius exemplo ſtanda lum paciamur exquo temꝑe nos iurare noluit. nec ipſe iurauit. Et qual̄r de iuramenti cauſa. breui ſermone ſatiſfactum eſt.

Ita eciam ad vindicte negociũ hũc eũdem ſenſum facile ꝑſpi cis poſſe ſufficẽ · Quia aliud eſt nũc tempus grẽ in quo plenitu: do pfectõis aduenit · aliud fuit legis · aliud ꝓphaꝝ dicente dño Audiſtis q̃a dictũ eſt antiquis · ne occidẽnt Ego aũt pfectioꝛa ꝑcipio que in oꝛdine euãgely di geſta ſuo loco lectoꝛ inueniet · Exquo enĩ filius dei filius hoĩs factus eſt Exquo vetus fermẽ tũ iudaice tradicoĩs eſtfactum noua ꝯſperſio Exquo agn⁊ nõ in figura · ſed in veritate ꝯme: ditur · Exquo ẜm apl̃m vetera tranſſierũt · & facta ſunt omĩa noua Exquo iuſſum eſt ymagi nem terreni hoĩs deponere & aſſumẽ foꝛmã celeſtis Exquo cũ moꝛtui viuim⁊ exeo virtutib⁊ ꝯſurreximi⁊ in xp̃o Iurare ergo non diſtas · mentiri ſacrilegiũ putes Amouendi itaqꝫ ſũt oẽs vt diligenter caueãt piuriũ nõ ſolũ in altari ſeu ſctõꝝ reliquys ſed eciam cũ omnĩ loquela Omẽ enĩ qꝺ non edificat audientes · in picl̃m loqͨciũ vertitur Veri tas quidem claudi & ligari po: teſt · vinci non poteſt · que & ſu oꝛum paucitate contenta eſt · & multitudine hoſtiũ nõn terreẽ · Sũt tñ hoĩes qͥuis iuſti aliq̃ ſil̃are ꝓ tempe ob ſuã alioꝝ qꝫ ſalutem Conſiderem⁊ ergo qͦ loq̃mur · q̃a ꝓ omĩ verbo ocioſo reddituri ſum⁊ racõꝫ in die iu: dicy Verbũ quidẽ ocioſum eſt qꝺ ſine vtilitate dicentis & au: dientis ꝓfertur Stultiloquium aũt eſtimo · non illoꝝ tantũ · qui aliq̃ turpia narrãt vt riſum mo: ueãt Et fatuitate ſil̃ata magis illudant illis quibus placẽ deſi: derant · ſed eciã illoꝝ qui ſapiẽ: tes ſeculi putãtur Et de rebus phiſicis diſputantes · dicunt ſe arenas litoꝛum · guttas oceani · & celoꝛum ſpacium · terreqꝫ pun ctum liquido comprehendiſſe

De paciẽcia & reconciliacoẽ ac moꝛtuis non lugendis Ca · xxi ·

Nunc iam nobis de paci encia & eius bonis loqꝫ dũ eſt · Eſt igitur pacia omniũ iniuriarum & paſſionũ tollerau: cia · et exſpectacionũ omniũ ſi ne precipitacione ſufferencia · quã ſi quis intellexerit & habu erit contraria vite grauia baiu: lat bona omnia continet & ceta

Sororem habet ſpem & affines
eius ſunt res bone omēs Patiē
enī libenter q̄a ſperat & ſperāda
tollerat Impacieēter enī fertur
q̄d non ſperat̄ Omī aūt virtuti
pacia pfert̄ q̄d ſpe ꝓeūte vincſti
tur Aut ſi ſpes fruct⁹ pacie ſub
ſeq̄tur Nec matre gaudet fide•
gubernaclm habet deū •cōſtiam
genus & ꝓpinq̄tatem Inde glo
rioſi dei teſtes efficiūtur • dum
fide pleni • dum dei timore ſolli
citi • dū cōtinencie diſcipuli • dū
filij ſpei duce ſapiēcia ac ſ pacia
repiūtur • deinde coheredes xp̄i•
dum illum vſq̄ ad mortē pacie
virtutibus ymitantur Vnde tu
paſſus iniuriam taceas iram vin
ce pacia Sanctus enī amor in•
paciam non hab; Manſuetudo
nāq̄ nulla paſſione turbatur • &
ſpecialiter ira & furore non rū•
pitur, quā qui habuerit beatitu•
dinē cōſequet̄ dn̄i voce ꝓmiſſam
vt terram poſſideat • i • imperet
et dn̄etur corpi ſuo • Nulla enī
res ita inebriat vt animi turba:
cio • eſt triſtia que ducit ad mor
tem • & hec abhomīanda triſtia
Eſt quoq̄ ira q̄ iuſtiam dei non
opat̄ & furorī ꝓxia mētis impo
tē facit intantū vt labia tremāt

dentes cōcrepent • vultus quoq̄
pallore mutet̄ • Animi vero leti•
cia interdū dolores corpis mitī
gat Q; ſi ad egrotacōꝫ corpis ac
cedat egritudo animi • duplicat̄
infirmitas • Dicit quoq̄ aplus •
Sol nō occidat ſup iracūdiam
vrām Quid agem⁹ in die iudicij
ſup quoꝝ irā nō vnius diei • ſed
tantorum annoꝝ ſol erit teſtis
Igitur miteſtat ſeuicia • manſue
ſtat iracūdia • remittant ſibiin
uicē culpas ſuas • nec ſit exactor
vindicte • qui petitor eſt venie •
Grandis offēſa eſt nolle placare
illū quē offenderis Quāq̄ affe:
ctus & pturbacōes q̄ diu inta
bernaclo corpis hui⁹ habitam⁹
et fragili carne circūdamur mo
derari & regē poſſum⁹ • amputa
re non poſſum⁹ Ideo pſal dicit
Iraſcimī & nolite pec • q̄a iraſci
hoīs eſt • & finē ire ponē xp̄iani •
Vn̄ quidē ait • iam te verberib⁹
necaſſem niſi iratus eſſem Inde
enī iuſti dicūtur • dū omīa opa
pacienter opant̄ Multo quoq̄
melius eſt ſtomachū te dolē q̄
mētem • impare corpi q̄ fuire
greſſu facillare q̄ pudicicia Nec
ſtatī nob pnīe ſubſidia blādian:
tur • que ſunt infeliciū remedia

Cauendꝰ eſt vulnus quod dolore curať Quid enī boni habeat ſa‑ nitas languor oñdit Nam plus ſentimꝰ qđ habuimꝰ· poſtq̄ ha‑ bē deſiuimꝰ·nec ſtire poſſumus egrotacōis mala·niſi cū fūit ſa‑ nitas ſubſecuta ·Et quātū boni virtus habeat vicia demōſtrant Clarius que fit lumen ꝯpacōe te‑ nebraꝝ Sed & ꝯſiđemus quid ethicus ille pſalmus ſonet Juſtꝰ es dñe & rectū iudiciū tuū·hoc non p̄t dicē niſi ille qui ad vni‑ uſa q̄ patiť· magnificat dñm· et ſuo merito imputans·in adū‑ ſis de eius clemencia glať Ne‑ ceſſe eſt enī vt qui ſe credē dicit in xp̄o ·in omībus xp̄i iudicijs gaudeat dicens·ſanus ſum·grās refero creatori lāgueo ·& in hoc laudo dñi volūtatē Qn̄ enī infir‑ mor tūc forcior ſū & virtꝰ ſpūs in carnis infirmitate p̄ficitur· Nam fortitudo corp̄is imbecilli‑ tas aīe eſt · et rurſū aīe fortitu‑ do ībecillitas corp̄is eſt Patiť eciā ap̄lus aliq̄ qđ non vult·p̄ quo ter dñm dep̄cať·ſed đr ei· ſufficit tibi grā mea Nam vir‑ tus in infirmitate perficiť Cur igiť durū ſit qđ qñq̄ paciendū eſt Dolemus auť quēq̄ mortuū

ad hoc enī nati ſumus vt mane‑ amus etňi· lugeatur mortuus· ſed ille quē gehēna ſuſtipit·quē tartarus devorat·in cuius pena etňus ignis exeſtuat Nam mors nrā peccatū eſt·nos vero quoꝝ exitū angeloꝝ turba comitať· quibus obuiā xp̄s occurrit gra‑ uamur magis ſi diucius in ta‑ nacło iſto mortis habitemꝰ Ce‑ terū nōne vēris·ne tibi ſaluator dicat·Jraſteris q̄a frater tuus meus factus eſt filius·indigna‑ ris de iudicio meo·& rebellibꝰ lacrimis facis iniuriā poſſidenti Cibū tibi negas·non ieiunioꝝ ſtudio ſed doloris Non amo fru‑ galitatē iſtā·ieiunia iſta· aduſa‑ ry mei ſunt Nullā aīaꝫ recipio· q̄ me nolēte ſepať a corp̄e Tal‑ ſtulta pħia habeat martires·ha‑ beat zenonē & cathonē·ſi viuen‑ tē credēs frēm nūq̄ plangēs ad meliora migraſſe Nam ſicut p̄‑ ter hāc vitā eſt vita alia beatoꝝ Jta p̄ter hanc mortem eſt mors alia impioꝝ Aduſus mortis er‑ go duriciē & crudeliſſimā neceſ‑ ſitatē· hoc ſolacio erigimur q̄ in breui viſuri ſumus eos quos dolēus abſentes Neq̄ enī mors ſ dormicio & ſompnꝰ appellať

Nos dolendi magis qui cottidie
ſtam⁹ in ꝑlio. & pctoꝝ vicys ſoꝛ
didamur & accipis vulña Abſit
tñ a fide nrã vt aliq̄ꝑ plagã dicã
eſſe q̄ nō habeat ꝯſolacōez cũ ꝓ:
pheta ꝓclamet nūq̄ꝑ medic⁹ nō
eſt in galaad. Deus enī ꝑmiſit
te iſtius ſeculi fluctibus vētiſq̄ꝫ
iactari vt exꝑtus naufragiū de
cetero ſil̄r ꝑiclitari caues Ita
cūcta q̄ paſſus es. ſicut intelligis
vulña coꝛꝑis tui ſic aīe remedia
ſūt Breuis enī vite ſpaciū eter
nam memoꝛiam compenſabit

De tribulacōibus & obꝓbrys
ꝑferendis Capl̄m. xxii.

Opoꝛtet nos ꝑ mul. tri
bula. intro. in re. ce.
Beati eſtis cū vos maledixerint
hoīes & ꝑſecuti fūint & dixerit
omē malū adūſus vos Gaudete
ergo et exultare. q̄a merces vrã
copioſa eſt in cel̄ Ente vite gl̄a
pn̄tis vite incomodis ꝯpatur.
ꝑcipue q̄a non q̄ patit̄. ſed q̄ fa:
cit ꝯtūeliam miſer eſt Vnde &
xp̄ianis vexilla crucis ſunt deli
cie Trophea nrē vite nō pōpis
ſed miſerys repoꝛtātur In nrã
claſſe viri foꝛtes obꝓbria ſtiunt
poꝛtare non mūera Nam criſti
vincula volūtaria ſunt & vertū
tur in amplexus Si quis autē
coꝛꝑe imbecillis eſt. ſi adſit ſat
piēcia omīa adūſary. i. dyabolī
certamīa vincit maxīe quoniā
liberi ſum⁹ arbitry Sed ipſum
dei nutritur auxilio Q̄ꝫ q̄ꝫ paup
tati non nobilitati futuroꝝ bea
titudo ꝓmittitur Se r̄bit quiſ
vēcūdia ſenatoꝛē ne ſeq̄tur pau:
ꝑem xp̄m Sed audiat a xp̄o.
Qui me ꝯfeſſus fūit & mea verb
in gn̄acōe hac adultera & pecca
trice. & filius hoīs ꝯfitebit̄ eū
cū venit in gl̄a pr̄is ſui cū ange
lis ſctīs Turpe eſt inter ꝑntes
ſenatoꝛē ꝓ xp̄o volūtaria huīli:
tate eſſe deiectū diſplicꝫ amicis.
ſi poſt ambicioſi habit⁹ cultū ple
bea & ignobilia indumēta mu:
tent̄ Sed ſi hoībus placē vellē
Ait aplus xp̄i ſu⁹ nō eſſē et ꝓ
pheta in pſal̄. Quoniā de⁹ diſſi:
pat oſſa eoꝝ q̄ hoībus placēt. cō
fuſi ſūt. quoniā de⁹ ſpreuit eos
Quātū bōa eſt hūa offēſio ꝑ q̄ꝑ
īuenit̄ ſuitus xp̄i tātū ꝑnicioſa
eſt aīcicia q̄ dei ꝑſtat offēſam.
ſicut ſtriptū eſt Qui voluit aīc⁹
fieri hui⁹ mōi inimicus dei ꝯſti
tuet̄. dicat vnuſquiſq̄ꝫ qd̄ velit.

Ego interi͂ de me ꝑ ſenſus mei
ꝑuitate iudicaui melius eſſe con
fundi corā pctōribus ſuꝑ terrā.
ꝙ͂ corā angelis ſctīs in celo vel
vbicūqꝫ voluit iudiciū ſuū dn̄s
demrāre Vn̄ yſaias vir ſua gen
te nobiliſſimus. Qui ſocer regis
ezechie fuiſſe refert͂. iuſſu dei de
poſito cilicio nud⁹ incedit Nec
tam ardui p̄cepti pudore ꝑter-
ritus eſt quo min⁹ dei impiū ſe
q̄ret. qa nichil honeſtius eſſe ho
mī ꝙ͂ creatori ſuo paré indica-
bat Johes quoqꝫ baptiſta nobi
lis & in carne & in ſpū natus. ci
liciū a puericia in habitū & lo-
cuſtas elegit in cibū. qui nec pec
cati ꝯſtia. nec pauptatis inopia
ad hui⁹ gl'az oīs. ſed ſolius fu-
turi ſeculi beatitudine trahebat͂
Vn̄ & apl'i ſtulti & īutiles & te
nnis fidei arguūtur Inde paulū
apl'm ꝓferā quē quociens lego.
videor michi non verba audire
ſed tonitrua q̄ ocl'o mētis fut͂a
ꝯtēplās dicebat Quis nos ſepa-
bit a caritate dei Tribulacio. an
anguſtia. an ꝑſecucio. an fames
an nuditas. an picl'm an gladi⁹
Illos picl'a nō ſepāt. nos vero
voluptates. illi cathenas baiulāt
īnocētes Nos aurū circūferim⁹
crimīoſi. illi in carcerib⁹ vincti
Nos in tricliuys delicatis. illi in
neruo poſiti. deū puro corde &
ſincera cogitacōe laudātes Nos
in ipſa forte eccl'ia deforenſibus
calūpnys cogitam⁹. & cū oīb⁹
eq̄l'r legis data grā. gehēna ſeu
regna ꝓmiſſa ſint Aly de diui-
cys. aly de v̄tutibus meditātur
Cūqꝫ dictū ſit gn̄al'r omibus.
Dn̄m deū tuū adorabis. & illi ſo
li ſuies Alys in īnocēcia. mīa.
caſtitate. ieiunio. deo fidel'r &
ſine ceſſacōe ſuiētibus Nos no-
bis adulteros q̄bus ſuire volū⁹
eligim⁹ Si ꝙ iuxta euangely
ſnīaz Omīs q̄ facit peccatū ſu⁹
eſt pctī. reūa ſi amator pecuīe
ſuū. ſi gl'e. ſi ſupbie. ſi ambicionis
aut pompe. dū illi omē ſtudiū
mee volūtatis impendo dn̄o ſui
re nō poſſū. qa duobus dn̄is ne
mīem ſuire poſſe ſcriptū eſt Nō
eſtis vrī dicit apl'us. empti enī
eſtis precio magno. glorificate
et portate deū in corpe veſtro.
Clementer ſpiritus ſanctus no
ſtro iure nos ꝯuenit Sciēs hoc
vſu publico apud omēs homīes
cuſtodiri. vt tanto ſeruus in ope
re domini eſſet caucior. quanto
maiori eſſet peculio compatus.

Vt intelligam⁹ quã ſtrẽnui eſſe
debeant in oꝑe dei .qui redẽpti
ſunt ſaguĩe xp̄i · vel ꝙ crimĩoſi
debeant iudicari qui cũ ſtiant ꝓ
p̄cio ſue ſalutis Xp̄i ſaguĩeꝫ da
tũ alteri q̇ nichil p̄ſtitit magis
p̄beant ſuitutẽ Rogo quo pu:
doꝛe obſequy aut laboꝛis ſui mer
cedem ſpabit a celo · cuius ſuit
ſollicitudo om̄s in terꝛa Mer:
cenarius ſeculi nõ poteſt accipe
p̄miũ xp̄i Om̄s miles in caſtris
iure ſpat ãnonam·qui foꝛtiter in
p̄lio ꝓ ciuibus laboꝛauit dign⁹
eſt quidẽ mercenarius mercede
ſuo Nemo tñ militans deo im:
plicat ſe negocys ſecularibus vt
placeat ei cui ſe ꝓbauit Apoſto
li vox eſt Amplectenda eſt igi
tur triſticia que gaudiũ parit ·
nec eius ꝯſideranda materia·q̇a
ſepe ꝑ dulcedinem fructus geni
tiui caſus placet· quod amarum
hoꝛruit in radice · Et qui lrãꝝ
ſtiam habẽ deſiderat· ſi diſtẽdi
nõ ſuſtepit tedia ꝑicie gaudia
adipiſti nõ poterit ·nec cuiuſꝙ
erudicõis quiſꝙ habẽ ſufficiet·
gloꝛiam niſi eſtus fuerit ante ꝑ
peſſus Cũꝙ nos dei auxilio de:
ſtituros hoſtis inuaſerit duxerit
ꝙ captiuos non deſpem⁹ ſalutẽ
ſed iterum armemur ad preliũ
Poteſt fieri vt vincam⁹ · vbi vi
cti ſum⁹ · & in eodem loco triũ
phemus · vbi fuimus añ captiui
Nam ſi iuuat dñs miſeros · ha:
bemus ſalutẽ Si deſpicit pec:
catoꝛes · habemus ſepulchrum ·
Multo grauioꝛ expectata · quã
illata moꝛs eſt Ad hoc enĩ labo
ramus · & in ſeculi huius ꝑicli:
tamur milicia · vt in futuro ſecu
lo coꝛonemur Nec mirũ hoc de
homĩbus credẽ · cũ dñs ipſe tẽp
tatus ſit · & de abrahã ſtripta
teſtet̃ ꝙ deus temptauit eum·
quã ob cauſam & ap̄lus loq̇tur
Gaudentes in tribulacõe & ſti:
entes ꝙ tribulacio paciam opa
tur · pacia ꝓbacõe · ꝓbacio ſpẽ
ſpes aũt non ꝯfundit · Scriptũ
eſt eciam quia ꝓpter te moꝛtifi
camur tota die & eſtimati ſu:
mus vt oues occiſiõis Sed ma
gna miſerie conſolacio eſt qñ in
toꝛmentis quis poſitus ſtit pro
ſpera ſequutura

De timoꝛe vlti iudicy vite Ca·
xxiii·

Unde ſatis timeo·ne foꝛte
in illa retribucõis die q̄
ante tribunal xp̄i vnicuiꝙ ſecũ:
dum ſua facta reddendum eſt·

hys qui in terrenis magna nego
cys quã in celeſtibus laborarunt
iuſti iudicy rñſione dicat᷑ Jte ſi
poteſtis & illic vbi tota deuocõe
ſuiſtis mercedẽ vrẽ ſuitutis ex
igite. Talis cauſa eſt vginũ de
euangelio qñq; ſtultaꝝ. que dũ
ſollicitudine ſectariũ vanitatũ
ſe ↄtra ꝓfeſſiõis ſue ordinẽ oc-
cuparũt Oleũ vñ verũ lumẽ ac-
cendẽnt. non hñtes in tenebris
remãſerũt Ecce enĩ ſi vmbrato
repente celo ſolis claritas nr̄is
aſpectibus denege᷑. & ꝓducte
in nrãm huĩlitatem pluuie terris
ĩmĩeant. ſi ↄmotis vt aſſolet ele
mentis vt in rotã ſui curſus to-
nitrua ↄcitent᷑. & hinc inde ful
gurũ iacula palpebris terribiliter
obiecta corruſtẽt Quãq; & cõ
ſuetudine iſta ↄtingant. paue-
mꝰ ↄtremiſtimꝰ & ꝓni ad terrã
depoſita ſupbia ceruices ſubmit
timus Quid faciemus in illa die
miſeri. qñ reuoluto celo cũ ange
licis vtutibus igneus dñs totus
aduenieti. Qñ cadentibus ſtellis
deſup ſol in tenebras. & in ſag
uinẽ luna mutabi᷑. Qñ montes
ſicut cera liqueſtent Quãdo ter
ra ardebit. & areſtent flũmina.
et maria ſiccabũtur. ↄtra rerũ
naturam in ſumpto diuinitus
humore ariditatem, in aquis ſi
gnis operabitur Quando pecca
tores dicent montibus. Cadite
ſuper nos. & collibꝰ tegite nos
Quando vocabuut homĩes mor
tem. & vocata non veniet Quã
do diſtrimina vertentur in vo-
ta. & quod ſemper oderunt ho
mines ↄcupiſtent. quando illud
implebitur tempus. quod lugu
bri yeremias dicit affectu dicẽs
reſpexi in terra. & ecce nõ erãt
luminaria. vidi montes et ecce
erant trementes. & vniuerſos
colles. & ecce turbati intẽdi aci
em. & ecce nõ erat homo & om
nes volucres celi pauebant. vi-
di & ecce carmelus deſertus &
omnes ciuitates ſuccenſe igni.
a facie domini. & a facie ire in-
dignacionis eius. & interierũt
vniuerſa Verum ne ex ſugge
ſtione dyaboli hec ad terrorem
non ad veritatem dicta crede-
rentur. de preteritis futura ꝓ-
bantur Quando talia in diluuio
in ſodomis. in egypto. in ihero-
ſolimis. ſepe ob delicta hominũ
facta referũtur Sed veniet illa
dies qua corruptiuũ hoc. & mor
tale incorrupcionem inducit. &

ĩmortalitatem · tunc ad vocem
tube pauebit terra cum ꝑplis ·
et tu gaudebis iudicaturo dn̄o
lugubre mūdus ĩmugiet · Tri-
bus ad tribū̄ ferient pectora po-
tētiſſimi quondam reges nudo
pectore palpitabūt Exhibebitur
tūc cū ꝑple ſua venē Ignitus iu-
piter adducetur · & cū ſuis ſtul-
tus plato diſtipulis · ariſtotoli ar-
gumenta non ꝓderūt Tūc ru-
ſticanus & paup exultabis · ri-
debis & dices · ecce crucifixus
deus meus · ecce iudex qui ob-
uolutus pannis in ꝑſepio vagyt
Hic eſt ille opary & queſtuary
filius · hic qui matris geſtatus
ſinu Homo deus fugit in egyp-
tū Hic veſtitus coctino · & hic
q̄ ſentibus coronatus · cerne ma-
nus iudee quas fixeras · cerne la-
tus romane quod foderas Vide
te corpus an idem ſit qđ diceba
tis clam nocte tuliſſe diſtipulos
O quot virgines & quātoꝝ ſ...
ra pudicicia in die iudicy deco-
neſtabūtur · & quantoꝝ pudici
cia infamata a deo iudice coro-
nabitur O quātis in die illa ex-
pediſſet · ſi mēbroꝝ ſenſu & vi-
ſterū vigore in hac vita caruiſ-
ſent · & quanti illic elingues &
muti feliciores loquacibus erūt
et quanti paſtores pħis · quanti
ruſtici oratoribus · & quāti ebe-
tes argucys preferendi ſunt Ci-
ceronis ibi enī cum ante tribu-
nal xp̄i venerimus ſtimus · nec
iob · nec danielem · nec noe roga-
re poſſe pro quoquā Sed vnum
quēq3 portare onus ſuū Igitur
ſiue leges · ſiue dormies · ſiue
ſtribis · ſiue vigilabis Amos ti-
bi ſemper buccina in auribus ſo-
net Et apoſtoli qui hūc horren-
dum diem impys & peccatoribꝫ
ꝓuidē meruerūt · huīles erant ·
mortuos ſuſtitantes · & nos ſu-
pra omnes erigimur · qui peccā-
do cottidie noſmetipſos occidi-
mus · non reſpicientes in nobis
flebilem infirmamq3 naturam ·
que nec in aduerſis fortis eſt ·
nec in ꝓſperis aliqn̄ ſecura Si
enī in tempate cibus ſumptus ·
aut ĩmoderate potus acceptus
leuē corpi febriūclam ꝯcitarit ·
deicimꝰ aīaꝫ affligimur ſuſpirāꝰ
Nulla cura tūc eſt ſeculi · nulla
villaꝝ Nemo de primonio cogi-
tat · nemo de foro Oēs calūpnie
oīa lucra in piculo corpis ꝯqe-
ſtūt Currūt ad medicos & ꝓ re-
medio carnali ꝓmittunt mūera

Aurum argentum interdū eciā
mancipia tradūtur · & pene to-
tū mrionium · aut neglitur · aut
donatur · vt ↄſulatur vite qn̄qꝫ
ꝑiture & ꝓ etēna ſalute oīs ad
modū homo negligens eſt · oīs
auarus illic · omīs frugalitas lar
gitoris animi tenacitate ↄſtr in
gitur · vbi ꝓmpcior volūtas &
copioſior largitas · debēt opari ·
Et cū ſtriptura dicat · nolite di
ligē m8m · ne ꝗ ea que in mūdo
ſunt · ſic mūdana ↄcupiſtimus ·
ſic amam9 quaſi aliqꝫ naſtētes
intulerimus in ſeculum · aut re-
cedentes de ſeculo nobiſtū auf-
ferre poſſimus Nemo ad breui-
tatem tempis · nemo ad nature
reſpicit cōdicōem · nemo conſi-
derat · nemo detractat · vana eſſe
omīa que aliquo fine claudūtur
Labūtur enī tempa · & preteri
ta relinqꝫcia · ad futura feſtināt
Sed & dn̄s ſtit cogitacōes ho-
minū quoniā vane ſunt Cumqꝫ
omnia cogitauerint per · xxx ·
annos · vna febriūcula venit · &
tollit omnes cogitacōes illoꝝ ·
Nam ſicut mane virens herba ·
floribus vernans · delectat ocu-
los ↄtemplāciū · paulatimqꝫ mar
ceſtens pulchritudinem perdit ·

et in fenū quod conterendū eſt
vertitur · ita ſpecies hoīm ver-
nant in paruulis florent in iuue
nibus vigent imperfecte etatis
viris · & repente dum ſeneſtit in
caneſtit caput · rugatur facies
cutis prius extenſa contrahitur
Hoc eciam languor facit & in
edia vt vultus prius pulcherri-
mus ad tantam tranſeat fedita
tem Tamen qui cottidie recor
datur ſe eſſe moriturū facile cō-
tempnit preſencia · & ad futu-
ra feſtinat · Sed quanto in hoc
ſeculo perſecucionibus paupta-
te inimicoꝝ potencia vel mor-
borum cruciatibus fuerimus af-
flicti · tanto poſt reſurrectionē
in futuro maiora premia conſeq
mur Igitur in die iudicy ſecu-
rus inuenietur ſi nulla dei offen
ſa in eo reperiatur De hys ergo
tantum ſollicitudinem et curā
habere debemus · que nobiſtum
tranſferre poſſumus · Ambiant
terrena gentiles quibus celeſtia
non debentur Concupiſtant pre
ſencia qui futura non credunt ·

¶ De virtute hūilitatis et ſim-
plicitatis · ac tumenti animo
deuitando Capl'm · xxiiii ·

Cave ne rumuſculos ho
minū aucupis. ne offē
ſam dei ꝓpl'oꝝ laude
ↄmutes. per bonam & malam
famam. a dextris & a ſiniſtris.
xp̄i miles gradit̄ Nec laude ex
tollitur. nec vitupacōe frangit̄
Non diuicijs tumet. non contra
hitur pauptate. & leta ↄtemp
nit & triſtia. Nam iuſti & fox
tis viri eſt. nec aduerſis frangi
nec pſpis ſubleuari. ſed in vtro
qꝫ eſſe moderatū. Nolo te orare
in angulis plateaꝝ. ne rectum
iter precum tuaꝝ frangat aura
ꝓpl'aris Nolo te dilatare fimbri
as & oſtentui habē philateria &
ↄſciencia repūgnante phariſaica
ambicōe circūdari. fidelis mecū
lector intellige. quid taceam. &
quid magis tacēdo loquar Quāſ
to melius erat. hoc in corde por
tare q̄ꝫ corpe. et deū habē fau
torem non aſpectus hoim Quāſ
uis eni alijs vicijs carē poſſum⁹
Ypocriſis tn̄ maculam non habē
aut nulloꝝ. aut paucoꝝ eſt Sꝫ
ſicut depcantis huilitas mētur
p̄mia. ita ſupbia ↄfidentis. dei
auxilio deſeritur Tu aūt frater
inferius accūbe. vt mi ore veniē
te. ſurſum iubearis aſcendere.

Sup quē eni ait dn̄s requieſcit
ſpūs meus. niſi ſup huilem & q̄
etū & trementē verba mea Sꝫ
vis ſcire. q̄les dn̄s q̄rat ornatus
Habeto prudenciam iuſticiam.
tempanciam. fortitudinem Hijs
plagis celi includē. hec te qua
driga velud auriga xp̄i ad me
tam concitum ferat. Nichil hoc
monili p̄cioſius. nichil hac gē
maꝝ varietate diſtinctiꝰ ex om
ni pte decoraris & ornamento
tibi ſunt & tutami. phoꝝ ſnīa
eſt ſibi herere virtutes Et apl'i
iacobi cui vna defuerit. omnes
deeſſe Et ſicut quatuor ſūt vir
tutes quibus pūgnamꝰ & tegi
mur. ſic q̄tuor ſūt vicia quibus
ab hoſte pcutimur Stulticia. in
iq̄tas. luxuria. formido. ſed mali
cia finē non habet Cognate quo
qꝫ ſūt ſibi v̄tutes rectitudo &
ſimplicitas. nec abinuicē ſepari
q̄unt Simplex huilis & ruſtic⁹
qui archana ſapīe ↄphendē neq̄
Si tn̄ ſapientū exēpla in viuēdo
ſectat̄. iure inter ſapientes ↄnu
merabit̄ Melius eſt eni pua bo
na cū caritate facē ſine ſciencia
q̄ꝫ magnis effulgē virtutibꝰ cū
admixtiōe diſcordie Excelſa nā
qꝫ pic'loſiꝰ ſtāt & citiꝰ corruūt

que ſublimia ſunt · ſed pſpicuū
eſt Qēm creatam ꝙuis ad pfe
ctōez venit · tn̄ indigē mia dei ·
et plenā pfectōz ex grā dei non
ex merito poſſidē Nichil ſic pla
cet deo ſicut ſimplicitas & ino
cēcia Vn̄ ſpūs ſtūs in volatilibꝫ
non appuit niſi in colūba ꝓpter
ſimplicitatē & q̄drupedibus in
oue ꝓpter manſuetudinē Illud
quoqꝫ tibi vitandū eſt caucius ·
ne vane gl'e ardoꝛe capiaris Cū
facis elemoſinā deꝰ ſolus videat
Cum ieiunas leta ſit facies tua
Nec ad te obuia ꝑtereūciū tur-
ba ↄſiſtat vt digito monſtreris ·
Nec ſatis religioſus velis videri
et ne plus hūilis ꝙ neceſſe eſt ·
nec gl'am fugiēdo q̄ras Plures
enī pauptatis mie ac ieiunŷ ar-
bitros declinātes · in hoc ipo pla
cē cupiūt · ꝙ placē ↄtēpnūt Et
mirū in mod' laus dū vitat · appe
tit Ceteris ꝑturbacōibus q̄bus
mens hoīs gaudet & agreſtit ·
ſpat & metuit · plures inuenio
ex īneos hoc vicio pauci ad mo
dū ſūt q̄ caruerūt · igit nō q̄ras
gl'am · & cū fūis in gl'iꝰ non do
lebis Qui enī verba increpantis
hūiliter recipit iam ꝓpinq̄ ve-
niā habet reatus quē geſſit Gra
uiꝰ eſt enī pficē malū ꝙ facere

Non eſt tamē tante virtutis ab
alŷs factā iniuriā ſuſtinē ꝙ grē
dn̄i eſt · placidū mitē atqꝫ in-
q̄llū iniuriā facē non poſſe Neqꝫ
ꝟo te moneo ne de diuicŷs gl'e-
ris · ne de gn̄is nobilitate te ia-
ctes · nec te ceteris ꝑferas · ſcio
hūilitatē tuā · ſcio te ex affectu
dicē Dn̄e nō eſt exaltatū coꝛ me
um · neqꝫ elati ſunt oculi mei ·
Stultiſſimū quippe eſt docē qd'
nouit ille quē doceas · vox eciā
ex induſtria q̄ſi ↄfecta ieiunŷs
tenuis nō ſit et deficiēs Sūt q̄p-
pe nōnulli extermīantes facies
ſuas vt appeāt hoībꝰ ieiunātes
q̄ ſtati vt aliqꝫ vidint ingemiſ-
ſcūt demittūt ſupciliū & opta
facie vix vnū ocl'm librāt ad vi
dend' · veſtis pulla cingl'm ſacceū
et ſoꝛdidis manibus pedibuſqꝫ
vēter ſolus q̄a vidi nō p̄t eſtuat
cibo · hŷs cottidie pſalmꝰ cātatē
ille Deus diſſipat oſſa hoīm ſibi
placēciū Triſtiāz ſilant & q̄ſi
lōga ieiunia furtīs noctiū cibis
ꝓtrahūt · pudet reliq̄ dicē ne vide
ar īuehi pociꝰ ꝙ monē Oīa hec
argumēta ſūt dyaboli Imitare
igit pociꝰ cuiꝰ palloꝛ ex ieiunŷs
e' ie in paupes · obſequiū in ſer
uos dei hūilitas et coꝛdis & ve-
ſtiū ac in cūctis ſmo modatus

Trāde quoqꝫ tē illi cuius ſmo
et habitus & inceſſus doctrina
virtutū eſt · Non conturnatam
affectes eloquenciam · nec more
puerorum argutas ſentenciolas in
clauſulis ſtruas Hec preteriens
tetigi vt eruditis contemptus
auribus · non magnopere cures ·
quid imperitorum de ingenio tuo
rumuſculi iactitent · ſed ꝓ horum
cottidie medullas bibas Q & ſi
patricij generis inter monachos
eſſe cepiſti · non ſit tibi tumoris
ſed hūilitatis occaſio · vt ymite
ris filiū hominis qui non venit
miſtrari · ſed miſtrare Nam quā
to humilior · tanto ſublimior es
lucet margarita in ſordibꝰ Quā
tumcumqꝫ enī te deieceris · hu-
milior criſto non eris Jdeo quā
quā michi multorum ſim conſcius
peccatorum & cottidie in oracōi-
bus flexis genibus loquar deli-
cta iuuentutis mee ne memine
ris Tamē ſciens dictū ab aplo
ne inflatꝰ inſuperbia · incidat in
iudicium dyaboli · & alio loco
ſcriptū eſt Superbis deꝰ reſiſtit
humilibus aūt dat grām Nichil
ita a puericia vitare conatus ſū
quā tumentem aīm & erectam
ceruicē dei cōtra ſe odia ꝓuocātē
Noui enim magiſtrum dominū
et deum meū in carnis hūilitate
dixiſſe Diſcite a me · qa mitis ſū
et humilis corde Et ante per os
dauid ceciniſſe · Memento dn̄e
dauid & omīs manſuetudīs eiꝰ
Et in alio loco legimꝰ Ante glo
riam hūiliatur cor viri · & ante
ruinam eleuat̄ Nichil enī vt cre
bro diximꝰ tam ꝑiculoſū eſt q̄
gl̄e cupiditas et iactancia tu-
mens animꝰ conſciencia virtu-
tum Jdcirco plus eſt aīm depo-
ſuiſſe · quā cultum · difficilius ar
rogancia quā auro caremus &
gēmis Nil itaqꝫ ꝓdeſt v ile pal
liolū furua tuīca corporis illuuies
ſimulata pauptas · ſi nomīs dignī
tatem opibus deſtruas Si in-
ter ſordes et inopias pctā nō ca
ueas Fidele naqꝫ teſtiōm eſt · ſi
non habet cauſas menciēdi Cui
enī plus credit̄ · plus ab eo exi
git̄ Potētes potenter tormēta
pacient̄ · ne ſibi quiſq̄ de corporis
tātū mōdicia & caſtitate ſupplau
dat · cū eciā ouiciū in frēm hoīs
cidij ſit reatꝰ Cadit quid mōs
& ceruix erecta non flectitur ·
peūt diuicie & neq̄q̄ ceſſat aua
ricia Congregare q̄ mꝰ ti feſti
nāt q̄ rurſus ab alijs occupentur

De humilitate criſti quã ymitari debemus Capl̃m · xxv ·

CRiſtus baptiſatur a ſuo et a deo filius appellatᷓ inter publicanos meretrices & pctõꝛes ad lauachrum venit · & ſanctioꝛ eſt baptiſta ſuo Qui de celo venit in vterum · de vtero in preſepe · de preſepe in crucem de cruce in ſepulchrũ · de ſepulchro ad inferos · de inferis victoꝛ remeauit ad celos · Imitemur ergo ſaluatoꝛem noſtrum quia ipſe mitis & hũilis paſtoꝛ · Agnus & aries appellatur qui pro nobis ymolatus eſt · qui ab yſaac coꝛnibus tenetur in ſentibus · ex quo nil hac hũilitate ſublimius Qui bethleem in hoc paruo foramine celoꝝ conditoꝛ natus eſt Hic ĩuolutus pãnis · hic viſus a paſtoꝛibus · hic monſtratus a ſtella · hic adoꝛatus a magis In baptiſmo xp̄i humilitas · noſtra ſublimitas Illius crux · noſtra victoꝛia Illi9 patibulũ · noſter triũphus eſt Cũ igitᷓ lauachrũ et crucis ſignũ in frontibus demon inſpexerit ꝯtremiſtit Qui aurea capitolia non timẽt · crucem timent Qui contempnunt ſceptra regalia et dapes criſtianoꝝ & purpuras ceſaꝝ · ſoꝛdes tñ & ieiunia ꝑtimeſcũt · Iubet enĩ xp̄s ne qs diſcipuloꝝ dicat · ꝙ ipſe eſt xp̄s Mira racio non vult p̄dicari · q̄ gaudet intelligi agnoſci amat · & odit oſtendi · magis vult ſe ĩuentũ eſſe ꝙ̃ ꝓditũ Vt virtus ſua illũ non fauoꝛ manifeſtaret alien9 Que aũt maioꝛ p̃t eſſe clemẽcia ꝙ̃ vt filius dei · homĩs filius naſcẽtur · decẽ mẽſiũ faſtidia ſuſtinẽt Partus expectaret aduentũ ĩuoluẽtur pãnis ſubicẽtur ꝑntibus Per ſinglas adolẽt etates & poſt ꝯtũelias vocũ alapas & flagella · crucis quoqꝫ ꝓ nobꝫ fiẽt maledictũ vt nos a maledicto legis abſoluẽt · Pri fcũs eſt obediens vſqꝫ ad moꝛtẽ vt id oꝑe ꝯplẽt · qꝺ añ ex pſona mediatoꝛis fuerat deꝑcatus dicẽs Pater volo vt quõ ego & tu vnũ ſumus · ita & iſti in nobis vnũ ſint Ergo qui ad hoc veñat vt qꝺ erat impoſſibile legi · q̄a nemo in ea iuſtificabatᷓ ineffabili mĩa vincẽt publicãos et pctõꝛes ad pñiam ꝓuocabat Vñ nouũ & ãmirabile eſt apud nos · deus ſolus petentes ſe amat ſolus iraſcitur niſi petatur ꝛc̃ ·

Illo enim tempore quo ſupplicia
mẽbamur • deus argumentũ ſal
uacõis oñdit vt intelligẽ poſſe:
mus • quãtũ valeret preſtare nõ
leſus qui tantũ donaret iratus •
Amenus & nos xp̄m & eius q̄:
ramus amplexus • & facile vide
bitur omẽ difficile breuia puta
bimus vniuerſa que longa ſunt
Qꝛ beata dei genitrix a filio
ſuo non didicit celos fabricare •
angelos creare • mira deitatis in
ſignia opari • ſed tantũ huiliari
ceteraꝝ ꝗꝫ virtutũ documenta •
int̄ huilitatis cuſtodiam aggre
gare

De iuſtĩa ſiue rectitudine vite •
Ca • xxvi

Sed iam de iuſtĩa diſſe:
ram⁹ que eſt ſigulariũ
rerũ & pſonaꝝ eq̄ſſima diſtri:
bucio Quã quis obtinens & cui
adherens vitam ſuam diſpoſite
et ſine ꝯturbacõe ꝯſeruat • Cu:
ſtodit in omibus eq̄tatẽ • ſtit ꝗ
deo debeat • quid ſctĩs & coeq̄:
libus reddat • quid deneget po
teſtatibus hui⁹ ſeculi • quid ſibi
retineat • quid ꝓximo competat
quid alienis ꝯcedat aut ꝯgruit
Iuſtũ eſt enĩ deũ colere & dili:
gẽ ex toto corde • & ex tota aĩa
et ex tota virtute • ſanctos & co
equales hõrare tributa impendẽ
ptãtibus • ſupbũ nõ eſſe • ſed ma
gis mitẽ & huilem • ꝓxĩos tam
ꝗ ſe diligẽ alienos & inĩmicos
nõ pſeq̄ odio ſed amore ſubiectũ
eſſe p̄oribus vel etate maioribus
Quia & dñs cũ eſſet oĩm dñs a
iohe q̄ maior eſt in natis mĩeꝝ:
q̄a p̄or illo in natiuitate hoĩm
erat baptizatur & ſic ad impleri
oẽm iuſtĩaȝ & ꝓteſtat̄ Ex hac
mĩa naſtit̄ obſequiũ deificũ gr̃a
tur In hys omĩbus quiſquis in
uenit̄ • non ĩmerito in xp̄o dꝫ p:
manẽ • quoniã hec oĩa ipſe xp̄us
eſt Pau • nos glo̾ſus informat •
et inſtruit de xp̄o di • Qui fcũs
eſt nobis a deo iuſtĩa & ſctĩfica
cio & redẽpcio Itẽ alio loco q̄
eſt mĩa & pax & dilectio quã
greci agapẽ vocãt Iniquus enĩ
ſi ſeq̄tur iuſticiã negat iniq̄tatẽ
Stultus ſi ꝯfiteat̄ dei ſapĩaȝ ne
gat ſtulticiã Qꝛ ſapĩa fortitu
do tempancia & caſtitas ſolum
ꝓdeſt hñtibus • Iuſtĩa vo alys
eciã miſis ꝓdeſt • que prẽm vel
frẽm non nouit • ſed nouit veri
tate • pſonã non accipit ſed deũ
imitat̄ • diſtite ergo benefacere
virtus enĩ diſtẽda eſt • nec nate

tātū bonū ſufficit ad iuſtiā niſi
q̄s erudiat̄ ꝯgruis diſciplis Di
ſtēda ē ergo iuſtīa et magrōꝝ
ſapīe terzēda ſūt limīa. Seclaꝛ
ris aūt iudex acceptis mūeribꝰ
ꝯdēpnat inſontē Et reū libat ꝙ
interd̄ de ecclīe pn̄cipibus plus
dici pt. ꝙ ppt mūera lacēnt leꝛ
gē. & nō pducāt iudiciū ad fid̄

De fide ſpe & timoꝛe Ca. xxvii

Si aūt fides vt inqꝫ apl̄s
ſubā eſt rerū q̄s ſpamus
et iudex rerū q̄s nō vide
mus Credē & fidē q̄s dꝫ ꝙ deꝰ
ea q̄ pmiſit potēs eſt et ad imꝛ
plē Et ſpē ſuā in futuꝝ īnfferꝛ
re. & tūc fide plena poterit ad
ea q̄ pmiſſa ſūt facillīe puenire
nec nob̄ iuiſibilia añ oclos ponit
Ad hāc īgreſſi & dyaboli & ptā
tū hꝰ mdi & haꝝ tenebraꝝ vni
uſa deſimꝰ deo cū fiducia pxīa
mꝰ Credē enī & ſpare neceſſe ē
q̄ deꝰ iuſſit & cūqꝫ dyabolꝰ ſug
geſſit. vt abnegemus fidē. ſpes
ſeqtur. itaqꝫ de ipſa loq̄mur Eſt
igit̄ ſpes exſpectacio reꝝ oīm fu
taꝝ q̄ ſaluamur Paulo ſcribēte
aplo Spe enī ſaluati ſūꝰ Spes
aūt q̄ vid̄z. nō eſt ſpes. qd̄ aūt
videt q̄s. ꝙ ſpat Si aūt qd̄ nō
videmꝰ ſpamus p paciā exſpeꝛ
ctamus. hec in ſe hꝫ timoꝛē Nō
illū dico cuiꝰ obliuiſti. & quē fo
ras dꝫ mittē. q̄ſquis in fide viuit
ſed q̄ vnus eſt de ſpiritibus q̄bꝰ
replet̄ ihs. ſicut yſaias teſtatur
Exiet virga de radice yeſſe. &
flos de radice eius aſcendet. &
reqeſcet ſup eū ſpūs ſapīe & in
tellectus. ſpūs ꝯſilij & foꝛtituꝛ
dis. ſpūs ſcīe & pietatis. & reꝛ
plebit eū ſpūs timoꝛis dn̄i Illū
ſpūm quē dauid canit dicēs Ti
mete dn̄m iuſti eius Vn̄ & btī
efficiūtur eoꝝ ꝓteſtāte & dicēꝛ
te Btūs vir q̄ timet dn̄m Illū
dicit timoꝛē q̄ caſtus eſt & puꝛ
dicus quoniā timoꝛ dn̄i caſtus
inqꝫ dauid pmanet in ſecl̄m ſe
culi Ergo duplex eſt timoꝛ vnꝰ
appetendus & alius fugiendus
Eſt igit̄ timoꝛ appetēdus āmo
nicio & cuſtodia rerū oīm quas
credimꝰ aut ſpamꝰ Timemus
enī iudiciū q̄a ſpamꝰ & metuiꝛ
mꝰ dn̄m. q̄a foꝛte illū iudicē cre
dimꝰ. vera nāqꝫ vita eſt deū noſ
ſe timē eius potēciā amare pieꝛ
tatē Timoꝛ nāqꝫ v̄tutū eſt cuꝛ
ſtos ſecuritas ad lapſū facit̄ Si
pauoꝛē habūis ſollicitus eris. &
ſi ſollicitus fueris leo in caulas
ouiū tuaꝝ intrare non poterit.

qucd ad prepoſitos eccleſiarum
vel ad aīe cuſtodiā ptinet Qui
cautus eſt & timidus p̄t ad tē
pus vitare pctā Qui ſecurus eſt
de iuſtīa repūgnat deo · illiuſq̄
auxilio deſtitut9 · inſidys hoſtiū
patz Nūquā tuta eſt hūana fra-
gilitas · & q̄to ṽtutibus creſti
m9 · tanto magis timē debem9
ne de ſublimibus corruam9 Si
iuxta eccl'iaſten radix ſapīe ti-
mē deū · frcūs ſapīe q̄s eſt niſi
vidē deū Bonū aūt diligit · qui
non īuitus · aut neceſſitate · aut
legū metu · facit bonū · ſed idcir
co · quia bonū eſt & vt merce-
dem boni operis habeat

De caritate & pace Ca · xxviii

Ad caritatē nūc īnſitū
faciam9 · q̄a omībs ma
ior eſt inter cetera · ſic fatetur
paulus Manēt aūt tria hec · fi
des · ſpes · dilectio · ſed maior hys
dilectio eſt Eſt ergo dilectio ·
vincl'm aīoꝝ · caſta ſincera · & ſi
ne emlacōe · Caritas ꝯſūmacio
oīm mādatoꝝ · breuitas oīm p̄
ceptoꝝ · q̄ꝫ q̄s cū habuerit · oīa
habꝫ · ſiue hac in alys remanet im
pfectus Et vt ꝯgnoſtat veſtra
prudēcia quantū caritas valeat
Legimus rn̄ſū dn̄i in euāg · di ·
q̄ cū interrogaret̄ ſic ait Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo
et ex tota aīa tua · et ex to · vir
tute tua · et dili · pxīm tu · tāq̄
teip̄m In hys duobus p̄ceptis ·
tota lex pendet & pphe · vides
in hac ſola vniuerſa legis cauta
pendē Vē q̄ſquis hāc habet iam
dei fili9 dici p̄t Ex hac ſola deo
poterit filīs eſſe Conſida q̄ deū
diligit · nūq̄ ſpat · nūq̄ timet ·
nūq̄ ꝯfidit Non enī ſed tantū
diligit deus · inq̄ paulus · cū di-
lexiſſꝫ mōm · miſit vnicū filiū ſu ·
in ſil'itudinē carnis pcti · vt de
pctō ꝯdēpnarꝫ peccatū in carne
Qui p̄ponit eam rebus omībus
dicēs Et ſi locut9 fuero līguis
hoīm & angeloꝝ · caritatē aūt
nō habeā · fcūs ſū ſicut era men-
tū tyniēs · aut cymbalū ꝯcrepās
Et ſi habuero pphecīā & ꝯgno-
uero oīa miſteria · & oēm ſtīam
Et ſi habuero fid · ita vt montes
t̄nſferā Et ſi diſtribuero omīa
mea in cibos paupm Et ſi t̄di-
dero corpus meū ita vt ardeam
Caritatē aūt nō habeā nichil ſū
caritas magnamīa eſt · caritas
benigna eſt · caritas non emlat̄

Non inflatur · non agit ꝑꝑam
non irꝛitatᷣ · non ꝯfundit · non
q̃rit que ſua ſunt · non cogitat
malũ · non gaudet ſuꝑ ineq̄tate
gaudet aũt veritati · oĩa ſuſtinꝫ
omĩa credit · oĩa ſꝑat Caritas
nũq̄ꝫ excidit · nichil enĩ amãti-
bus durũ Nullus eſt difficilis
cupientibus laboꝛ Solus tñ ille
amoꝛ ꝓbabilis eſt q̃ deo & vir-
tutibus aĩe coaptatᷣ · Nichil eſt
enĩ q̄d non tolleret q̃ ꝑfecte di-
ligit Qui aũt clemenciã non hꝫ
nec indutus eſt viſtera mĩe · &
lacrimaꝝ · q̃uis ſpũalis ſit non
ad impleuit legẽ xp̃i Vñ legitᷣ
q̄ꝫ btũs iohẽs euãg · cum epheſi
ſenex vix inter diſtiploꝝ manꝰ
deferꝛetᷣ Nichil aliud ꝑ ſingłas
ſolebat ꝓferꝛe collectas niſi fili-
oli diligite alterutrũ Diſtipulis
aũt petentibus q̃re ſꝑ id dicetᷣ ·
Rñdit q̃a ꝑ̄ceptũ dñi eſt & ſi fi-
at ſolũ ſufficit Sed obſecro te ·
ne amicũ qui diu q̃ritur · vix in-
uenitᷣ · difficile ſeruatᷣ · ꝑiter cũ
oculis mens amittat Nam ami-
cicia q̃ definẽ ꝑt · nũq̄ꝫ vera fuit
Vera naq̄ꝫ amicicia nullo liuoꝛe
ſociata in q̄ꝫto augetᷣ nũero tan-
to creſtit & roboꝛe Declina igi-
tur a malo & fac bonũ · q̃re pacẽ

et ꝑſequẽ eam Niſi oderimꝰ ma-
lũ · bonũ amare non poſſumꝰ qñ
pocíꝰ faciendꝰ eſt bonũ vt decli-
nemꝰ a malo Pax quẽnda eſt vt
fugiamꝰ bella · nec ſufficit eam
q̃rẽ niſi ĩuentã fugienteq̄ꝫ omni
ſtudio ꝑſeq̃mur · q̃ exuꝑat oẽm
ſenſũ · in q̃ habitacio dei eſt · di-
ꝓpha Et fcũs eſt in pace locus
eius Infernꝰ itaq̄ꝫ inter fratres
diuidit Quitq̄ꝫ ergo ſeꝑat frẽs
infernus eſt dicendus Cõcoꝛdia
enĩ parue res creſtũt · ſic & di-
ſtoꝛdia maxĩe dilabũtᷣ Pulchre
igitᷣ ꝑſecucio pacis &c Juxta il-
lud apłi Hoſpitalitatẽ ꝑſeq̄ꝫtes
vt non leui citatoq̄ꝫ ſmõe · & vt
ita loq̃r ſũmis labys hoſpites in-
uitemꝰ · ſed toto mentis ardoꝛe
teneamus · q̃ſi affẽntes ſecũ de
lucro noſtro atq̄ꝫ compendio

De infirmis & captiuis recre-
andis Ca · xxix ·

Si q̃s cepit egrotare tñ
fferatᷣ ad exedrã laucio-
rem · & tanto ſenũ miſterio cõ
foueatᷣ · vt nec delicias vrbium ·
nec matris q̃rat affectũ · nec li-
ceat dicẽ cuiq̄ꝫ tuicã & ſagũ tex-
taq̄ꝫ iũcis ſtrata non habeo Ita
economꝰ vniũſa modẽtur vt ne-
mo q̃d poſtulet · nemo dehabeat

Seruias fr̄ibus· hoſpitū laues
pedes · paupib; & fr̄ib; refrige:
ria ſūptuū mauū ꝓpria diſtribue
quoniā q̄cq̄ hn̄t clerici pauperum
eſt Et domus illoꝝ omibus dn̄t
eſſe ꝯmūes Suſtepcōi enī pere:
grinoꝝ & hoſpitū īuigilare dn̄t
Salōn docz mīe opib; inſiſtend
Nec nr̄is fidend viribus · ſed a
deo eſſe auxiliū flagitand · Sed
eſto q̄ eḡris paupib; inopū cel
lulas dignanter introeas manus
debiliū fis·aquā portes·ligna cō
cidas·focū extruas Sed vbi vin
cula·vbi alape·vbi·ſputa·vbi fla:
gella vbi patibulū·vbi mors Cū
q; hec omīa q̄ dixi feceris ab eu
ſtochio paulaq; vinceris·hec di:
co nō quo de ardore tue mentis
quitq̄ dubitē Sed quo currētē
impellā & acriter dimicanti fer
uorem augeam

De pnīa & mīa dei Ca·xxx·

ARripe ergo q̄ſo occōem
et fac de neceſſitate vir
tutū·non q̄rūtur in xp̄ianis ini:
cia ſed finis Paulus male cepit
ſed bn̄ finiuit Iude laudant̄ in:
icia ſed finis ꝓdicōe dāpnatur·
Et licet deus non vult mortem

pctōris · ſed vt ꝯūtat̄ & viuat·
tn̄ tepidos odit·& cito ei nau:
ſeā faciūt Cuiq; plus dimittitur
plus diligit·vn̄ mētrix illa xp̄i
dilectrix in euāgelio baptizata
lacrimis ſuis·& crine quo mltos
an̄ decepat pedes dn̄i tergens
ſaluata eſt· Nō quid habuit cri:
ſpātes mitras ·nec ſtridētes cal
ciolos·nec orbes ſtibio fuligina:
tos Nā q̄to fedior tāto pulch:
rior ·Que demū plorat ad crucē
vngēta pat· q̄rit in tumlo or:
tulanū interrogat dn̄m recogno
ſtit· pgit ad aplos reptū nūcī
at· illi dubitāt·iſta ꝯfidit Non
enī tā pcti crimē arguit̄ q̄ ve:
lox ꝯūſio in pnīe celeritate lau:
dat̄ Nec deus cogēt penitē ſi nō
eſſ; penitētibus veniā ꝯceſſurus
Nichil enī tam repugnat deo q̄
cor impenitēs Hoc ſolū crimen
eſt qd veniā ꝯſeq̄ non pt·pcipue
q̄a nō eſt iniuſtus deus vt ꝓpt
mlta mala· obliuiſcat̄ paucoꝝ
bonoꝝ·ymmo de nullo ſic iraſci
tur deus·quō ſi pctōr ſupbiat·
et erectus ac rigidus nō flecta
tur in fletū · nec mīaz poſtulet
ꝓ delicto Nichilq; ſic offendit
deū·ſicut erecta ceruix poſt pec
cata & ex deſpacōe ꝯtemptus·

Vn̄ & vos nō deſpetis veniam
ꝯſtelez magnitudine. q̄a magna
pctā magna delebit mīa als pe
nitēcia Nam deus non vult in-
ferre ſupplicia. ſed terrē paſſuros
Ipſeq̄ ad pniā ꝓuocat ne faci
at qđ ꝯmiatus eſt Demonū aūt
nullus eſt q̄ pcat. omēs ad p̄dā
feſtini veniēt an̄ faciē ipſoꝝ vē
tus vrēs. & q̄cq̄ aſpexerint. q̄
q̄ vultui ipoꝝ obuiū fūit vrere
deſidabūt & pdē Sed nec q̄ſq̄
paciā bonitatis dei de pctōꝝ ſu
orū īpuitate ꝯtēpnat Nec ideo
illū eſtimet nō offenſū quia nec
dū eſt expꝰtus iratū. ymmo mag
na eſt ira. qn̄ peccātibus nō iraſ-
ſcit deus Vn̄ in ezech. xvi. ca.
ad ihrlm. iam non iraſtar tibi.
Zelus tuus receſſit a me. ſed re
uera. deus hoībus nō iraſcit.
ſed vicys q̄ cū in hoīe non fūint
nequaq̄ punit Haber aūt & ira
dei menſas q̄tū & q̄to tempe
et ob q̄s cauſas & q̄bus inferat
Iuxta illud qđ ſcriptū eſt. ciba
bis nos pane lacrimaꝝ in mēſa
Miaꝫ igit a deo ꝯſeq̄tur q̄ ſe pu
tat eſſe miſerū Nam deus q̄ nul
lis int̄ ſe ſupari viribus poteſt.
Publicani tn̄ p̄cibꝰ vinci t̄ Quā
to ergo tēpe te errasse noſti. q̄n-
to tēpe deliq̄ſti. tāto tēpe hu-
milia teipm deo & ſatiſfacito ei in

ꝯfeſſiōe pnīe quoniā q̄ pcti eſt
aliq̄ ſorde maclatꝰ de ecclia xpi
nō p̄t appellari. nec xpo ſubie-
ctus dici Igit q̄a erraui iuue-
nes Emēdemus ſenes. iūgamꝰ
gemitus & lacrimas copulemus
culpas ſimplr ꝯfitendo Nam q̄
poſt lapſū pctōꝝ ad verā pniā
ſe ꝯūterit. cito a mīe iudice ve
niā impetbit quoniā apud deū
non tam valet menſa tēpis q̄
doloris Nec abſtinēcia tantū ci
boꝝ q̄tū mortificacio vicioꝝ.
Sed & magnū peccatū magnis
diutniſq̄ cruciatibus luit culpa
q̄ leuis pn̄ti ſupplicio ꝯpenſata
ſit Et ſic magnū peccatū. mag
na indiget mīa Concluſit enim
deus omīa ſub pctō. vt omībus
miſereat. ſed fruſtra voce aſſu-
mit pnīa ſi ꝑmanent opa. Sed
ne te dinciꝰ ꝑtrhā habeto pauca
ꝓ plibus. in q̄bus non tā ordo
q̄rit q̄ ꝑfectus Age ergo tu ca
ue curre feſtina. age vt in hac
ſpualitate ꝓficias. Caue ne qđ
accepiſti bonū incautus & ne-
gligens cuſtos amittas. Curre
et non negligas. feſtina vt cele-
rius ꝯphendas. nam cepiſſe mlt
toꝝ eſt ad culmē ꝑueniſſe pau-
coꝝ Tribuat tibi xp̄us vt au-
dias & taceas. vt intelligas. &
ſic loquaris. & tantū de illo ca.

¶ Concluſio & finis Ca·xxxi·

Et quoniã ita ſe natãa
habz·vt amara ſit veri
tas & blãda vicia eſtiment̃·vt
Pau·ait aplus Inimicus vobis
factus ſum·verũ dicens Vñ &
q̃a ſaluatoris dura videbant̃ elo
q̃a plimi diſcipl̃oꝝ retrorſũ ab
ierũt·non mirũ eſt ſi et nos ꝑh
vicys det̃ hentes offendimꝰ pli:
mos ·Diſpoſui tñ naſum ſecare
fetentẽ·timeat q̃ ſtrumoſus eſt·
Quid tñ ad te·q̃ te intelligis in
nocẽtem nemo reꝑhẽdat ꝙ ali:
quos·aut laudamꝰ aut carpimꝰ
cũ et in arguẽdis malꝰ ſit corre
pcio Ceteroꝝ & in optimis ꝑ:
dicãdis boni ad virtutũ ſtudia
ↄcitent̃ Nos enĩ vt ſtitis hebre
oꝝ lectõe detẽti in latina lĩgua
rubiginẽ obduximꝰ in tantũ vt
loq̃ꝫtibus quoqꝫ nobis ſtridor q̃
dã non latinꝰ interſtrepat Vñ
ignoſtite ariditati Et ſi impi:
tus ſum ſmone inq̃ꝫ aplus·ſed
nõ ſtia Illi vtrũqꝫ nõ deerat &
vnũ huiꝰr remĩebat Nob vtrũ:
qꝫ deeſt· qꝛ qđ et pũi plauſibꝰe
habuerãus amiſimꝰ·nec ſtiaꝫ q̃ꝫ
volebamus ↄſecuti ſũus Iuxta
eſopi fabulã dũ magna ſectãur
eciã miora ꝑdẽtes Nõ ꝓlonga
bũtur vlt̃ ſmões mei quoſcũqꝫ
loquor Ita ꝓpter moneo & flẽs
gemẽſqꝫ ↄteſtor vt dũ hꝰ mõi
vitã curriꝰ·nõ duabus tunicis·i·
duplici fide veſtiamur·nõ calci
amẽtoꝝ pellibus·mortuis videlꝫ
opibus ꝑgrauemur·nõ diuiciaꝝ
onera ad terrã ꝑmãt Nõ ꝟge ·i·
potẽcie ſeclaris q̃rat̃ auxiliũ·nõ
ꝑiter & xp̃m velimꝰ habẽ & ſe
culũ Sed ꝓ breuibꝰ & caducis
ſeu labilibus etña ſuccedãt Sed
et ꝑcor vos q̃ fidel eſtis·vt ita
vitã vrãm & ↄũſacõꝫ fuetis·ne
in aliquo vel ipſi ſtãdalũ pacia:
mi vel alys ſtãdalũ faciatis·ſed
ſit vob ſũmi ſtudy·ſũmeqꝫ cau:
tele·ne q̃s in hãc ſctõꝝ ↄgrega:
cõꝫ pollutꝰ introeat·ne q̃s iebu:
ſeꝰ habitet in vobis Dñs ih̃s cõ
terat ſathanã ſub pedibꝰ vr̃is &
in columes vos & ꝓlixa etate
florẽtes Xp̃s deus noſter tueat̃
omp̃s· ſed & ſpũs ſctũs nobis
ꝑſtare dignet̃· vt in hoc ſeculo
factores mãdatoꝝ ſuoꝝ effecti
in hꝰ vite agone ꝓbati & fidel
īuẽti ſpũalibꝰ fructibus ditati·
Hys ↄtinẽtibus mẽamur adiũ:
gi Ipſi gl̃a & impiũ cũ eterno
patre & eodẽ ſpũ ſctõ in cũcta
ſecula ſeculoꝝ Amen deo grãs·

¶ Explicit doctña beati Jeronimi
ex ſuis opibus dinũerata

[illegible]o suo d[omi]no d. dei gr[ati]a dux
[illegible] dil[e]c[t]e obsequium [illegible]
[illegible] A. dux Saxonie ul[tra]
[illegible] archiep[iscop]o [illegible] oratoribus
[illegible] fiunt ad o[mn]ia volu[n]
[illegible] suo ul[tra] [illegible] suo sit
[illegible] semp[er] augustus

[illegible]

[illegible] Artee de [illegible]
modernos [illegible]
Primo [illegible] videa[n]t [illegible]
[illegible] den[tibus] [illegible] dicu[n]t [illegible]
[illegible] colore [illegible]

Deus meus [illegible]
a inchima [illegible]

[illegible]rson Jo[illegible]

[illegible]nymus

A[illegible]

[illegible]